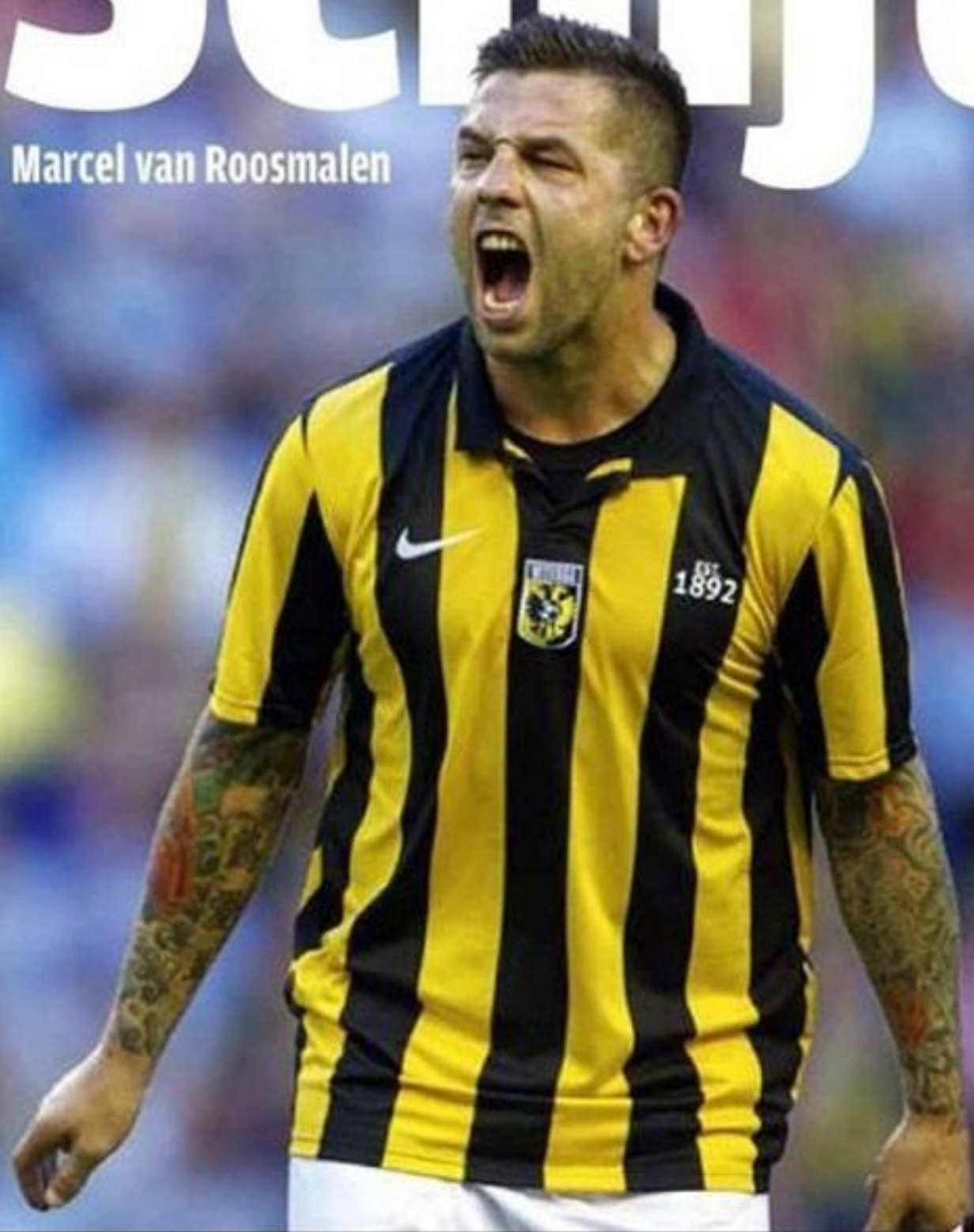

Schijt

Marcel van Roosmalen

Het laatste seizoen van Theo Janssen (en Ester Bal) ►
PLUS: hoogte- en dieptepunten uit andere Vitesse-seizoenen

‘Schijt’

Marcel van Roosmalen

SCHIJT

Het laatste seizoen van Theo Janssen (en Ester Bal)

Plus: hoogte- en dieptepunten uit andere Vitesse-seizoenen

VOETBAL INTERNATIONAL

Colofon

Fragmenten in dit boek zijn eerder verschenen als column in *nrc.next* en in Marcel van Roosmalen: *Je hebt het niet van mij. Een tragikomisch verslag van een jaar Vitesse. Hard Gras*, nr. 48, Amsterdam, 2006; *Het jaar van de adelaar. Hard Gras*, nr. 66, Amsterdam, 2009; *Geef me nog twee dagen. Hard Gras*, nr. 78, Amsterdam, 2011, en *Het is zoals het is. Marcel van Roosmalen op pad met Theo Bos*, Voetbal International, Gouda, 2013.

Deze uitgave kwam tot stand met medewerking van Van Grunsven Creative Management, zie ook www.vangrunsvencm.com

© 2014 Marcel van Roosmalen / Voetbal International

Auteur: Marcel van Roosmalen

Eindredactie: Lolie van Grunsven

Vormgeving: Pre Press Media Groep

Druk: Koninklijke Wöhrmann, Zutphen

Drukbegeleiding: Geert Gortzak

Coördinatie: Marieke Derksen

Fotografie: VI-Images

Omslagontwerp: Marc Jeuken

ISBN: 978 90 6797 105 8

NUR: 489

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

‘Vitesse was een fantastische club en het trainingscomplex op Papendal lag heerlijk verscholen in het bos. Als de wind naar het zuiden of het oosten draaide, hoorde je de snelweg niet meer. Dan was het een paradijs. Vooral in de herfst, met al die kleuren.

Oh, wat was het mooi daar. Het was een voorrecht om daar te kunnen trainen.’

Hans Westerhof, in 2008 trainer van Vitesse

Inhoud

- 1 Waarin persvoorlichter Ester Bal aan Theo Janssen uitlegt dat boegbeelden geen 'schijt' zeggen en Theo Janssen weer begint met roken.
- 2 Waarin Theo Janssen zijn kruisbanden afscheurt en algemeen directeur Joost de Wit uitlegt hoe hij in elkaar steekt. 'Ik ben nogal recht voor de raap, zeg maar.'
- 3 Waarin Theo Janssen een uur achter een tafeltje in boekhandel Polare Arnhem zit en extra met zijn been sleept. 'Anders denken ze dat ik genezen ben.'
- 4 Waarin Joost de Wit zichzelf geen trekkop vindt, uitlegt wat 'storytelling' is en aankondigt dat Vitesse in 2020 een topclub is.
- 5 Waarin de commercieel directeur een einde wil maken aan 'ironie,' trainer Peter Bosz wegloopt tijdens 'het persuurtje' en voorzitter Bert Roetert zich presenteert. 'Ik ben Bert Roetert, alles is helder.'
- 6 Waarin Vitesse zonder de Israëlische verdediger Dan Mori en Theo Janssen afreist naar 'schijfstad' Abu Dhabi, waar Ester Bal journalisten uit de hele wereld te woord staat en trainer Peter Bosz afstand neemt van alles. 'Ik doe hier mijn werk, ik ben voetbaltrainer.'
- 7 Waarin Theo Janssen Marco Vejinović naar het Isala-ziekenhuis in Zwolle brengt en Ester Bal aankondigt dat ze op dieet is. 'Ik wil geen Michelin-vrouwetje worden.'
- 8 Waarin trainer Peter Bosz journalisten beschuldigt van 'goedkope stemmingmakerij' en 'makkelijk scoren' en het begrip 'ranglijstdenken' introduceert. 'Ik heb de jongens gezegd: een lekker wijf in de kroeg versier je als je gewoon jezelf blijft.'
- 9 Waarin Theo Janssen door zijn knie zakt en een interview geeft aan Joep Schreuder van *Studio Sport*. 'Ja, piemel.'
- 10 Waarin trainer Peter Bosz weer eens 'doodziek' wordt van zijn elftal en keeper Piet Velthuisen de tegenvallende resultaten analyseert. 'Je speelt tegen de onderste ploeg, dan weet je dat je het moeilijk krijgt.'
- 11 Waarin Theo Janssen vanuit een loge een 'kutwedstrijd' ziet, Piet Velthuisen zegt dat er meer dan normaal wordt gebabbeld en Patrick van Aanholt geen interviews geeft. 'Het is officieel beleid: spelers van Chelsea die een rode kaart hebben gekregen, zeggen nooit wat.'
- 12 Waarin trainer Peter Bosz journalisten om raad vraagt en technisch directeur Mo Allach terugkijkt op een hectische transferperiode waarin hij keihard heeft gewerkt. 'Talent, durf, inspiratie en energie. Mooie, gezegende cocktail.'
- 13 Waarin Theo Janssen tientallen Theo Janssen-fans in een zelfontworpen Theo Janssen T-shirt steekt en met zijn schoolelftal van de Hugo de Grootschool op de foto gaat. 'Ik ben vooral goed in "pauze houden".'
- 14 Waarin Theo Janssen aankondigt te stoppen met voetballen en in Grieks Restaurant Delphi een afscheidsinterview geeft. 'Ik hoop dat iedereen me nu met rust laat.'

- 15 Waarin het chalet van Piet Velthuisen afbrandt en Theo Janssen met Ester Bal een biefstuk eet in een bistro in Breda. 'Ik heb nog nooit zo graag naar een stadion gewild.'
- 16 Waarin Merab Jordania hangend boven een fruitsalade zegt dat Joost de Wit hem een stadionverbod heeft gegeven en *De Telegraaf* voorstelt om niets op te schrijven.
- 17 Waarin Joost de Wit naar de perskamer komt om te melden dat hij aanwezig is en probeert uit te leggen waarom hij Ester Bal heeft ontslagen. 'Ik krijg zeker de strontkar over me heen gekieperd?'
- 18 Waarin Joost de Wit zijn voormalige baas Merab Jordania een stadionverbod oplegt omdat die hem bedreigd zou hebben. '*I cut off his fingers.*'
- 19 Waarin Ester Bal journalisten trakteert op koffie met drie soorten koekjes en trainer Peter Bosz alle commotie niet begrijpt. 'Het sloeg weer nergens op.'
- 20 Waarin Joost de Wit een crisiscommunicatiebureau inhuurt dat een persbericht maakt. 'De beslissingen van de directie zijn weloverwogen en goed voor de club.'
- 21 Waarin Vitesse een 'Theo Janssen-week' organiseert en Joost de Wit naar Radio 1 belt met het nieuws dat de berichtgeving niet klopt.
- 22 Waarin Joost de Wit op televisie verschijnt om alles uit te leggen. 'Het is net een konijn, zodra het lampje van de camera gaat branden, zit-ie voor zich uit te staren en gaat de bek op slot.'
- 23 Waarin Merab Jordania 'dingen' naar zijn televisie gooit en Joost de Wit spontaan doet tegen supporters. 'Ophouden met mopperen, jongens. Laat je geel-zwarte hart maar eens spreken...'
- 24 Waarin Theo Janssen afscheid neemt van het publiek en Ester Bal hem toespreekt vanaf de middenstip van GelreDome. '*Schijt? Goeie titel.*'
- 25 Waarin Vitesse alles verliest en Ester Bal weemoedig wordt van haar voorlopig laatste uitwedstrijd. 'Gek is dat, ik mis het gezeik nu al.'

1

Waarin persvoorlichter Ester Bal aan Theo Janssen uitlegt dat boegbeelden geen 'schijt' zeggen en Theo Janssen weer begint met roken.

Ik werd geboren onder de rode neonletter W van WINKELCENTRUM PRESIKHAAF die op het dak van onze flat aan het Cloekplein in Arnhem stond. Het was de eerste halte van mijn ouders in Arnhem. Ze kwamen uit kleine dorpjes in Brabant (Oirschot en Middelbeers) en moesten wennen aan de stad en haar bewoners. Toen ze zich in hun netste kleren gingen voorstellen op de galerij, zei de buurvrouw: 'Wij hebben liever geen contac.'

'Contac' en niet 'contact'.

In het 'Ernems' slikken ze de 't' in, verandert de 'a' in een 'e' en gebruiken ze veelvuldig woorden als 'schijt' en 'vies'. Fraai klinkt dat allemaal niet, maar als iemand me in die taal aanspreekt, maakt mijn hart een sprongetje.

De bibliotheek in Arnhem organiseerde in januari 2014 een avond die in het teken stond van Theo Bos, de Vitesse-icoon die in 2013 overleed. Als dank voor mijn bijdrage kreeg ik na afloop een boekje met een literaire wandeling door Arnhem cadeau dat begint met een citaat uit *Eindelijk oorlog* van Herman Koch (geboren in Arnhem).

'Het begint bij mij altijd al meteen op het station. Dat gevoel alsof je in een te warm gestookte kamer bent waar geen raam open kan. Alsof je in de wachtkamer van de tandarts zit en tijdschriften doorbladert, zonder dat je ooit wordt binnengeropen om van die zeurende kiespijn te worden verlost.'

Het zal wel weer door de oorlog komen, waarin de stad totaal werd verwoest, maar typerend voor de Arnhemmer is dat hij altijd het zwartste scenario als uitgangspunt neemt. De ingecalculerde nederlaag. Er zijn er die dat cynisch vinden, maar de Arnhemmer redeneert: dan kan het alleen nog maar meevallen.

Ik had een uittreksel gemaakt van mijn boek *Het is zoals het is* over Theo Bos en las dat voor. Af en toe nam ik een slok water en dan keek ik er vanachter het katheders een stuk of honderd 'recht in de bek', allemaal behept met een laag verwachtingspatroon.

'Het voorlezen duurde lang, maar viel me erg mee,' zei Jorn, een jongen met een kaal

hoofd, me na afloop, een groter compliment kun je van een Arnhemmer niet krijgen.

Hij vertelde een anekdote: 'Ik ging altijd naar de training van Vitesse kijken. Ik vroeg een keer aan Theo Bos of hij met me wilde wedden. "Ik ga in het doel staan en jij mag vijf penalty's nemen. Als ik die alle vijf stop, krijg ik van jou een broodje bal." Hij schoot vijf ballen op me, allemaal keihard, maar recht in mijn pens. Ik had gewonnen, maar kon van de buikpijn geen broodje bal meer zien.'

Gewonnen, maar toch verloren.

Daarna vertelde hij dat dit het nooit meer te overtreffen hoogtepunt van zijn leven was. Je zou kunnen zeggen dat een kinderhand snel gevuld is, maar mij ontroerde het.

De mevrouw van de bibliotheek gaf me dat boekje met die literaire wandeltocht en een zak met koekjes. 'Arnhemse meisjes,' zei ze, 'de plaatselijke lekkernij.'

'Mag ik wat vragen?' riep iemand uit de zaal. 'Kun je die dingen opblazen dan?'

Even later trof ik Bas, een Arnhemmer die net als ik naar Amsterdam was verhuisd, hij zei er maar meteen bij dat hij blij was weg te zijn uit de 'schijfstad' waarin hij en ik opgroeiden. Hij vertelde me twee verhalen die ik meteen herkende.

Het eerste ging over 'kwertje werme'. Op de staantribunes van stadion Nieuw Monnikenhuize verwarmden volwassen mannen tijdens wedstrijden in de wintermaanden hun muntgeld met een aansteker, waarna ze de gloeiende munten naar de kinderen bij het hek gooiden. Als die ze dan opraapten, brandden ze hun vingers.

Humor om te lachen.

Toen hij naar Amsterdam was verhuisd belandde hij in Paradiso, waar hij na wat wilde bewegingen op de dansvloer per ongeluk een biertje uit iemands handen stootte. 'Ik stak meteen de handen omhoog,' zei hij. 'Ik dacht: sla me maar in elkaar, ik heb het verdiend.' Het gebeurde niet, de man haalde zijn schouders op en zei: 'Kan gebeuren.'

De oprechte verbazing was nog van zijn gezicht af te scheppen, zo was je in Luxor of discotheek Charlie op de Korenmarkt niet weggekomen. Hier werd de kern geraakt: in Amsterdam, en in de rest van Nederland eigenlijk ook, waren de mensen aardiger, verdraagzamer en positiever dan in Arnhem.

Ik vertelde over kapper Kniest waar ze mijn vader per ongeluk in het oor knipten. Hij kreeg een pleister en vijf gulden korting. Na mijn vader dreef de kapper, nadat hij met een doek het bloed van zijn schaar had geveegd, een bang geworden kind met blonde krullen de stoel in, waarna hij verzuchtte: 'Kiek nou, een schaap!'

En over die keer dat we uit eten gingen in een Arnhems restaurant. Het eten was er heerlijk. De serveerster informeerde een tafeltje verderop bij een man of het had gesmaakt. Zijn antwoord was: ‘Nou, ik spuug er niet in.’

Ook dat was bedoeld als compliment.

De dag voordat mijn boek *Het is zoals het is* over oud Vitesse-speler en -trainer Theo Bos zou worden gepresenteerd in De Vereniging in Elst, werd ik gevolgd door een cameraploeg van het televisieprogramma *Voetbal International*. Op het fonkelnieuwe, goudkleurige trainingscomplex van Vitesse op Papendal kreeg ik de opdracht om zo natureel mogelijk langs het trainingsveld te lopen, wat met een cameraploeg achter je aan best moeilijk is. Ik keek zo geïnteresseerd mogelijk naar trainer Peter Bosz, die zijn spelers steeds weer dezelfde aanvalsoefening liet doen.

Als ik al gedacht zou hebben dat ik het er redelijk vanaf had gebracht, werd dat gevoel direct na afloop de grond in geboord door persvoorlichter Ester Bal en middenvelder Theo Janssen.

‘Wat liep jij de gebraden haan uit te hangen,’ zei Ester.

‘Zo liep-ie,’ zei Theo, die me nadeed.

Daarna: ‘Heb je meegekregen dat ik allemaal positieve dingen heb gezegd over dat boek? Ik had eigenlijk moeten zeggen: “Eindelijk heeft hij een keer geen kutboek geschreven.”’

Ester: ‘Je hebt het keurig verwoord, Theo.’

Theo: ‘Ik heb het zelfs al uit, een groter compliment kun je volgens mij niet krijgen. Heb ik ook tegen ze gezegd.’

Over het voorwoord in *Het is zoals het is*, dat hij een aantal weken eerder aan me had gedicteerd op het terras van Grieks restaurant Delphi tegenover het station in Arnhem, was hij ook tevreden. Hij was toen gestopt met roken – daar had hij helemaal geen last van en hij kon het iedereen aanraden. Ik weet nog dat ik door die vastberadenheid aan mezelf was gaan twijfelen, want terwijl hij sprak rookte ik de ene na de andere sigaret.

Inmiddels waren de rollen omgedraaid. Ik was weer eens gestopt met roken en hij was weer begonnen.

‘We deden het samen, de vrouw en ik. Zij wilde op een zeker moment weer beginnen, dan is het wel zo gezellig als ik ook weer meedoe.’

Hij rookte alleen niet meer in de buurt van camera’s. ‘Omdat ze zeggen dat ik een boegbeeld ben.’

Ik moest lachen.

‘Wat zit je nou te lachen? Weet je wel hoe zwaar of dat is? Als er hier een schoolklas komt, moeten ze altijd mij hebben. Echt, ik zweer het. Al die schijtkinderen rennen gewoon naar me toe...’

‘Kinderen,’ verbeterde Ester. ‘Boegbeelden zeggen geen “schijt”.’

‘Dat bedoel ik dus,’ zei Theo.

‘Kom je naar de boekpresentatie?’ vroeg ik.

‘Theo mag niet van de trainer,’ zei Ester. ‘De dag erna moeten we tegen Feyenoord.’

‘Ik zit thuis op de bank,’ zei Theo lachend. ‘Vol in de focus.’

‘Ik kom natuurlijk wel,’ zei Ester. ‘Ik denk dat ik me helemaal klem zuip.’

‘Wel winnen dan,’ zei ik tegen Theo. ‘Ik wil ook wel een keer kampioen worden.’

‘Gebeurt toch niet,’ zei Ester.

Ik sprak Theo kort over het naderende einde van zijn carrière. Het leek hem wel mooi om er met ‘een knal’ uit te gaan. Dat Vitesse ondanks Peter Bosz landskampioen werd en dat hij er dan in de laatste wedstrijd werd uitgestuurd omdat hij de scheidsrechter onderuit schopte, iets in die orde.

‘En daarna laat ik niets meer van me horen.’

‘Misschien een boek, toch?’ zei Ester.

‘Dikke lul, echt niet,’ zei Theo.

Voor de rondwandelende vreemdeling is Arnhem wellicht een te warm gestookte kamer, maar binnen lachen ze gezellig om elkaar.

Theo Bos (2013)

Ik zat op het Thomas a Kempis-college op een steenworp afstand van stadion Nieuw Monnikenhuize. Na school reden mijn vrienden en ik – de schooltas onder de snelbinder – er naartoe om naar de training van Vitesse te kijken. We brachten de ballen terug die ze over het doel schoten en vroegen de spelers na afloop om een handtekening. Die kreeg je op een papier of in een schrift, want bij Vitesse hadden ze geen geld voor spelerskaarten. Theo Bos had toen nog haar en een snor. Omdat hij achter het stadion woonde was hij altijd te voet. We liepen wel eens met hem mee tot aan het Shell-tankstation waar hij blikjes frisdrank kocht. We vroegen dan of hij dacht dat Vitesse ging winnen. Het antwoord was altijd ‘ja’.

Een paar jaar later promoveerde Vitesse naar de eredivisie, Theo Bos was uitgegroeid tot de populairste speler. Week na week scandeerden we zijn naam.

‘Theo pak ’m terug. Theo pak ’m terug. Theo-Theo-Theo pak ’m terug!’

Hard, steeds harder, we smeekten. Net zolang tot de verdediger in het geel-zwart gestreepte shirt met rugnummer 4 wraak nam op de speler van de tegenpartij die ons, de supporters op de overdekte staantribune in stadion Nieuw Monnikenhuize, had geïrriteerd. De oorzaak was vaak een overtreding op een van onze spelers, maar het kon ook iets anders zijn. Een spits met te lang haar bijvoorbeeld.

Theo, het lichaam van een bokser, was dan als een poema. Rustig wachtend tot scheids- en grensrechters de andere kant opkeken en dan pats... Dat deed hij slim, hij kreeg bijna nooit een gele kaart. In zijn voordeel was dat er toen nog niet zo veel camera’s rondom het veld stonden. Daarna keek hij naar ons, soms gaf hij een knipoog of maakte een beweging met zijn arm, waarna het ‘Theo bedankt’ van de tribune rolde. Op de neutrale toeschouwer die niet op Theo maar op de bal lette, moet dat een vreemde indruk hebben gemaakt, maar voor ons waren het hoogtepunten.

Tegen Braga voor de UEFA Cup viel vlak voor tijd het licht uit. Trainer Henk ten Cate rookte filtersigaretten in de middencirkel, wij hielden aanstekers omhoog, sprongen en zongen: ‘Wie niet springt, die is voor NEK,’ een verwijzing naar rivaal NEC uit Nijmegen.

Er was één speler die mee sprong: Theo.

Begin jaren negentig mengden zich wat racisten van de politieke splinter CP ’86 onder ons. Hennie Meijer, de donkere spits van FC Groningen met de dikke kont, werd bekogeld met bananen. Theo liep het veld af en at ze op. Er is daarna nooit meer met bananen gegooid bij Vitesse.

Theo Bos, dat voelde je, was een van ons. Hij werd dan weliswaar betaald door Vitesse, maar voor ons was hij altijd amateur gebleven. Hij kwam uit Arnhem, moest net als de meesten ‘werken voor zijn geld’ en bleef ‘normaal doen’. Theo reed niet in een dure auto, droeg een spijkerbroek van een onbekend merk, maakte praatjes met supporters en liet in interviews weten dat bami zijn lievelingseten was, dat hij in zijn vrije tijd kaartte (jokeren) of ging bowlen in het kegelcentrum aan de Schelmseweg en dat hij behalve voetballer ook supporter van Vitesse was. Theo, dat wisten we gewoon, zou ons nooit verlaten. Een zondagmiddag zonder ‘Theo pak ’m terug’ konden we ons niet voorstellen.

Ik leerde Theo pas veel later echt kennen. Toen hij trainer van Vitesse werd en ik hem voor het eerst mocht interviewen, was ik zenuwachtig. Het gesprek was samen te vatten in één zin, die hij die middag een paar keer herhaalde: ‘Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg.’

Daar werd ik als journalist niet blij van, maar feitelijk gezien bevat die ene zin meer wijsheid dan een boek met de gebundelde uitspraken van Johan Cruijff.

Op de dag dat mijn vader kanker kreeg, kreeg Theo het ook. Dat wil zeggen: ik hoorde het op dezelfde dag.

‘Ook toevallig,’ zei mijn vader toen ik het hem vertelde. ‘Wat voor kanker?’

‘Alvleesklierkanker.’

‘Is dat erger dan slokdarmkanker? Is er iets tegen te doen?’

‘Dat weet ik niet,’ zei ik.

‘Die geeft niet op, hoor!’ zei mijn vader. ‘Die hebben ze zo maar niet te pakken. Die gaat ertegen knokken!’ Daarna: ‘Weet je nog? Vitesse?’

Ik had Theo een exemplaar van mijn boek *Het is nooit leuk als je tegen een boom rijdt* gestuurd. ‘Uit,’ sms’te hij een paar weken later vanuit het ziekenhuis, hij had het gelezen tijdens de chemokuren.

‘Theo pak ’m terug,’ had ik er voor hem ingeschreven. Niet erg origineel. Later zou hij me vertellen dat hij tientallen kaarten met die tekst had gekregen. Ik had hem lange tijd niet gesproken of gezien. Net als duizenden anderen had ik begin 2012, tijdens de wedstrijd tegen NEC – het was bekend geworden dat hij ongeneeslijk ziek was – in de vierde minuut keihard voor Theo Bos geklapt.

Een week na de begrafenis van mijn vader ging ik bij Theo eten. Hij kwam me halen op het station in Elst. Hij had een smaller gezicht gekregen en was zichtbaar afgevallen, maar hij was niet vel over been, zoals mijn vader aan het eind, en hij had ook geen valse huidskleur. Als ik niet beter wist zou ik denken dat hij kerngezond was.

‘Kon je goed met je vader?’

‘Ja,’ zei ik, ‘maar van het eind, de laatste fase, had ik meer verwacht. Ik dacht dat je elkaar dan nog van alles te zeggen had, maar dat was niet zo. We hadden het alleen maar over onbelangrijke dingen.’

We liepen naar zijn auto. Lotte, zijn zevenjarige dochter, kroop over de achterbank. Theo hield de deur voor me open.

‘Wij hebben het alleen over belangrijke dingen, hè Lotte? Sinterklaas is er. Die komt hier per trein, wist jij dat?’

Ik zei dat Sinterklaas in Amsterdam gewoon met de boot kwam.

‘Wij vieren het altijd met de hele familie,’ zei Theo. ‘De afspraak is een surprise en een gedicht van minimaal twintig regels. Degene die mij heeft getrokken, hoeft niet lang na te denken, gewoon een alvleesklier namaken.’

Theo was onder behandeling bij dokter Casper van Eijck, de clubarts van Feyenoord, gespecialiseerd in de behandeling van alvleesklierkanker. Casper was volgens Theo de beste op zijn vakgebied.

Ze hadden samen een keer ‘opgetreden’. ‘Voor een schoolklas, dan deed hij de theorie en ik het praktijkgedeelte. Casper zegt ook dat alvleesklierkanker een ondergeschoven kindje is in vergelijking met bijvoorbeeld borstkanker. Het KWF komt nu ook met een slagzin die bij me past: “Alvleesklierkanker, keihard tackelen.” Dat vind ik wel mooi.’

Joep Schreuder van *Studio Sport* had hem opgezocht voor een diepte-interview, waarin Theo openhartig sprak over zijn ziekte. Hij had er veel positieve reacties op gekregen. De mensen zeiden hem dat hij zo goed omging met zijn ziekte en de naderende dood. ‘Ik ben nuchter en strijdvaardig, zeggen ze,’ zei Theo.

Ik had moeite om het helemaal te geloven. Ik vond het bijna onmenselijk: ‘Hoe houd je het vol? Mensen spreken je aan, ze kennen allemaal ook iemand met kanker. Ze scanderen je naam, willen met je op de foto, ze zeggen dat je moet blijven knokken. Ik zou gek worden. Jij blijft rustig en doet aardig, maar ik zie aan je hoofd dat je ze soms zat bent. Ik heb dat interview ook gezien. Ik denk dat je zo doet voor je vrouw en kinderen.’

Hij gaf het toe.

Het eerste wat er door hem heen ging toen hij hoorde dat hij kanker had, was: ik val er niemand mee lastig, ik los het zelf wel op. Ze stippelden een traject voor hem uit, tapten zijn bloed af, hij kreeg via infusen vreemde stoffen in zijn lijf en onderging bestralingen, net zolang totdat de doktoren zeiden dat het ‘einde oefening’ was.

Hij vroeg naar de begrafenis van mijn vader.

‘Het was in de kerk in de Emmastraat in Velp,’ zei ik. ‘Hij was erg katholiek. Er was geen priester beschikbaar, dus was er een pastoraal werker, een man met een baard. Het was best druk, de kerk zat voor tweederde vol. Ik hield een toespraak, maar niet iedereen kon die verstaan. Er zat een piep in de microfoon. Daarna was het nog een flink stuk lopen van de kerk naar de begraafplaats. Ken jij het boek *Knielen op een bed violen* van Jan Siebelink? Die begraafplaats dus. Ik heb het in een roes meegemaakt. Na afloop was er een koffietafel in De Watermolen op de Kennedylaan, daar ben ik toen dronken geworden met vrienden.’

‘Was hij trots op je?’ vroeg Theo.

‘Soms.’

‘Zei hij dat dan? Of wist je het?’

‘Hij zei wel eens: “Goed gedaan.”’

‘Mijn vader zei dat nooit tegen mij,’ zei Theo. ‘Ik hoorde van anderen dat hij best trots op me was.’

‘Nu krijg je van alle kanten complimenten,’ zei ik.

‘Maar dan denk ik: had ik ze ook gekregen als ik niet ziek was geworden? De Zuidtribune in GelreDome heet nu officieel de Theo Bos-Zuidtribune. Was dat ook gebeurd als ik geen kanker had? Ze zeggen van wel, en dat geloof ik ook, maar toch denk ik dat soms.’

Nadat Theo met zijn vrouw Marieke en dochter Lotte op vakantie naar Gran Canaria was geweest, ging hij snel achteruit. Hij belde op een ochtend, ik lag nog in bed. Zijn stem klonk zachter dan normaal.

‘Sliep je nog?’

‘Ja.’

‘Mooi zo.’

Hij informeerde naar ‘het schrijfproces’.

‘Ben je al begonnen? Je moet een beetje opschieten, denk ik.’

Zoals hij zich nu voelde, ging hij op 1 maart niet naar VitesseFC Utrecht.

‘Ik weet niet of het erin zit, Mars. Ik moet de hele tijd naar het ziekenhuis. Vocht aftappen, dat hoopt zich op in mijn buik.’

Tijdens zijn laatste wedstrijd, die tegen FC Groningen, was hij vooral moe geweest en had hij het, ondanks het gesloten dak, erg koud gehad.

‘Marieke zegt dat ik een attractie word.’

Zelf was hij ‘klaar’ met iedereen die tegen hem zei dat hij moest blijven knokken en volhouden. ‘Knokken... Tegen wat dan? Tegen de onzichtbare vijand, die me opvreet zeker.’

Na afloop van de thuiswedstrijd tegen FC Groningen was hij in de businessclub aangesproken door een man die vroeg waarom hij niet terug sms’te. Hij had al twee keer ‘sterkte’ naar hem gestuurd, maar hij had nog niets terugontvangen.

‘Daar heb ik dus geen zin meer in.’

Het zou ons laatste telefoongesprek worden. Op 28 februari 2013 stierf hij.

De dagen na zijn overlijden groeide de berg bloemen, sjaals, shirts, knuffels, foto's, kaarten en brieven rondom het portret van Theo, dat voor de hoofdingang van stadion GelreDome was gezet, gestaag. Ook een paar kilometer noordelijker, op de plaats waar vroeger stadion Nieuw Monnikenhuize stond, was een gedenkplaats ontstaan. Eensgezind, voetballiefhebber of niet, treurden de Arnhemmers om de dood van 'hun' Theo Bos. Zo kende ik de inwoners van mijn geboortestad nog niet.

Theo was van iedereen en iedereen kende Theo.

De taxichauffeur met wie ik naar GelreDome reed, had hem regelmatig in de auto gehad, de buurjongen van vroeger had nog tegen hem in de zaal gevoetbald en de vrouw aan de bar van café Amstelhoek die ik aansprak omdat ze MARCEL op een van haar borsten had getatoeëerd, had een halfjaar bij hem in de klas gezeten. Zelfs Bertje, een wat loensende buurman, die bij mijn moeder wel eens ongevraagd het onkruid uit de tuin trok, bleek hem te kennen. Ze frequenteerden hetzelfde garagebedrijf, dat kwam hij me tenminste met een plechtig gezicht zeggen.

Voorafgaand aan de herdenking op donderdag 7 maart 2013 in GelreDome zag ik Bertje weer. Hij had zijn nette jas aangetrokken en was een van de velen die in een lange rij langs het portret van Theo schuifelden. Hij boog zijn hoofd en stond even stil, daarna verdween hij uit het zicht. Anderen prevelden wat in zichzelf, legden iets neer, fotografeerden de bloemenzee, schudden wat met het hoofd of lieten hun tranen de vrije loop.

Met Theo Bos stierf misschien wel de laatste clubvoetballer, een man die geen gekke dingen deed.

'Hij was gewoon en hij was bijzonder,' zei de blonde verkoopster bij Bakker Bart, waar ik een broodje gezond kocht. Ik vond het de beste typering van Theo die ik gehoord had. Waarom was ik daar zelf niet opgekomen?

2

Waarin Theo Janssen zijn kruisbanden afscheurt en algemeen directeur Joost de Wit uitlegt hoe hij in elkaar steekt. 'Ik ben nogal recht voor de raap, zeg maar.'

Voor de wedstrijd tegen Feyenoord (1-2) werd ik aan de rand van het veld geïnterviewd door Omroep Gelderland en RTV Arnhem, het laatste interview was bevreemdend omdat de interviewer van dienst, een man die als ik een groente moest noemen nog het meest op een aardappel leek, stellingen poneerde als: 'En dan zeg ik alvleesklierkanker, dat is een rugzakje vol...'

'Ik kom je effe bevrijden,' zei Ester Bal direct na dat interview. 'Zie je die zenuwpees daar?' Ze wees naar de spelerstunnel, waar een man in een Vitesse-kostuum gehurkt zijn veter zat te strikken. 'Dat is onze nieuwe algemeen directeur, hij wil je graag een handje geven.'

Ik had al veel over Joost de Wit gehoord. Dat zijn vader brood- en banketbakker was bijvoorbeeld, maar ook dat ze bij zijn vorige werkgever RKC Waalwijk nog steeds verbaasd waren over het feit dat Vitesse uitgerekend hun directeur had weggekocht. 'Hij sprak veel, maar zei weinig,' werd er over hem gezegd.

'Het is Kabouter Plop in LaLaland,' zei Ester. 'Hij weet van toeten noch blazen. Af en toe bekruipt me een gevoel van medelijden, we proberen hem zo goed mogelijk te helpen.'

Joost de Wit kwam met uitgestoken hand op me af.

'Jij hebt een boekwerk voltooid over onze clubicoon Theo Bos, heb ik vernomen.'

Nog voor ik 'ja' kon zeggen, zei hij: 'Onze commerciële man, Peter Gansler, was niet enthousiast.'

'Dat kan,' zei ik. 'Kwam je me daarom een hand geven?'

'Ik ben nogal recht voor zijn raap, zeg maar,' zei Joost de Wit. 'Peter Gansler voelt weinig waardering van de pers, de man werkt zich het snot voor de ogen.'

Hij begon over 'vervelende tweets' die journalisten over de Amerikaanse directeur zouden hebben gestuurd. 'En dan zet jij hem ook weer negatief neer in dat boek.'

‘Er staat één zin in die over hem gaat,’ zei ik.

‘Je kunt er ook voor kiezen om dingen niet op te schrijven,’ zei Joost de Wit.

Hij wees naar de spelerstunnel, waar oud-stadionspeaker Martin Esveld in zijn zondagse pak stond te wachten op wat ging komen: ‘Die gaan we straks iets moois op het jasje spelen, want zo is deze directeur dan ook nog ’ns een keer!’

Daarna: ‘Ik ben geen kille directeur!’

De spelers van Vitesse begonnen onder luid gejuich aan de warming-up.

‘Kijk ’ns wie we daar hebben!’ zei Joost de Wit. ‘Dat is Lucas Piazon, onze nieuwe Braziliaan! Dat is echt een supertalent van de buitencategorie, dat heeft meneer ondertussen wel bewezen. Die loopt hier gewoon rond, als Vitesse-fan zul je je toch ook wel eens in de ogen wrijven omdat je dat niet kunt geloven?’

Joost de Wit trapte een bal terug het veld in die toevallig voor zijn voeten rolde. Daarna stak hij zijn duim op naar de Vitessespelers en riep: ‘Helemaal top!’

‘Wat is “helemaal top”?’ vroeg ik, want er was me iets ontgaan.

‘Alles,’ zei Joost de Wit. ‘Ik focus graag op het positieve. Wij spelen, ook volgens de kenners, superaantrekkelijk voetbal met allemaal toptalenten.’ Hij sloeg me op de schouder en zei dat hij me snel zou gaan bellen. ‘Dan maken we een afspraak en dan gaan we eens lekker met de poten op tafel een flinke boom opzetten over onze club.’

‘Wat vond je van “Jopie”?’ vroeg Ester toen ik haar op weg naar de perskamer tegen het lijf liep.

‘Niet onaardig,’ zei ik. ‘Wel een beetje wereldvreemd. Van welke planeet komt hij?’

‘Uit Ammerzoden,’ zei Ester. ‘Heeft hij jou ook al uitgenodigd voor een kopje koffie? Het is een komen en gaan van journalisten. Hij denkt dat hij journalisten net zo blij kan maken als hij zelf is. Ik heb geprobeerd om hem uit die droom te helpen. Vorige week zijn we een week bezig geweest met een item over hem op Vitesse TV. Hij wilde de plannen van de directie vanaf een A4’tje voorlezen aan de supporters, dat kon echt niet. “Joost,” heb ik gezegd, “je bent niet mediageniek.” Ik wilde hem tegen zichzelf in bescherming nemen, maar hij bleef maar zeggen dat hij wel goed was op camera. De arme man, het zweet liep hem van het hoofd.’

Haar telefoon ging.

‘Sst,’ zei ze, ‘Merab.’

Toen ze ophing zei ze: ‘Merab wil dat jij je boek over Theo Bos voor hem signeert in zijn

loge.’

Ik plukte Eva, mijn vriendin, uit de persruimte waar ik haar een uur eerder had achtergelaten. Ze had zich kostelijk geamuseerd met het observeren van voetbaljournalisten.

Ze was een dag eerder ook bij de boekpresentatie in De Vereniging in Elst geweest, waar ze kennismakte met Francis Hof, de vrouw van ex-Vitesse-speler Nicky Hof. Over haar zei ze: ‘Ze had heel mooi gestijltangd haar en ze is op zoek naar een baan als visagiste: de zestigduizend euro die haar man verdient was helaas niet maandelijks, zoals ze aanvankelijk dachten.’

Ze vond de omgangsvormen binnen de voetbalwereld heel bijzonder.

‘Ze zeggen tegen jou: “Goh, je hebt wel een lekker wijf. Waar heb je die gescout?” Gewoon hardop, waar ik bij sta.’

Het hardst had ze gelachen toen Marco Boogers, de technisch directeur van FC Dordrecht, mij complimenteerde, wat maar half lukte.

‘Ik heb je boek gisteren in één ruk uitgelezen. Weet je waarom? Het is zo lekker simpel geschreven. Het is Jip & Janneketaal, daar hou ik van.’

Van Merab Jordania kreeg mijn vriendin een handkus in zijn privéloge, waar hij tijdens wedstrijden kaarsjes brandde. De Georgiër viel op door zijn kleurrijke outfit. Nadat hij mij aan de borst had gedrukt en geknuffeld en ik een hem een boek had gegeven, ging hij naar het toilet.

Wat bleef hangen, was zijn geur.

De uitdrukking: ‘Ik ruik nog helemaal naar Merab’ was geboren.

Nina, zijn kortharige *personal assistant*, droeg een mantelpak en naaldhakken en zei dat Merab naar succes ruikt, naar ‘Cyclamen Coum’, een paarsachtige bloem, te vinden in het bergachtige noordoosten van Georgië.

Toen Merab terug was, vertelde hij dat hij spijt had dat hij Theo Bos ooit had vervangen door de Spanjaard Albert Ferrer, van het ontslag van John van den Brom een jaar later had hij trouwens ook spijt.

Ik zei hem dat ik Joost de Wit had ontmoet.

Merab trok een vies gezicht, wat me verbaasde. ‘*Joost de Wit, Mo Allah, Peter Gansler... Pffff. They know nothing.*’

Daarna liep hij met zijn vriend en oud-technisch directeur Ted van Leeuwen naar de tribune. Eva en ik moesten ons toen we eenmaal zaten, verplaatsen, omdat Eva per ongeluk

op de plek van Nina was gaan zitten.

‘Move,’ zei de PA, ‘otherwise we lose.’

Het kwaad was al geschied, Vitesse verloor niet alleen met 1-2, we zagen ook Theo Janssen geblesseerd uitvallen. Uit onderzoek in het ziekenhuis bleek dat hij zijn kruisbanden had gescheurd.

Merab Jordania zat na de wedstrijd met het hoofd tussen de knieën, naast hem sprak Ted van Leeuwen zalvend op hem in. Bij het afscheid herhaalde hij nog een keer wat hij van de door hem zelf aangestelde directeuren vond: ‘*They know nothing. Don’t listen to them.*’

Pas drie weken later, toen Merab Jordania zogenaamd zijn aandelen verkocht aan Alex Chigirinsky, die feitelijk allang de baas was, begreep ik zijn boosheid. Hij verweet zijn directie te hebben geklikt in Londen over het overschrijden van de beschikbare budgetten. Nog erger vond hij de beschuldiging dat hij zich zou hebben verrijkt aan transfers en dat was uitgelekt dat hij Vitesse-speler Davy Pröpper een miljoenensalaris had beloofd mits hij Merab Jordania erbij nam als zaakwaarnemer.

Van zijn ‘vrienden’ Kees Bakker en Bert Roetert uit de raad van commissarissen die hem naar buiten toe altijd hadden verdedigd als ‘uitermate betrouwbaar’, hoorden we niets meer. Ze hadden een nieuwe beste vriend.

Theo Janssen en Ester Bal herdenken Theo Bos (2013)

Eigenaar Merab Jordania had Ester Bal meteen carte blanche gegeven voor de herdenking van Theo Bos, maar de dagelijkse leiding van de club deed moeilijk. Trainer Fred Rutten was bang dat het gras in GelreDome zou lijden onder een herdenkingsdienst.

‘Ik heb gezegd: “We leggen Theo niet op beton,”’ zei Ester.

Algemeen directeur Erwin Kasakowski zei dat het naar binnen rollen van de grasmat te veel geld kostte en Ted van Leeuwen vond dat de term ‘Mister Vitesse’ terughoudend moest worden gecommuniceerd, omdat de club in het verleden Charly Bosveld al tot ‘Vitessenaar van de Eeuw’ had gebombardeerd. Peter Gansler ten slotte vond het te ver gaan om het rugnummer 4 voor altijd aan Theo Bos te koppelen. Tot het einde van het seizoen was volgens hem mooi genoeg.

‘Weet je wat ik daaraan heb?’ vroeg Ester op uitdagende toon. ‘Schijt!’

Ze had ‘het egoïstische gelul’ tijdens het ochtendoverleg een tijdje aangehoord, had haar papieren tegen de borst geklemd en had met de woorden ‘*Everything for Theo*’ – de voertaal tijdens vergaderingen was tegenwoordig Engels – de vergaderzaal verlaten. Ze had de deur met

een knal achter zich dichtgeslagen.

Van de rest van de club kreeg ze ‘een goed gevoel’: ‘Iedereen die hem gekend heeft, is aangeslagen en wil alles doen om te helpen.’

Theo Janssen had onverwachts voor haar bureau gestaan. Het kon hem niet schelen wat hij moest doen, zei hij. Ze waren in elkaars armen gevallen en hadden gehuild. Theo zat stuk, omdat hij de volgende ochtend bij Theo Bos op bezoek zou gaan. Hij had er maanden mee geworsteld en juist op het moment dat hij de knoop had doorgehakt, was het te laat.

‘The story of his life.’

Ester stuurde hem die dag van cameraploeg naar cameraploeg.

‘Het lijkt wel of Theo in één dag volwassen is geworden,’ zei ze. ‘Hij verwoordde ons gevoel heel goed. Hij stelde zich echt op als een boegbeeld van Vitesse. Als Theo kon meekijken, was hij trots geweest op Theo Janssen.’

Theo Janssen kwam de persruimte binnen. Ongeschoren, de blouse van het clubkostuum open geknoopt. Hij was geïnterviewd door Kees Jansma van Eredivisie Live en was daarvoor Marieke Bos-Langenberg, en dochter Tess en zoon Luuk uit Theo’s eerste huwelijk tegen het lijf gelopen. Tegen Kees Jansma had hij gezegd: ‘Weinig mensen buiten Arnhem weten hoe groot Theo Bos hier is.’

Marieke had hij ‘een dikke knuffel’ gegeven.

‘Wat moet je zeggen?’ vroeg hij aan mij. ‘Je doet maar wat, puur op gevoel.’

De journalisten aan de bar staarden naar hem. Alleen Iwan van Duren van *Voetbal International* durfde hem te condoleren.

‘Ik ben de ochtend na zijn overlijden meteen naar de kantoren in GelreDome gegaan,’ zei Theo. ‘Ik wilde Ester helpen, dat is wel het minste wat ik voor Theo kan doen. Ik ken deze club door en door en weet precies wie er oprecht is met zijn verdriet en wie er een toneelstukje speelt. Die laatste groep moet haar niet tegenwerken. Wij gaan ervoor zorgen dat Theo Bos het afscheid krijgt dat hij verdient. Kijk anders even in het stadion, er hangt daar een stemming die ik nog nooit gevoeld heb. De mensen zijn er kapot van.’

Zelf kon hij die avond niet spelen. Hij was geschorst, maar had zijn medespelers op geheel eigen wijze duidelijk gemaakt dat er gewonnen moest worden.

‘De meesten kenden Theo natuurlijk, en de paar die hem niet kenden, heb ik in een paar woorden even uitgelegd hoe groot Theo was. Die boodschap is overgekomen.’

Ester zei dat Fred Rutten bang was dat het gras tijdens de herdenkingsdienst zou worden

beschadigd.

‘Jammer dan,’ zei Theo. ‘Gewoon naar binnen schuiven.’

Ik vroeg of hij ging spreken tijdens de herdenkingsdienst.

Hij wist het nog niet. ‘Ik wil me niet opdringen, ik vind het moeilijk om me heel nadrukkelijk als vriend van Theo te manifesteren. Hij heeft gewoon heel veel voor me betekend.’

3

Waarin Theo Janssen een uur achter een tafeltje in boekhandel Polare Arnhem zit en extra met zijn been sleept. 'Anders denken ze dat ik genezen ben.'

Ester Bal en Theo Janssen zaten op een bankje voor boekhandel Polare in Arnhem.

'Hè hè,' zei Ester, toen ik eraan kwam, 'we zitten er al tien minuten.'

Theo: 'Boete!'

Hij liet zijn sigaret zien.

'Ik dacht: ik rook er een, het werden er twee.'

'Het begint pas over een kwartier, toch?' zei ik. 'Ik dacht dat ik de eerste zou zijn.'

'Theo is altijd op tijd,' zei Ester.

Theo knikte en vroeg hoe lang 'de onzin' ongeveer duurde.

'Een uur of zo,' zei ik.

'Echt niet,' zei Theo. 'Als de mensen op zijn, ben ik weg.'

We liepen de boekhandel binnen. In de hal stond een tafeltje waarop een schaal met koekjes stond. Er hing een papier: 'Theo Janssen en Marcel van Roosmalen signeren het boek over Theo Bos.'

Er stond al een rij van ongeveer veertig mensen, de meesten duidelijk herkenbaar als Vitesse-supporter.

De mevrouw van de boekhandel, een lieverd met krulhaar, kwam naar ons toe en vroeg of we iets wilden drinken. Ze ging ons voor door de winkel.

'Ga ik niet te snel?' vroeg ze aan Theo, die vanwege zijn blessure op krukken liep.

'Eerder te langzaam,' zei Theo, die zich hardop afvroeg waarom de boekhandel zo groot was.

'Dit is de ramsjafdeling,' zei de mevrouw van de boekhandel toen we op de tweede verdieping waren.

‘Boeken die niemand wil hebben dus,’ zei Theo.

‘Goedkoop geprijsde boeken,’ verbeterde de mevrouw van de boekwinkel.

Theo tegen mij: ‘Dus hier doe je het allemaal voor.’

We keken naar de mensen beneden.

Theo: ‘Ik voel me een beetje “Dopey”.’

Ester Bal informeerde naar ‘de ranglijst’: ‘Hoe hoog staat het boek over Theo Bos?’

Het antwoord – 22ste – viel haar tegen, maar de mevrouw van de boekhandel verzekerde ons dat dat goed was.

Theo: ‘Dat ze vragen: “Hoeveelste staan we?” En dat je dan “22ste” zegt, en dat je dan blij bent.’

De mevrouw van de boekhandel: ‘We ondervinden helaas veel concurrentie van het internet.’

Theo: ‘En van de televisie.’

Ester beloofde meteen beterschap. ‘Ik haal alles bij bol.com, stelletje viezeriken zijn dat. Ik ben meer geld kwijt aan boetes dan aan boeken. Meteen een incassobureau erop zetten, bah. Ik heb me voorgenomen om de kleine winkeliers te ondersteunen.’

De mevrouw van de boekhandel: ‘Nou, we zijn best een grote winkel.’

Ester: ‘Ik bedoel: ik ga vaker hier boodschappen doen.’

De mevrouw van de boekwinkel: ‘Die kunnen we dan alvast in onze broekzak steken.’

Theo: ‘Je draagt een jurk.’

We zaten in de personeelsruimte boven, roerden in onze koffie en hadden het over Theo’s knie. De operatie was goed verlopen.

‘Kijk, Theo,’ zei Ester, ‘nog een op krukken...’

Een medewerker van de boekhandel sleepte zich naar de kapstok, waar hij zijn jas aan hing.

Theo: ‘Nou, met mij gaat het beter dan met hem. Als we straks naar beneden gaan, ga ik ook zo met mijn been slepen. Anders denken ze dat ik weer genezen ben.’

‘Was je hier al eens eerder geweest?’ vroeg ik.

Theo: ‘Nee, natuurlijk niet.’

Hij haalde een kaart en een envelop uit zijn binnenzak.

‘Gefeliciteerd,’ schreef hij op de kaart en hij stopte hem met een briefje van vijftig euro in de envelop.

‘Doe effe normaal,’ zei Ester.

‘Wat dan?’ vroeg Theo.

Ester: ‘Je gaat naar een kinderfeestje straks, ik vind vijftig euro echt te veel.’

Theo: ‘Dat kind niet.’

Ester: ‘Van dat geld moeten de mensen op kantoor een week eten.’

Theo, lachend: ‘Dan moeten ze iets anders gaan doen. O nee, dat kunnen ze niet.’

Ester: ‘Weet jij al wat je na je carrière gaat doen? Je stopt toch?’

Ik: ‘Stop je?’

Theo: ‘Zoals ik me nu voel, heb ik weinig zin meer. Het is teveel werk geworden. Vroeger voetbalde ik voor de lol. Nu ga ik naar mijn collega’s. Ik wil nog even terugkomen, belangrijk zijn en dan is het mooi geweest.’

Ester: ‘En dan?’

Theo: ‘Scout? Ze willen me behouden, toch? Binnenkort eerste gesprekje.’

Ester: ‘En wat denk je te verdienen?’

Theo: ‘Ik ga in ieder geval niet werken voor wat jij verdient.’

Tegen mij: ‘Ik denk dat ik zelf maar een boek ga schrijven. Al die journalistjes willen een boek over mij maken, nou mooi niet. Kan ik zelf ook wel.’

We moesten naar beneden. Theo sleepte, zoals aangekondigd, extra met zijn been.

Een voor een kwamen de Vitesse-supporters met hun boek bij ons. Ze haalden herinneringen op aan Theo Bos en complimenteerden Theo Janssen met zijn voorwoord.

Theo: ‘Hij heeft het boek geschreven, hoor.’

Een man: ‘Ik heb alleen dat stuk van jou gelezen, Theet. En de foto’s gekeken, natuurlijk. Schitterend.’

Er stond ook een vroegere collega van mijn vader tussen die zei dat hij wel eens met mij en mijn vader naar Vitesse was gaan kijken. Ik kon me er niets van herinneren.

En er was er ook een die het hele boek had gekopieerd.

‘Mooi tien euro zelf in de zak gestoken!’

Theo moest de hele tijd opstaan om te poseren voor mobiele telefoons. Hij deed het zonder morren. De meeste supporters liepen nadat ze hun boek door Theo en mij hadden laten signeren ook nog even naar Ester Bal, die een eindje verderop een banaan at.

‘Hoeveel hebben we er nu afgewerkt?’ vroeg Theo na twintig minuten.

Ik: ‘Vijftig of zo.’

Theo: ‘Pauze? Peukje?’

Ik: ‘Is goed.’

Theo: ‘Is goed, zegt-ie.’

Buiten rookten we een sigaret, en daarna nog een.

Er kwam een man naar ons toe met zijn mobiele telefoon al in de aanslag.

‘Theo, zou jij even...’

‘Eerst een boek kopen,’ zei Theo. ‘En dan in de rij.’

Tegen mij: ‘Goed voor de omzet ben ik, hè?’

Daarna signeerden we nog twintig minuten. Een vriend van Theo kwam hem halen om samen naar dat verjaardagspartijtje te gaan. De mevrouw van de boekhandel gaf hem een bos bloemen, hij mocht ook een boek uitzoeken.

‘Heb je ook andere boeken van hem?’ vroeg hij.

Ze kwam terug met mijn bundel *Het is nooit leuk als je tegen een boom rijdt*, waarop ik met een foto op het omslag stond.

‘Goede foto,’ zei Theo. ‘Verstandig dat je een zonnebril op hebt.’

Hij pakte het boek en vroeg: ‘Hoeveel verdien je hier nu aan?’

‘Anderhalve euro,’ zei ik.

Het verbaasde hem.

‘Slecht geregeld. Je hebt een zaakwaarnemer nodig. Rob Jansen is een goede.’

Ik bedankte voor de tip en ook voor het signeren.

Hij sloeg me op de schouder. ‘Loop mee naar buiten. Er is niemand meer en ik ga nu weg, dus er komt ook niemand meer.’

Buiten zagen we pas dat Ester Bal een tas met boeken had gekocht.

Theo: 'Ga jij nou ook lezen?'

Ester: 'Ik vond het gewoon zielig voor de boekhandel.'

'Hier,' zei Theo en hij gaf haar de bos bloemen die hij had gekregen, 'voor op je leestafel. Kun je in een vaas zetten.'

4

Waarin Joost de Wit zichzelf geen trekpop vindt, uitlegt wat 'storytelling' is en aankondigt dat Vitesse in 2020 een topclub is.

Joost de Wit, de algemeen directeur, kon de berichtgeving in de media soms niet volgen omdat hij nog niet zolang werkte bij Vitesse. Om zicht te krijgen 'op de processen' nodigde de algemeen directeur zo nu en dan journalisten uit op zijn werkkamer.

Waarom was er bijvoorbeeld wel veel aandacht in de media voor bijzaken als de lege plekken in stadion GelreDome en niet voor het geweldige spel, of de aanwezigheid van een sterspeler als Lucas Piazon? Dan behoorden die lege plekken op de tribunes toch zo tot het verleden?

Ik zat tegenover hem in zijn werkkamer in het nieuwe, goudkleurige trainingscomplex. Hij viel maar meteen met de deur in huis.

'Vind jij mij een trekpop?'

Hij had gehoord dat ik dat in een radioprogramma had gezegd.

'Een feitelijke onjuistheid, en dat kan ik bewijzen. Bij Vitesse bepalen we zelf wat we doen, dat gebeurt echt niet bij Chelsea.'

Er ontspoon zich een vreemd gesprek.

'Ik ben geen trekpop, echt niet.'

Ik schreef het op en zei dat ik zijn collega Peter Gansler wel een trekpop vond. De Amerikaan was aangesteld om Vitesse internationaal te vermarkten. Hij joeg de supporters tegen zich in het harnas door aan te kondigen dat hij het traditionele shirt wilde veranderen en geloofde in 'storytelling': het creëren van helden en voetbalsprookjes.

Van Theo Bos had de commercieel directeur ook een heel verhaal gemaakt. De thuiswedstrijden tegen FC Utrecht zouden de komende jaren in het teken staan van 'de eeuwige nummers 4' omdat ze bij die club ook een speler met rugnummer 4 (David di Tommaso) hadden verloren. Het stoorde me, omdat ik vond dat een herdenking spontaan moest gebeuren en ook omdat je zoiets wel aan Vitesse-supporters kon overlaten. Bovendien, wat hadden ze in Arnhem met FC Utrecht en David di Tommaso?

Joost de Wit: ‘Dat was toch ook een geweldige voetballer? Ook eentje met rugnummer 4, ik vind het nog niet zo gek gedacht van Peter.’ Hij nam een slok van zijn koffie en viel daarna even uit zijn rol. ‘Wij kunnen het ook nooit goed doen!’

Er viel een stilte.

‘Sorry,’ zei hij even later, ‘maar dat denk ik soms. Altijd die focus op het negatieve...’

‘Welkom in Arnhem,’ zei ik. ‘Zo zitten we hier in elkaar.’

‘Nou, wij zijn *the new kids in town*,’ zei Joost de Wit. ‘Wen er maar aan. Misschien dat onze frisse ideeën niet allemaal even goed vallen, maar de bedoeling is goed. Hoe zou jij het aanpakken dan? Daar ben ik dus wel eens benieuwd naar. Wat zou jij doen als je mij was?’

Ik zei hem dat ik Peter Gansler en technisch directeur Mo Allach zou ontslaan en zou vervangen door Marc van Hintum en Theo Janssen zodra die gestopt was met voetballen, dat ik behoefte had aan spelers die langer dan een seizoen bleven, dat ik van GelreDome een echt voetbalstadion zou maken, dat ik de mascotte zou afschaffen...’

Joost de Wit: ‘Vito is anders ontzettend populair, daar vergis jij je in. Als die een schoolplein opwandelt... pfoe, dan weet jij niet wat er gebeurt. Echt niet!’

Van Vito was het een kleine stap naar Peter Gansler, Joost de Wit voelde de behoefte in de bres te springen voor zijn collega: ‘Jullie hebben allemaal een verkeerd beeld van hem. Goed, hij is een Amerikaan en Amerikanen hebben vaak Amerikaanse ideeën, maar daar kunnen we ook van leren. Hij gelooft in teamspirit. Wie stond er deze zomer met een schort om poffertjes te bakken toen we met Vitesse op promotietour naar de omliggende dorpen trokken?’

‘Jij?’

‘Nee,’ zei Joost. ‘Peter Gansler! En wie neemt er het voortouw om een potje voetbal te organiseren tussen het kantoorpersoneel en de technische staf?’

‘Peter Bosz?’

‘Mis,’ zei Joost. ‘Peter Gansler.’

‘En wie slaagt er maar niet in om een shirtsponsor te vinden? En met wie is al een halfjaar geen interviewafspraken te maken?’ vroeg ik terug.

Joost: ‘Ja, zeg dan.’

Ik: ‘Peter Gansler.’

Joost: ‘Je kunt wel op iedere slak zout leggen.’

Al met al had hij het toch een gezellige ‘koffieleut’ gevonden. Bij het afscheid vroeg hij me nogmaals te focussen op het positieve: ‘Dat vraag ik ook aan je collega’s. Met Peter Bosz aan het roer gaat het hartstikke goed. Laten we dat met z’n allen uitdragen. Af en toe kijk ik op mijn telefoon en dan denk ik: tjongejonge, wat een boel negatieve tweets weer vandaag. Dat hebben we met z’n allen toch niet nodig? Laat je geel-zwarte hart maar eens spreken.’

‘Heb jij ook al een geel-zwart hart?’ vroeg ik.

‘Hoezo?’

‘Nou omdat je de kleuren van Chelsea draagt.’

Joost de Wit keek naar zijn blauwe colbert, waaronder hij een witte blouse droeg.

‘Dat vind ik een flauw grapje,’ zei hij.

Ik: ‘Nou nou.’

Joost: ‘Nee, dat ligt gevoelig hier, en dat weet je best. Het is toeval dat mijn nette pak blauw is en ook dat ik een witte blouse draag. Maar ik durf gerust van mezelf te zeggen dat daar een geelzwart hart onder klopt. Mijn hart is heel snel van kleur verschoten. Ik hoop dat we in datzelfde tempo nog heel wat hartjes geelzwart kunnen verven met ons prachtige voetbal. En ik weet wel zeker dat Peter Gansler er net zo over denkt. En Mo Allach ook. Let jij maar eens op, GelreDome komt weer helemaal vol te zitten. Daar knokken we hier keihard voor.’

Ik moest lachen.

Joost: ‘Weet je aan wie jij me doet denken? Aan mijn broer, die is ook altijd zo cynisch. Niks was goed, nooit niet. Maar ik denk dat hij zich nu, jaren later, heus wel eens achter de oren krabt...’

‘Waarom?’

‘Nou, dat hij denkt: die Joost is zo gek nog niet.’

Ik beloofde hem om meteen te bellen als ik ook zo ging denken.

‘Wacht jij maar eens af, mannetje!’

De uitsmijter kwam toen ik de kamer uit liep.

‘In 2020 zijn wij een topclub!’

Theo Janssen signeert stropdassen (2006)

Achter een bureau op de commerciële afdeling van Vitesse zat een jongen met een bril zonder

montuur op zijn hoofd en aan zijn kin hing een sik. Hij sloeg me op de schouder en riep: 'Roosmalluh!'

Hij bleek Frank Corbeek te heten en hij had bij mij in de klas gezeten. In havo 4 van het Thomas a Kempis-college. Na lang nadenken wist ik weer wie hij was. In mijn herinnering was het een jongen die nooit iets zei, maar dat was veranderd. Hij vertelde een serie moppen en toen hij daarmee klaar was, somde hij alle hoogtepunten uit zijn carrière op. 'En jij?' vroeg hij. 'In de schrijverij beland?'

'Zoiets,' zei ik.

Frank vroeg zich af of de spelers zich een beetje amuseerden.

'Gaat wel,' zei ik. 'Volgens mij hebben ze niet zo'n zin.'

'Zin hebben ze nooit,' zei Frank. 'We vragen ons regelmatig af hoe we dat zootje commercieel moeten vermarkten. Theo Janssen zal zo wel komen. Hij komt hier altijd even roken.'

Even later werd de deur opengetrapt. Theo Janssen sloeg Frank Corbeek in de maag, plofte in een stoel en zei: 'Wat een kutkinderen. Ik ben kapot.'

'Ik ook,' zei ik.

'Waarvan dan?' vroeg Theo. 'Jij hoeft toch alleen maar een kutboek te maken? Wanneer doen we weer een interviewtje?'

'Morgen?' vroeg ik.

'Geregeld,' zei Theo.

Natasha, zijn vriendin, belde. Theo sprak in zijn mobiele telefoon: 'Hé, lieverd. Nou, het was weer allemaal heel slecht geregeld. Ik moest van hot naar her lopen. En allemaal rotkinderen. En jij? O, in de auto. Klinkt goed.'

Frank Corbeek vertelde dat Theo en de andere spelers die avond moesten optreden in de businessclub. 'Doen ze een modeshowtje met wat modelletjes erbij. Heb ik geregeld.'

Toen Theo klaar was met bellen, zei Frank: 'Theo, je hebt toch wel je nette schoenen bij je, hè?'

'Echt niet,' zei Theo. Hij legde zijn voeten op een bureau en zei: 'Ik heb alleen dit.'

Frank keek naar de witte gym schoenen en zei dat dat echt niet kon. 'Je moet vanavond verdomme een Armani-pak aan.'

'Ik pas helemaal niet in Armani,' zei Theo. 'Daar heb ik te dikke benen voor. Serieus,

anders liep ik al wel in Armani.'

Er lag een stapel Vitesse-stropdassen. Ze werden die avond verloot in de businessclub en Theo moest er een handtekening op zetten. Hij pakte een viltstift en zette met grote letters 'Theo' op de geel-zwarte dingen. 'Zo,' zei hij na de laatste stropdas, 'dat is ook weer gebeurd.'

Theo keek naar de door hem gesigneerde stropdassen en zei: 'Dat worden collector's items. Ik zweer het je.'

5

Waarin de commercieel directeur een einde wil maken aan 'ironie,' trainer Peter Bosz wegloopt tijdens 'het persuurtje' en voorzitter Bert Roetert zich presenteert. 'Ik ben Bert Roetert, alles is helder.'

Over voetbal ging het nog niet in dit boek. Het was ook niet de bedoeling dat ik in het seizoen 2013-2014 dicht op de huid van de club zou zitten. Ik was van plan mijn drie eerdere *Hard Gras*-boeken over Vitesse tot een kloeke bundel te verwerken en het daar verder bij te laten.

Maar opeens waren daar de resultaten.

In de media ging het over de vele lege plaatsen in GelreDome.

Ga zelf in een groot stadion spelen, dacht ik als supporters van andere clubs me ermee lastigvielen.

De supporter in mij begon zich te roeren.

Geen groter geluk dan een gestolen overwinning in een vijandelijk stadion, en dan ook nog in de Amsterdam Arena waar Vitesse met 0-1 won door een doelpunt in de negentigste minuut van de man wiens naam ik vermoedelijk nooit zal scanderen: Valeri Qazaishvili uit Ozoergeti.

Ik probeerde me in te houden. Ik durfde niet te juichen, een paar plaatsen schuin voor me zat een jongen met een AFCA-capuchon over zijn hoofd die dat zeker niet zou accepteren. Ik geloof dat ik mijn gastheer Henk Spaan wel tegen het been heb gestompt.

Begin december 2013 wist ik het zeker: Vitesse ging landskampioen worden. Het televisieprogramma *Bureau Sport* ging wat nieuws doen: ze vroegen of mijn vriend en collega Michel van Egmond en ik elkaar een brief wilden schrijven, die we dan in de uitzending voor moesten lezen.

Ik schreef:

Beste Michel,

Als ik aan Brazilië denk, roep ik sinds kort Lucas Piazon.

Pi-a-zon, de kleine Kaká.

Geleend van Chelsea natuurlijk, maar dat mag de pret niet bederven. Terwijl jij met je lijffe op het strand lag, nam hij Vitesse bij de hand in Eindhoven, waar 'we' psv met maar liefst 2-6 verpletterden. Zelfs Mike Havenaar, de Japanner met de Nederlandse naam, begint te scoren. 'Dat is geen Japanner, maar een mongool,' zeiden we eerst over hem, omdat hij zelfs voor een leeg doel kansen miste. Hij is overigens een vaste waarde in het Japanse elftal dat tijdens het WK in een relatief makkelijk poule zit. Aardige jongen, die maak je niet blij met een Xbox op de hotelkamer. Die lepelt zwijgend drie bakken witte rijst leeg, mediteert wat en gaat daarna gewoon slapen.

Een man van wijze uitspraken ook.

Toen Theo Janssen gebleeserd raakte, zei hij iets in de trant van: 'Als je de mooiste boom van de tuin snoeit, gaan de planten eromheen groeien.'

Daarna bleef Vitesse winnen.

Het resultaat is dat Theo als een gek aan zijn herstel werkt, het ziet ernaar uit dat hij erbij zal zijn bij de kampioenswedstrijd in mei.

De avond na die overwinning in Eindhoven heb ik mensen huilend aan de telefoon gehad. Arnhemmers natuurlijk, want in de rest van het land is de liefde voor de geel-zwarten nog niet zo groot. Nog niet, zeg ik dan, want als de eerste titel echt in zicht komt, komen de successupporters vanzelf. Tot het zover is, zullen de collega's wel blijven zeuren over lege plekken in GelreDome. Nou en? In mijn herinnering zat De Meer, het stadionnetje waar Ajax zijn mooiste voetbal speelde, helemaal nooit vol. Met de sfeer is in ieder geval niets mis, we beginnen met z'n allen steeds meer van al die reserves van Chelsea te genieten.

Je schreef dat Rio de Janeiro een gevaarlijke stad is voor mensen met bossen wortelen of oranje klompen op het hoofd. Laten we het hopen, zou ik haast zeggen. Feit is wel dat de Oranje-camping al een plekje heeft gevonden. Iets met hekken eromheen zodat ze, net als destijds in Zuid-Afrika, lekker gek kunnen doen onder elkaar.

Over hun vrouwen hoeven de spelers zich geen zorgen te maken. Zojuist was Yolenthe te gast bij Pauw & Witteman. Ze weet over de ellende ter plaatse van de hoed en de rand. Ze was zonder bewaking met een cameraploeg in haar kielzog een sloppenwijk in Rio binnengelopen voor een documentaire over haar eigen goede-doelentichting Free a girl, die zoveel mogelijk minderjarige prostituees wil bevrijden.

Het naderende WK is een prima gelegenheid om haar stichting te promoten. We kunnen steunen door alvast een boekje aan te schaffen met recepten van bekende Nederlanders. Het lievelingseten van Wesley staat er ook in: een stamppotje.

Het riep warme herinneringen op. Stampptje, dat maakte mijn moeder vroeger ook altijd als we in de winter naar Vitesse waren geweest.

Heb ik het nu over stampptje?

Ga anders binnenkort een keer mee naar Chelsea-2 als je het over voetbal wilt hebben. Plek zat.

Tot snel,

Marcel!

Een dag na de uitzending belde Ester Bal.

‘Mooi gesproken op televisie,’ zei ze. ‘Ga je ons nu weer volgen?’

Ik vertelde haar dat ik een paar dagen na de overwinning op PSV had afgesproken met hoofdredacteur Hans Nijenhuis van *nrc.next* en dat die meteen enthousiast was toen ik opperde om een serie over de toekomstige landskampioen te schrijven.

‘Dus ik kom weer naar het persuurtje.’

‘Nog meer gezeik dus,’ zei Ester. ‘Dat grappig bedoelde stukje van jou op de site van *Hard Gras* waarin je schreef dat Peter Gansler tijdens de sinterklaasoptocht in Arnhem in het pak van onze mascotte Vito zat, dat stukje...’

‘Ja?’

‘Nou dat vonden ze hier niet zo grappig. “Jopie” zei dat Peter niet in dat pak zat. Hij wilde dat ik jou belde om te zeggen dat het niet klopte. Een feitelijke onjuistheid.’

‘Het was ironie...’

‘Ja, weet ik ook wel. Ik kom niet uit een ei. Zij zijn er boos over. Ik heb gezegd: “Het is ironie,” en nu wil Peter Gansler dat soort journalistiek uitbannen.’

Een week later meldde ik me op Papendal voor mijn eerste persuurtje sinds jaren. Gerard Borgman van *De Gelderlander* was er nog, hij had assistentie gekregen van Pim Roelofs, een kleine man met een baardje en een bril, die behalve verslaggever bij *De Gelderlander* ook fan van de club is. Na afloop van wedstrijden bedelde hij wel eens om shirts.

Jan Sommerdijk van Omroep Gelderland was er ook nog en er waren ook een paar nieuwe gezichten: Stef de Bont van *Voetbal International* en Johan Inan van het *AD*. Over de laatste zei Gerard van *De Gelderlander*: ‘Eindelijk een journalist met een slechtere huid dan ik heb.’

Trainer Peter Bosz kende ik nog niet, ik had hoge verwachtingen.

Peter Bosz kwam binnen, hij droeg een trainingspak en een bril met een zwart montuur,

wat hem zowel een sportieve als een intelligente uitstraling gaf. Hij keek ons een voor een strak aan toen hij zei dat hij alleen voetbal gerelateerde vragen beantwoordde.

Ik vroeg waar de grens lag.

Peter Bosz: ‘Dat lijkt me duidelijk, ik lees ook wel eens een boek.’

‘Hoezo?’ vroeg ik.

Peter Bosz sprak over ‘de *comfort zone* van de speler’, die was heilig. ‘Het zijn jonge jongens, alles kan ze van hun stuk brengen. Ik scherm ze het liefst voor onzinnige berichtgeving af. Ik ben het schild waarop alles afketst. Prima, laat mij die functie maar vervullen, daar ben ik voor.’

Hij zei nog net niet ‘schiet maar’.

Ze begonnen over de opstelling.

Peter Bosz: ‘Daar ga ik nog niets over zeggen.’

Ik wist niet zeker of het voetbal gerelateerd was, maar vroeg toch maar of de club Vitesse iets speciaals voor hem betekende. Hij had er tenslotte halverwege de jaren tachtig zelf gevoetbald.

‘Dat vind jij leuk,’ zei Peter, ‘maar mij doet dat niets. Ik ben geen sentimenteel persoon. Ik benader het professioneel: ik kijk naar het team, het materiaal. De tijd waaraan jij refereert was een andere tijd. Vitesse was een andere club, een amateurclub bijna. Er zat zo weinig publiek dat ze vanaf de hoofdtribune naar de staantribune riepen: “Ga jij vanavond nog naar café Boogaloo?” En dat er een halve minuut later vanaf de staantribune door iemand “ja” geroepen werd.’

Ik vond het een schitterende anekdote.

Na tien minuten stond Peter Bosz plotseling op. ‘Ik ga nu met de spelers lunchen. Over een halfuur ben ik terug.’

Ester: ‘Als er iemand nog vragen heeft, de trainer is over een halfuur terug.’

Ik liep naar buiten om een sigaret te roken, de meeste anderen liepen ook naar buiten.

‘Dat ga ik voortaan ook doen als ik midden in een gesprek zit,’ zei ik. ‘Jongens, ik loop even een halfuur weg. Tot straks.’ ‘Wen er maar aan,’ zei Jan Sommerdijk. ‘Zo gaat dat bij een topclub.’

Een minuut of tien later riep Ester ons naar binnen.

‘Jongens, ik heb een verrassing!’

De verrassing heette Bert Roetert, een zakenman met landelijke uitstraling die zich al jarenlang tegen Vitesse ‘aan bemoeide’. Hij was na het vertrek van Merab Jordania tot voorzitter benoemd.

‘Zijn er vragen voor hem?’ vroeg Ester en ze knikte met haar hoofd richting Bert, die in zijn driedelig pak heel erg Bert stond te zijn.

‘Kun je ons iets vertellen over onze relatie met Chelsea?’ vroeg iemand.

Bert: ‘Die is transparant.’

Nadat er werd doorgevraagd, zei hij: ‘De lijn Vitesse-Chelsea is duidelijk.’

Daarna: ‘Het is helder dat de constructie duidelijk is.’

Weer daarna: ‘Ik denk dat ik duidelijk, open en transparant ben geweest.’

Over de nieuwe eigenaar Alex Chigirinsky: ‘We hebben een open dialoog, we noemen hem intern “AC”. Er zijn geen misverstanden tussen ons, geen onduidelijkheden.’

Hij klopte met zijn vuist op tafel, zei tegen niemand in het bijzonder: ‘Zo, aan de slag maar weer,’ stond op en verliet de ruimte.

Ester: ‘Nou, dat was Bert.’

Ester Bal en Matthew Amoah in Duitsland (2006)

Met persvoorlichter Ester Bal en ‘management-assistente voetbal’ Mirjam Clifford reed ik van Arnhem naar Dortmund. Matthew Amoah had ons uitgenodigd om naar zijn eerste thuiswedstrijd voor Borussia Dortmund te komen. Hij stond in de basis. Onderweg spraken we over Vitesse.

Mirjam: ‘Edward Sturing doet zo raar de laatste tijd. Hij is helemaal opgevrolijkt. Als we verliezen, doet hij gewoon aardig.’

Ester: ‘Je bedoelt cynisch.’

Mirjam: ‘Gisteren had Paul Verhaegh een petje op zijn hoofd tijdens het eten. Dat is verboden. Edward zei er niets van. Hij probeerde oogcontact te maken met Paul, maar de boodschap kwam niet over. Hij had gewoon geen zin om een boete uit te delen. Toen heb ik er maar wat van gezegd. Anders zitten ze straks allemaal met een petje op het hoofd. Verder gaat het wel goed met hem. Hij zit vol plannetjes. Hij heeft een kapvergunning aangevraagd voor de bomen in zijn tuin in Eerbeek. En hij heeft grond gekocht in Kroatië. Hij wil geloof ik een vakantieparkje beginnen.’

Omdat we 170 kilometer per uur reden, waren we snel in Dortmund. Van Mirjam

mochten we onderweg niets eten. ‘Ernestina, de vrouw van Matthew, kookt altijd heel veel. En heel lekker. Het is heel onbeleefd om nu al iets te eten. Ghanezen kunnen daar niet tegen.’

Matthew zat met zijn ploeggenoten in een hotel en Ernestina Amoah zat op de bank. Naast haar stond een grote doos met crackers. Ze had niet gekookt, want ze was op dieet. Matthew had gezegd dat er zes kilo af moest en dat vond ze zelf ook. Ze miste de mensen van Vitesse, maar ze vond Dortmund een leuk stadje. In de huiskamer hingen posters van Jezus en foto’s van Matthew in het shirt van Vitesse.

Ze had thee gezet en vroeg de hele tijd: ‘Koekje erbij?’

‘Ja, lekker,’ zei Ester.

Helaas had Ernestina geen koekjes. Op de inburgeringscursus in Arnhem had ze geleerd dat je dat moest vragen als je een drankje serveerde. Ze zei: ‘Koekje erbij? Is heel belangrijk.’

Even later liet ze een tupperwarebakje met zelfgebakken caramelsnoepjes rondgaan. Daarna keken we met z’n allen naar een handbalwedstrijd op de wdr. Ze vond de televisie in Arnhem leuker. Ze noemde de zenders op: RTL4, sbs en *Studio Sport*. Dat konden ze hier allemaal niet zien, omdat de schotel nog niet was opgehangen. Ze wilde zo snel mogelijk een inburgeringscursus in Dortmund gaan doen, want dat was gezellig.

Borussia Dortmund had voor een Duitse lerares gezorgd. Vorige week was de eerste les. Ze had de hele dag met Matthew op de bank gewacht op de lerares, maar die kwam niet opdagen.

De deurbel ging. Het waren Heleen en Aad Taankink. Ze hadden Matthew vier jaar in huis gehad – van 1996 tot 2000 – en beschouwden hem sindsdien als hun eigen zoon. Heleen kuste Ernestina en wees naar het trouwportret aan de muur. Ze zei: ‘Dat is de trouwfoto van Matthew. Hij is genomen in Ghana.’

Ik: ‘O ja?’

Ernestina: ‘Ja, in Ghana.’

Aad wreef in zijn handen en zei dat hij ging klussen. Hij wilde de schotelantenne ophangen en er zaten gaatjes in de muur. Heleen vertelde dat iemand op de perstribune bij Vitesse haar ooit had gevraagd wie ze was. Ze zei toen: ‘Ik ben de moeder van Amoah.’ De man moest lachen, maar toen Matthew haar na de wedstrijd kuste, bood hij zijn excuses aan. ‘Hij dacht: dat kan natuurlijk niet, want hij is zwart en wij zijn blank.’

Ik nam nog maar een zelfgemaakte caramelbonbon en zei: ‘Maar, u bent toch niet de echte moeder...’

Heleen was even stil. Daarna gaf ze toe dat de echte moeder van Matthew in Ghana woonde. En zijn echte vader was drie jaar geleden overleden. ‘Maar in Nederland waren wij er. Ik ben geen janker, maar ik huilde toen hij voor het eerst in de basis van Vitesse stond, en ook bij zijn afscheid. En als Matthew vanavond scoort, huil ik weer.’

Aad Taankink had in de keuken een mengsel gemaakt waarmee hij de gaatjes in de muren kon vullen. Hij liep door de kamer en smeerde het overal op de muur. Het was een precies en tijdrovend karwei. Ik keek op de Vitesse-klok aan de muur. Nog twee uur en dan begon de wedstrijd tegen Leverkusen. Ester Bal zat op de bank en fluisterde: ‘Hoe komen we hier weg?’

Heleen Taankink kwam de kamer binnen. Ze droeg een glazen pot met zoetzure snoepjes. Ze pakte er een uit en zei: ‘En dit is het lievelingssnoep van Matthew. Ik neem het altijd voor hem mee. Altijd.’

Aad: ‘Ernestina, moet ik nog iets doen?’

Ernestina zei niets en trok zich met Mirjam terug in een slaapkamer. Ze ging zich mooi maken voor de wedstrijd, want dat bracht geluk.

Heleen: ‘Dat kan lang duren.’

Het duurde inderdaad lang, maar we waren net op tijd in het Signal Iduna Park voor de wedstrijd Borussia Dortmund-Bayer Leverkusen (1-2). Na afloop gingen we op zoek naar Matthew. Hij zat met Wlodi Smolarek aan een lange tafel in het spelersrestaurant. Voor hem stond een bord waarop een schnitzel lag. Steven Pienaar van Ajax was er ook en trainer Bert van Marwijk kwam even zeggen dat Matthew goed had gespeeld.

Matthew vond het belangrijk dat wij veel en goed aten. Hij vond het bij Borussia allemaal mooi en prachtig. De spelers van Vitesse hadden hem gewaarschuwd voor de Duitsers. ‘Ze zeiden dat Duitsers racistisch zijn. Ik heb er nog niets van gemerkt, maar niet iedereen kan hier Engels praten. Daarom heeft de club een leraar Duits geregeld.’

Ernestina zuchtte en zei: ‘Maar die komt niet.’

Aad Taankink begon over de schotelantenne. ‘Matthew, hij hangt nog niet. En als ik heel eerlijk ben: ik betwijfel of de ontvangst goed zal zijn. In het parkje achter jullie balkon staan hoge bomen. Dat belemmert de ontvangst. Kan de club daar niets aan doen?’

Matthew: ‘Ik zal het aan Bertje vragen.’

Mirjam: ‘Ja! Zoiets moet de club toch regelen. Bij Vitesse regel ik heel veel. Huizen, hypotheek, auto’s en laatst een zonnebril voor Fred Benson.’

Matthew: ‘Hoe is het met Fredje? Die komt ook uit Ghana.’

Mirjam zei dat het goed ging met Fred Benson. ‘En met Yakkie natuurlijk ook. Die doet altijd heel raar! Laatst stond hij te dansen bij mijn bureau. Als we op de club wat nodig hebben, bestel ik altijd bij hem. Dat is veel goedkoper. Op donderdagavond doet hij altijd business achter het Centraal Station in Amsterdam.’

Matthew: ‘Yakubu zie ik weer bij het wereldkampioenschap.’

Ernestina knikte. Ze zei dat er in Dortmund veel Ghanezen woonden. ‘Meer dan in Arnhem.’

Heleen en Aad vertelden dat Matthew ook een huis in Ghana had. ‘Nadat je met het vliegtuig geland bent, moet je gewoon vragen naar het huis van Klinsmann,’ zei Aad. ‘Zo noemen ze Matthew daar. En hier nu toch ook, of niet Matthew?’

Matthew knikte. In Ghana noemden ze hem allemaal Klinsmann. ‘Dat vinden ze hier heel leuk. Eigenlijk noemen ze me overal Klinsmann. Behalve bij Vitesse dan. Daar zeiden ze altijd Amoah.’

Mirjam: ‘Op kantoor zeiden we altijd Matthew.’

Bij het verlaten van het stadion werd Matthew bestormd door fans. Hij moest overal een Autogramm zetten. Matthew signeerde voetbalplaatjes, sjaals, kaarten, armen en benen en poseerde met fans. ‘Wat een drukte,’ zei Aad. ‘Ik ben benieuwd of het voor het donker nog lukt om die schotelantenne op te hangen.’

Matthew reed ons met zijn nieuwe Mercedes naar de parkeerplaats waar de auto van Ester stond. Ester had van de club zijn oude auto gekregen. Dat was een Golf gti. Hij was trots op zijn Mercedes. Het was het nieuwste model en als je erin ging zitten, deed de auto je automatisch een gordel om.

‘Schitterend,’ zei Matthew.

Janssen & Janssen (2005)

Ik sprak elftalbegeleider Wim Janssen in het spelershome over zijn functie. ‘Tja, wat doe ik? Ik moet overal hotels regelen en dan zorgen dat daar pasta bolognese is. Dat eten ze altijd.’

Toen ze vorig jaar op trainingskamp in Turkije waren, was dat elke dag gelukt. Hij had er de interactie tussen de spelers bestudeerd en zei: ‘Er zitten een paar goede stappers bij.’

‘Wie?’ vroeg ik.

‘Nou Stijn Vreven en Harald Wapenaar kunnen ’m lekker raken,’ zei Wim.

‘En Theo Janssen?’ vroeg ik.

‘Die kan er niet tegen als hij ver van huis is,’ zei Wim. ‘Die moet gewoon in Arnhem blijven. Dat wil hij geloof ik ook in zijn contract laten zetten.’

Theo Janssen was zijn favoriete speler. ‘Dat is een jongen met een hoge cognitieve intelligentie, daar vergissen mensen zich wel eens in.’

Ik keek hem verbaasd aan.

‘Het is gewoon een goeie gozer. Ze zitten hier altijd te schelden dat hij te dik is, maar hij is gewoon snel. Hij oogt langzaam, maar bij cooptests eindigt hij nooit als laatste. Nooit.’

Theo Janssen passeerde. Hij sloeg Wim op de schouder en zei: ‘Mooi gezegd.’

‘Theo is Theo’ (2005)

Ik zat tegenover Edward Sturing in zijn trainerskamer. Op zijn bureau lag een stapel papieren. ‘Die moet ik nog bestuderen.’ Toen hij nog hoofd jeugdopleidingen was, had hij te maken met nog veel meer papier. Hij hield zijn hand een meter boven zijn bureau. ‘Zulke stapels.’

Ik knikte en Edward zei: ‘Maar goed, jij werkt natuurlijk ook met papier.’

Ik vertelde dat mijn hele huis vol papieren lag en deed voor hoe hoog de stapels daar waren.

‘En?’ vroeg Edward. ‘Wat zijn je indrukken?’

Ik zei dat ik het tot dan een hele klus vond om er een positief boek van te maken. Ik had alle wedstrijden bezocht. Er was veel verloren. Ik somde alle nederlagen op.

‘Ja en...’

‘Nou ja, en nu worstel ik met de vraag of er een crisis is of niet? Iedereen zegt dat het crisis is, maar jij zegt de hele tijd dat dat niet zo is. Is het crisis?’

‘Wat?’

Ik herhaalde de vraag.

Edward zei: ‘Je moet heel voorzichtig zijn met het woord crisis. De media kloppen hier alles op. Je moet rustig blijven en denken: wat is hier eigenlijk aan de hand?’

‘Ja,’ zei ik, ‘wat is hier eigenlijk aan de hand?’

Edward zei dat er dit jaar een enorme uitdaging lag. Er moest meer groepsdynamiek komen. Meer eenheid. ‘Zo ver is het nu nog niet. Maar dat weet je, als je veel verliest, duiken ze erop.’

‘Wie?’

‘Ze. Iedereen,’ zei Edward. ‘Als het slecht gaat, komen ze uit alle hoeken en gaten. Dan zeggen ze bijvoorbeeld dat ik te sympathiek ben. Nou, ik ben zoals ik ben en schijnbaar is dat sympathiek. Ik ben blij dat er nog mensen zijn die mij aardig vinden. Dat heeft ook helemaal niets met de prestaties te maken.’

We bespraken de ‘incidenten’ van de afgelopen tijd. Yakubu was een paar dagen spoorloos geweest. Hij zou meedoen met een wedstrijd van Ghana in Londen, maar kwam daar nooit aan. Bij Vitesse verscheen hij ook niet. ‘Visumproblemen,’ zei Edward. ‘Als je visumproblemen hebt, moet je wat mij betreft gewoon komen trainen. Maar hij kwam niet trainen. Ik heb hem een wedstrijd geschorst. Tegen PSV mocht hij niet meedoen. Het mooie was dat hij het daar zelf ook helemaal mee eens was.’

‘Waar was hij?’

‘Dat weet ik niet,’ zei Edward. ‘Hij kon geen antwoord geven op die vraag. Je moet het hem zelf maar vragen.’

‘Wat zei hij tegen jou?’

‘Nou van alles,’ zei Edward, ‘maar ik begreep er niets van.’

Hij begon over regels. Regels waren heel belangrijk. ‘Dat is les één in de teambuilding: regels stellen.’

Tegen Stijn Vreven was hij ook heel duidelijk geweest. Nadat hij na de eerste wedstrijd had gezegd dat de instelling van veel spelers niet deugde, had Edward gezegd: ‘Stijn, kritiek hebben op elkaar is prima. Maar dan wel binnenskamers. Intern. Niet in de media gaan roepen dat je de instelling van de rest waardeloos vindt. Daar schiet niemand wat mee op.’

Omdat Stijn de regels niet helemaal begreep – ‘Hij heeft het hart op de tong liggen en daar is volgens hem niet veel aan te doen’ – hadden ze later nieuwe regels afgesproken. ‘We zijn rond de tafel gaan zitten en Stijn gaat voortaan eerst douchen. En pas daarna spreekt hij met de pers. Dan is zijn emotie wat ingedaald.’

‘Theo Janssen was kritisch over de spitsen,’ zei ik.

‘Daar hebben we het ook over gehad,’ zei Edward. ‘Maar Theo is Theo.’

‘En Stijn is Stijn,’ zei ik.

‘Ja,’ zei Edward. ‘Stijn is Stijn en daar is verder niets mis mee. Zolang hij zich maar aan de regels houdt. Regels zijn regels, daar ben ik heel duidelijk in.’

Nadat we het ook nog hadden gehad over ‘de schandalige uitschakeling door AGOVV in de KNVB-beker’ gingen we over op de orde van de dag. Edward had zich boos gemaakt over een

uitzending van Omroep Gelderland. Daarin waren beelden vertoond van trainingen en ook leek het wel alsof hij vrolijk was na de uitschakeling voor de KNVB-beker. 'Ik heb er met Jan Sommerdijk over gesproken, maar die zegt dat het vrijheid van meningsuiting is.'

Daarna hadden we het over de groep. Hij zei: 'Succes is heel belangrijk voor de sfeer. Als je vijf keer achter elkaar verliest, is de sfeer dramatisch. We kunnen maar een ding doen: winnen.'

Die avond was er ook nog een supportersavond in supportshome Nieuw Monnikenhuize. Edward zag er niet tegenop. 'Waarom?' Samen met het bestuur en Peter van den Berg zat hij achter een lange tafel. De supporters mochten vragen stellen. De meeste vragen waren voor algemeen directeur Paul van den Kraan. Hij wilde van alle supporters een pasfoto hebben en dat was een schande.

Een man met bril stond op. Hij had kritiek op Harald Wapenaar. 'Ik zit me iedere week gewoon op te vreten op de tribune. Edward, wanneer leer je die jongen eens hoe hij een bal moet uittrappen? Het gaat altijd scheef.'

Edward zei dat er hard aan gewerkt werd, maar dat het resultaat van die inspanningen nog niet zichtbaar was in de wedstrijden. 'Ik zal het Harald nog een keer zeggen dat hij de ballen recht moet trappen.'

Een andere man: 'Ed, als je dan toch met hem praat, zeg hem en de andere spelers dan ook even dat er meer tribunes zijn dan de Zuidtribune. Iedere week is het weer hetzelfde liedje: alle bosjes bloemen verdwijnen in de Zuidtribune. Zelf zit ik op Noord. Wij krijgen nooit wat.'

Daarna werd er nog even gemopperd op *Voetbal International*. Daarin was een verhaal verschenen over 'klikjes in de selectie'. Edward zei dat het onzin was en dat de sfeer vanzelf beter zou worden als er wat vaker werd gewonnen. Ook de opmerking van Peter van den Berg – 'Met de een ga je wat vaker om dan met de ander' – stelde iedereen gerust.

Na afloop dronk ik bier met wat supporters. Ik zei dat het me, gezien de zwakke prestaties, was meegevallen hoe ze tegen Edward deden. 'Heel simpel,' zei een jongen. 'Edward is een van ons. Hij werkt al negentien jaar keihard voor ons. Het ligt aan de spelers.'

Een wat oudere man: 'Overal hebben ze snelle negers, maar wij hebben Amoah en Fränkel.'

6

Waarin Vitesse zonder de Israëlische verdediger Dan Mori en Theo Janssen afreist naar 'schijtstad' Abu Dhabi, waar Ester Bal journalisten uit de hele wereld te woord staat en trainer Peter Bosz afstand neemt van alles. 'Ik doe hier mijn werk, ik ben voetbaltrainer.'

'Vitesse naar Abu Dhabi' – vooraf klonk het al als een sneue strip van Appie Happie. Het enige nieuwswaardige aan het winterkamp in de Verenigde Arabische Emiraten leek me dat de snel van zijn blessure herstellende Theo Janssen van trainer Peter Bosz niet mee mocht naar 'de zandbak'. De avond voor vertrek had ik Ester Bal nog aan de lijn. Ze voorspelde voor zichzelf een rustig weekje in het zonnetje. Net als de andere medewerkers van de club mocht ze van de directie niet bij de spelers in de bus zitten en moest ze in een ander hotel slapen, dus zoveel viel er niet voor te lichten.

Toen ze nietsvermoedend in Abu Dhabi uit het vliegtuig stapte, viel de wereld over haar heen. Wisselspeler Dan Mori had op Facebook gezet dat hij thuis zat omdat hij vanwege zijn Israëlische paspoort het land niet in mocht, waarna Geert Wilders ('Vitesse had niet meer naar VAE moeten gaan. Nu accepteren ze Jodenhaat Emiraten.') en Pieter Omtzicht ('Vitesse is een club zonder ruggengraat') de gelegenheid grepen om over de rug van de voetbalclub publicitair te scoren.

Dat juist een CDA'er Vitesse een gebrek aan ruggengraat verweet was natuurlijk grappig, zoals het ook grappig was dat Ester Bal het moest opnemen tegen Esther Voet van het CIDI. En dan Geert Wilders. Zelf samenwerken met het Front National, maar Vitesse beschuldigen van het voeden van Jodenhaat.

Terug naar Ester Bal. Ik zag haar op het *NOS Journaal*, het *RTL Nieuws*, in *Nieuwsuur* en zelfs even op CNN iets verdedigen wat niet te verdedigen was.

's Avonds laat belde ik haar op.

'Je was onbereikbaar,' zei ik.

'Ja, ik had de hele wereldpers aan de lijn,' zei ze. 'Gerard van *De Gelderlander* noemt me al

Ester Bel, omdat ik zoveel bel. Heb je me gezien op televisie?’

‘Ja.’

‘En? Wat vond je ervan?’

‘Je moet ophouden met het verdedigen van de club,’ zei ik. ‘Laat “Jopie” of Mo Allach het zelf maar doen. Je zet jezelf voor lul op deze manier.’

‘Ze beschuldigen ons van antisemitisme, hè?’ zei Ester. ‘Geert Wilders nota bene, flikker op zeg...’

Aan haar stem was te horen dat het haar irriteerde dat ik kritisch was.

‘Ik heb niet alle informatie,’ zei ze. ‘Ik doe maar wat, ik probeer de club te beschermen.’

‘Waar zijn Joost de Wit en Mo Allach?’ vroeg ik. ‘Zij hebben de beslissing om Dan Mori thuis te laten toch genomen?’

‘Die geven niet thuis,’ zei Ester. ‘Ze laten alles aan mij over en ik weet van niks. Mo Allach rent letterlijk weg voor journalisten. Toen Stef van *Voetbal International* hem wat wilde vragen, had hij zich verstopt in de speeltuin. Hij zat op een wipkip toen we hem vonden. Hij is bang dat hij reputatieschade oploopt door dit akkefietje, wat ze van de club vinden, interesseert hem geen fluit. Hij zegt de hele tijd: “Los dit op, jij bent de persvoorlichter,” maar niemand die me wil vertellen van de hoed en de rand.’

‘Hoe is Peter Bosz eronder?’

‘Die communiceert alleen maar over voetbal gerelateerde zaken.’

‘Dit gaat toch over voetbal?’ vroeg ik. ‘Dan Mori zit toch in zijn selectie?’

‘Volgens Peter Bosz gaat dit niet over voetbal. Hij vindt het enorm afleiden allemaal en wil de spelers er niet aan blootstellen. Daar heb ik dus ook niets aan.’

‘En de spelers?’ vroeg ik.

‘Wat denk je zelf?’ zei Ester. ‘De meesten ontgaat het gewoon.’

Ester Bal vond Abu Dhabi overigens ‘een schijfstad’: ‘Overal flikkerende lichtjes, maar geen reet te doen. De zon schijnt, maar daar is alles mee gezegd. Geen land voor de korte rok.’

Voor ik ophing informeerde ik nog even naar Dan Mori. Hoe ging het eigenlijk met hem?

‘Goed,’ zei Ester. ‘Hij traint met het tweede mee op Papendal. Je hoeft ’m niet te gaan zoeken, want hij zegt toch niets. Ik kan niemand van de club bereiken als ik ze nodig heb, maar ze waren er wel als de kippen bij om hem te vertellen dat hij z’n bek moet houden.’

‘Doet hij dat?’ vroeg ik.

‘Ja,’ zei Ester, ‘dat heeft hij zo afgesproken met “Jopie”. Officieel heeft hij geen mening. Net als de trainer.’

Een dag later viel Peter Bosz met een smak door de mand. Er was een cameraploeg van de NOS naar de Verenigde Arabische Emiraten gereisd en wat zei de trainer? Hij nam afstand van iedereen en alles en zei: ‘Ik doe hier mijn werk, ik ben voetbaltrainer.’

Daarna ging hij er eens goed voor zitten, want na het zuur kwam volgens afspraak het zoet: voetbal gerelateerde vragen.

Na thuiskomst in Arnhem gaf Ester Bal aan Joost de Wit een chronologisch verslag van alle gebeurtenissen tijdens het trainingskamp. Ze wilde de boel graag evalueren. Die nabespreking kwam er tot haar frustratie nooit. Ze hoorde later wel dat Peter Gansler zich bij Joost de Wit beklaagde dat het allemaal te lang had doorgesudderd en dat hij daarbij refereerde aan een blog van een communicatiespecialist, die stelde dat alles te voorkomen was geweest en aan een column waarin Ester Bal ‘een kwebbelende bakvis’ werd genoemd.

‘Alsof ik over het nieuws ga,’ zei Ester, die doodmoe was na een week achter de feiten te hebben aangehold. ‘Als er iets onaangenaams gebeurt, steken ze allemaal de handen in de lucht en als het vervolgens mis gaat, wijzen dezelfde mensen met de vinger naar mij.’

Algemeen directeur Joost de Wit zocht op geheel eigen wijze naar ‘een oplossing’. Hij meldde zich bij de makers van Vitesse TV en vroeg of iemand nog ‘iets positiefs’ wist: ‘Iets waar we mee naar buiten kunnen komen, iets waar we de blits mee kunnen maken?’

Ester Bal en de komst van ‘De Vogel’ (2008)

Het was begin juli, de zon scheen, het seizoen 2008-2009 was begonnen in Arnhem. Hans Westerhof parkeerde zijn fiets bij clubgebouw De Slenk op Papendal. Hij had een schitterende fietstocht over glooiende wegen door bossen en heidevelden achter de rug. Na de koffie van tante Sjaan in het spelershome wandelde hij in een geel-blauw trainingspak met een fluit in de mond en een bal onder de arm het veld op. Om hem heen cirkelden twee fotografen.

Intern was er veel vergaderd over ‘het nieuwe Vitesse’.

Er waren adviseurs van buiten geraadpleegd om af te rekenen met het imago van rellenclub. De conclusie van al dat gepraat was dat er na de periode-Aad de Mos vooral behoefte was aan ‘rust in de tent’ en ‘positivisme’.

Wat dat betreft was het aanstellen van Hans Westerhof een prima keuze. Zelf konden

technisch directeur Marc van Hintum en algemeen directeur Paul van der Kraan er ook wat van die zomer.

In interviews weigerden ze te praten over alle incidenten uit het verleden. ‘Vitesse moet spraakmakend zijn, maar dan wel op het veld. De vuile was blijft voortaan binnen.’

En dus verzuchtte Paul van der Kraan in *Voetbal International*: ‘Het voetbal is zo’n mooi wereldje!’

Hij had het ook over zijn lievelingseten. ‘Hoewel ik besef dat het vies klinkt, hou ik erg van de prutjes die mijn vrouw regelmatig maakt. Rijst met vlees en groenten, heerlijk. Daarnaast geniet ik van eten in goede restaurants. Daar kies ik altijd voor gerechten die we thuis niet zouden eten. Bij de maaltijd drink ik een wijntje, daarbuiten cola met soms een scheutje Bacardi.’

Op de officiële website van de club liet hij de supporters weten alle vertrouwen te hebben in de door Marc van Hintum samengestelde selectie: ‘Deze groep gaat als team opereren.’

Technisch directeur Marc van Hintum zei te streven naar ‘een positieve, constructieve sfeer. Niet het schreeuwerige van de afgelopen periode’. Hij sprak graag over ‘de nieuwe uitstraling’ van de club: ‘De Slenk zag eruit als een asielzoekerscentrum. Scheuren in de wanden, alles verwaarloosd en oud. Dat hebben we een lik geel-zwarte verf gegeven en versierd met vlaggen en banieren.

Het straalt weer iets uit. Juist aan de top kunnen details het onderscheid maken. Zoiets kan het verschil zijn tussen een achtste en een tiende plaats.’

Hij was in de zomer vrij actief geweest op de spelersmarkt. Vertegenwoordigers van ‘de ouwe hap’ – Theo Janssen, Remco van der Schaaf en Gill Swerts – mochten weg. Daarvoor in de plaats kwamen ‘frisse gezichten’, die hij had geselecteerd op ‘uitstraling’, ‘goed karakter’ en ‘talent dat er nog niet is uitgekomen’. Het waren: Julian Jenner, Rogier Molhoek, Jeroen Drost, Ronald Graafland en Frank van der Struijk van Willem II, die na zijn eerste training op Omroep Gelderland al ‘struikelaar’ werd genoemd.

De spectaculairste en duurste aankoop van allemaal zou pas een kwartier voor de aftrap van de eerste competitiewedstrijd bekend worden gemaakt. Tot die tijd was het een groot geheim, want het moest – aldus de afdeling voorlichting van Vitesse – ‘een enorme verrassing voor ons trouwe, geel-zwarte legioen blijven’.

Ze gaven een hint: ‘Het is een beest.’

Onder strikt embargo reisde ik naar een boerderij in Lunteren, waar het geheim werd verzorgd door het echtpaar Gerard en Bettine van den Brink. Gerard had maar één oog en

Bettine had de koffie klaar. Even later hingen we boven een nest naast de koffietafel op het erf, waarin de nieuwste aankoop van Vitesse zat: een Afrikaanse vechtdelaar.

‘Dit is ’m dan,’ zei Gerard. ‘Over een halfjaar is-ie een meter hoog. Hij houdt van kippenvlees, barbecuevlees en shoarma.’

Het was de bedoeling dat het beest voor aanvang van de thuiswedstrijden een rondje door GelreDome zou gaan vliegen. Naast het nest stond een cassetterecorder, waaruit stadiongeluiden kwamen. Kon-ie vast wennen. Het enthousiaste echtpaar zat vol plannen. Als ze een op een voetbal lijkende vleesbal met een touw door het doelgebied zouden slepen, dan kon-ie daar mooi op duiken.

De vogeltrainer en zijn vrouw hadden geen idee waaraan ze waren begonnen.

Gerard zei: ‘Die technische man van Vitesse, Van Hintum of zo, kwam hier voor een vogel. Een adelaar, want die zit in het logo. Ik zei: “Neem een valk, of een oehoe, dat is makkelijker,” maar meneer wilde een adelaar. Nou, ik vind het een uitdaging.’

Werken met vogels was niet zonder gevaar. Ze hadden Gerard een keer een oog uitgepikt. ‘Maar dat was geen Afrikaanse vechtdelaar. Die zijn veel sterker. Ze kunnen een zebra pakken. Ik heb die Van Hintum daarvoor gewaarschuwd, want die hing me iets te enthousiast met z’n snuit boven het nest. “Jij moet oppassen,” zei ik, “als je zo doorgaat, gaat hij je als voedsel zien.”’

Daarna vertelde hij het verhaal van een kind dat bij een demonstratie in België was gegrepen omdat ze op een oefenbal leek, maar dat was een excus. Dat er ongelukken gingen gebeuren, leek hem uitgesloten. ‘Maar ik weet niet wat-ie gaat doen. Hij kan zomaar in de nok van het stadion gaan zitten schijten.’

Het leek hem geen probleem.

Het meeste zag hij op tegen de wedstrijden van Vitesse. Hoe lang duurde zoiets?

Het antwoord – twee keer drie kwartier met een kwartier pauze? – viel tegen.

‘O,’ zei Gerard, ‘zo lang.’

Voor de oefenwedstrijd Stroe-Vitesse ontmoette ik de Vitessewatchers van de regionale pers. Ze bespraken de toestand van de club. Niks was goed. Zelfs topaankoop Rogier Molhoek niet. Dat was een ‘meevoetballer’. Gerard Borgman van *De Gelderlander* legde uit wat dat was. ‘In een goed team speelt hij goed, in een slecht team slecht. Daar heeft Vitesse dus niets aan.’ Hij sloot af met: ‘Twee nederlagen, dan haal ik de zaag erover.’

We lachten om Julian Jenner, die woedend was weggelopen uit een interview nadat een

journalist van *Sportweek* hem een aantal stellingen had voorgelegd, waarop hij moest reageren. Een van de stellingen was: 'Ik ben een aap met één kunstje.'

Dat pikte de linksbuiten niet.

'*Sportweek* heeft het voor zichzelf verpest,' liet hij weten.

'Aan Julian gaan we nog een boel lol beleven,' zei Jan Sommerdijk van Omroep Gelderland.

Op de tribune zat ik naast Marc van Hintum. Marc was sinds februari technisch directeur. Het begin was niet makkelijk geweest. Aad de Mos was trainer en de boel liep volledig uit de hand. Jezus, wat was hij blij dat hij daar vanaf was. Dat gezegd hebbend, zei hij voor de zekerheid nog maar eens dat hij geen zin meer had om over het verleden te praten.

Hij begon weer over het clubhuis, dat was geverfd.

Het was nog geen Milanello, maar het straalde nieuw elan uit.

'Je hebt nu toch zoiets van: pas op, hier woont Vitesse. Van een afstand bekeken heeft het een zekere grandeur.'

En er was nog nooit zo hard getraind als onder de nieuwe trainer, Hans Westerhof. Hans stond tien meter van ons vandaan druk te coachen in z'n korte broek.

'Hans is een schoolmeester. Hij leert onze spelers op zijn eigen manier de wetten van het topvoetbal. Onze aankopen pikken zijn stof goed op, de spelers die vorig jaar al bij onze club waren, moeten wennen. Ik zie ze graag werken. Toen ik voetballer was, ging ik de dag voor een wedstrijd ook niet naar de Efteling.'

Marc moest lachen toen ik hem vertelde dat de regionale journalisten niet enthousiast waren.

'Natuurlijk niet, Marcel!' zei hij. 'Ze hebben niks om over te schrijven. Geloof mij nou, de hele cultuur binnen de club is aan het kantelen.'

Jammer voor journalisten, maar sappig nieuws viel er niet meer te halen in Arnhem.

'Maar,' zei Marc, 'alles valt of staat met de resultaten.'

Zoveel begreep hij ook wel van hoe de media werkten.

De voorbereiding verliep gesmeerd.

De Panters uit Veenendaal waren met 17-0 verslagen.

'Dat waren meer welpjes,' zei Marc.

En nu werd Stroe zoekgespeeld.

Toen het over 'De Vogel' ging, werd Marc nog enthousiaster. Of ik Benfica kende, een club uit Portugal? Daar hadden ze ook zo'n beest. Vitesse moest gaan voetballen als een adelaar. 'Dominant. Agressief, over de vleugels. Ze moeten zich op de tegenstander – de prooi eigenlijk – storten. En niet meer loslaten. Ik vind de leus: "Vitesse krijgt vleugels!" zo slecht nog niet. Jij hebt 'm gezien, hè? En? Schitterend beest, toch?'

'Je moet oppassen,' zei ik. 'Hij ziet je als voer.'

'O,' zei Marc.

Het plan om de pupil van de week onder een clubvlag op de middenstip te leggen en om 'm dan te laten onthullen door 'De Vogel', kon de koelkast in. Te veel risico. 'Laat 'm maar lekker een rondje vliegen,' zei Marc. 'Vitesse wordt weer een club om trots op te zijn.'

Op het veld rende Abubakari Yakubu achter twee medespelers aan met een van een boom gerukte tak. Toen hij klaar was met spelen, liep hij naar de Vitesse-supporters achter het doel.

Ze waren met vijf en ze zaten op scooters.

'Hee Yakkie,' zei er een en hij wees naar de neus van de voetballer, waar een moedervlek op zit. 'Je moet je wassen. Er zit een vlieg op je neus.'

Yakubu sloeg de supporter met zijn tak op de helm.

Twee weken, een trainingskamp in Spanje en vijf verloren wedstrijden later, was er de Open Dag. Op een parkeerterrein naast stadion GelreDome. 'De zaag' was er in *De Gelderlander* en op de teletekstpagina van Omroep Gelderland al een paar keer overheen gegaan, maar trainer Hans Westerhof tilde niet zwaar aan nederlagen. Zoiets was goed voor het groepsproces.

Er stonden ongeveer vijfduizend mensen op het parkeerterrein. Niet echt veel. Positief was wel dat de supporters niets van het nieuwe Vitesse verwachtten. Van een verwachtingspatroon was überhaupt geen sprake. Charly – een volwassen man in vogelpak, genoemd naar clubicoon Henk 'Charly' Bosveld – poseerde geduldig voor foto's met kinderen en vertelde daarna dat hij in het echt Marcel heette en dat hij van plan was om zijn carrière af te bouwen. Het was mooi geweest, hij had nu zelf een gezin en hij had er genoeg van om zich door schoolklassen te laten stompen. Bovendien, er kwam toch een nieuwe mascotte, een levend beest had hij gehoord. Daar kon je als jonge vader niet tegenop.

Een halfuur later presenteerden de spelers zich. Behalve keeper Piet Velthuisen die met het olympisch voetbalteam in Peking zat. Hij had de omroeper van dienst per telefoon laten weten dat hij Vitesse erg miste. Hij was behoorlijk aangeslagen omdat niet hij, maar Kenneth Vermeer was gekozen tot eerste doelman van het olympisch team. 'Een klap in mijn gezicht,

zo voelde het,' zei Piet. 'Geen gewone klap. Foppe gebruikte een baksteen.'

Om Piet te helpen, werd er – duizenden kilometers verderop, op een parkeerterrein in Arnhem – extra hard voor hem geklapt.

Trainer Hans had de overige spelers de opdracht gegeven om een rijmpje te maken over een medespeler en dat voor te lezen. Dat gebeurde. Vitesse-supporters zijn veel gewend, maar dit hadden ook zij nog nooit meegemaakt. Ze stonden in de regen op een parkeerterrein en luisterden naar de voordrachten van hun spelers.

Rogier Molhoek kondigde een nieuwe aanvaller aan: 'Hij is een echte voetbalverwenner/Zijn naam is Julian Jenner.'

En Mads Junker zei: 'Ik weet niet precies / Wat hij kost / Hij komt van nek / Hij heet Drost.'

Het mooiste gedicht was dat van Abubakari Yakubu. Het was een lofzang op doelman Piet: 'Olympische Spelen / Hij is grote miet / Want hij is er niet / Doelman Piet.'

De supporters stonden erbij, keken ernaar en wisten genoeg: de voetbalcompetitie moest nog maar niet beginnen.

Kosten noch moeite werden gespaard om 'De Vogel' groots te presenteren aan de achterban. Op de officiële website van de club verschenen mysterieuze filmpjes met hoofdrollen voor Marc van Hintum en Hans Westerhof. Ze filosofeerden over een spectaculaire aankoop.

'Het zou fantastisch zijn voor de supporters als hij komt,' zei de technisch directeur. 'Het is een echte hoogvlieger en we hopen hem te kunnen halen. Het is de bedoeling dat we hem nog voor de eerste competitiewedstrijd kunnen presenteren in GelreDome.'

Trainer Hans Westerhof kon zijn lachen amper houden en zei: 'Jahaa, het is een absolute topper.'

In de kantoren van GelreDome was de sfeer gespannen. Vooral de afdeling communicatie van Ester Bal had het zwaar te verduren. De stunt met 'De Vogel', waar veel energie in was gestoken, was verkeerd gevallen.

Ester klonk gestrest door de telefoon.

'Lekker dit,' zei ze. 'Ondanks de geheimhoudingsplicht heeft iemand van kantoor aan de supporters doorgeluld dat het om een echte vogel gaat. Niemand vond de grap leuk. We hebben hier een vuistdik vogeldraaiboek liggen. Dat kan de prullenbak in.'

De filmpjes waarin Marc van Hintum en Hans Westerhof het hadden over 'de hoogvlieger' en 'een absolute topper' werden van het internet gehaald. In plaats daarvan

schreef algemeen directeur Paul van der Kraan een open brief.

Beste Vitesse-supporters,

Niet iedereen begreep de grap van onze internetfilmpjes helemaal. Niettemin is er wel sprake van een serieuze aankoop. Geen speler, zoals een aantal van jullie hoopten, maar wel een heuse Afrikaanse vechtarend!

Hiermee schaart Vitesse zich in het rijtje van een traditierijke club zoals Benfica. En in tegenstelling tot de meeste spelers is dit wel een aankoop die nog jaren bij de club blijft. En hij is voor jullie!

Het idee achter deze actie is dat deze vogel, die op dit moment nog naamloos is omdat wij de supporters graag willen laten bepalen wat de naam moet worden, het nieuwe Vitesse gaat belichamen. Want ook al is het nog een kuiken, hij staat voor kracht, schoonheid en dominantie. Allemaal eigenschappen die op termijn hopelijk ook gelden voor het voetbal van ons eerste elftal, en wie weet zelfs onze jeugdteams.

De arend wordt dus groot. Heel groot! Met een spanwijdte van 2,70 meter vliegt er straks voor iedere thuiswedstrijd een imposant, levend symbool van onze club door GelreDome! En daarin schuilt de symboliek van deze nieuwe aankoop. De kracht en sterkte van de vogel moeten straks synoniem zijn voor de kracht en sterkte van het elftal. Met onze vogel willen we weer een gevoel van trots opbouwen voor de club. En wij beseffen ook wel dat dit natuurlijk niet van vandaag op morgen gebeurt. Alles moet nog groeien. Het dier moet groeien, het team moet groeien, de club moet groeien en de band tussen club en supporters moet groeien. Vitesse gaat met deze vogel meegroeien.

Kortom, wij vinden het best bijzonder dat Vitesse als eerste club ter wereld een Afrikaans vechtadelaar heeft! Wij hopen met deze uitleg op iets meer begrip van jullie kant. Jammer genoeg is de verrassing er een beetje af, maar desondanks rekenen wij vrijdagavond op een enthousiaste ontvangst van spelers en vogel wanneer zij het veld betreden!

Paul van der Kraan

Waarin Theo Janssen Marco Vejinović naar het Isala-ziekenhuis in Zwolle brengt en Ester Bal aankondigt dat ze op dieet is. 'Ik wil geen Michelin-vrouwtje worden.'

We waren op weg naar Zwolle, voor de wedstrijd tegen PEC Zwolle. In de auto voorspelde ik dat we met 1-3 gingen winnen. Geen idee waarop dat was gebaseerd. Theo Janssen, de geblesseerde middenvelder, draaide zich om. Hij droeg een petje en zei: 'Dat zei je de vorige keer ook al, je hebt er geen verstand van.'

De vorige keer was de laatste wedstrijd voor de winterstop. Vitesse kon toen tegen SC Heracles in Almelo de eerst (officieuze) prijs in de 121-jarige historie binnenslepen: winterkampioen 2013-2014. De meegereisde Arnhemse supporters hadden speciale T-shirts laten drukken met de tekst VITESSE WINTERKAMPIOEN. Het was de bedoeling dat de spelers die na afloop ook zouden aantrekken en dan een ereronde zouden lopen. Maar dan moest er wel gewonnen worden en dat gebeurde niet.

Wat in mijn herinnering was blijven hangen, was dat Theo toen op weg naar Almelo een keer of vijf zei dat er weer een kwam, en daarna liet hij dan een scheet. Ik was blij met de waarschuwingen, zodat ik telkens net op tijd mijn hoofd in mijn trui kon stoppen.

Theo: 'Dan voel je je als journalist toch serieus genomen.'

Bij het Polman Stadion in Almelo werden we bij de persingang opgewacht door Merab Jordania. Jarenlang had de Georgiër ons willen laten geloven dat hij de club in 2010 had overgenomen, maar in werkelijkheid bleek hij niets anders dan een zetbaas van zijn vriend Alexander Chigirinsky, die hem eind 2012 het speeltje uit handen sloeg. Hij had een vrije val gemaakt. Op de ereterrassen van de stadions in de eredivisie was hij niet meer welkom. Hij had zich die avond geaccrediteerd als journalist en stond als een kleine jongen bij Theo Janssen te jengelen of hij alsjeblijft naast hem mocht zitten, omdat hij wist dat de camera's tijdens wedstrijden altijd wel een keer op Theo werden gericht. Het verbaasde me dat de journalisten in de perskamer hem met rust lieten. Toen hij nog voor clubeigenaar doorging, wilden ze hem allemaal spreken, maar wimpelde hij interviewverzoeken af. Nu was hij zichtbaar heel erg beschikbaar en negeerden ze hem.

Het gedrag van technisch directeur Mo Allach, nog maar een paar maanden in dienst bij de club, had me ook verbaasd. Hij voorzag het begrip knuffel-Marokkaan van een nieuwe dimensie en acteerde na afloop van die tegenvallende wedstrijd (2-2) diepe teleurstelling. Hij wachtte de spelers voor de kleedkamerdeur op, omhelsde ze en knuffelde ze een voor een bijna fijn. De zin: ‘Heb jij al een kusje van Mo gehad?’ was in korte tijd een begrip geworden.

Ik verheugde me hardop op zijn gedrag na een eventuele overwinning.

‘Jammer dan, Mo is ziek,’ zei Ester Bal, die achter het stuur zat. ‘De officiële verklaring is “verwaarloosde griep”.’

Het stond al wel vast dat hij de volgende dag weer beter zou zijn.

‘Morgen moeten we om negen uur ’s ochtends met z’n allen een broodje eten,’ zei Theo. ‘Dat heeft Peter Bosz ingevoerd, dat doen we altijd de dag na een wedstrijd.’

Ik informeerde hoe het er dan aan toegaat.

‘Gewoon, zo snel mogelijk een broodje naar binnen proppen.’

‘En dan?’

‘Ja, naar huis.’

Daarna: ‘Dinsdag heb ik met Mo een gesprek over mijn toekomst.’

‘Wat ga je doen?’ vroeg ik.

‘Dat is nog geheim,’ zei Theo. ‘Maar als hij doet wat ik wil, kan hij van mij een knuffeltje krijgen.’ Lachend: ‘Geweldige man, Mo. Heel lief.’

Theo had de week ervoor voor het eerst weer meegetraind met het elftal, hij herstelde sneller dan verwacht van zijn blessure.

‘Het niveau lag meteen tien procent hoger.’

Van de nieuwe aankopen had hij kort gesproken met Rochdi Achenteh, die was gekocht van PEC Zwolle.

‘Je hebt een beetje dezelfde bouw als ik,’ had Theo gezegd. ‘Daar moet je op letten, dat vinden ze bij deze club niet zo fijn.’

Er werd vaak geschreven dat hij een forse roker was, een feitelijke onjuistheid.

‘Kijk dan,’ zei hij voordat we voor een korte stop het AC Restaurant in Veenendaal binnenliepen. ‘Drie trekjes genomen en ik gooi hem alweer weg. Ik ben een kortstondige roker, het gaat me alleen even om het gevoel.’

Hij vond mijn schoenen mooi. Ik dacht dat hij een grapje maakte. ‘Schoenen van twintig euro,’ zei ik. ‘Vanmiddag snel gekocht omdat ik een blaar had.’ Zelf droeg hij schoenen van slangenleer.

‘Limited edition, meteen twee paar besteld.’

We keken naar Ester Bal, in haar vrije tijd een dierenactiviste.

‘Slang, vies beest toch?’ zei Theo.

‘Heel vieze beesten,’ zei Ester. ‘Mogen ze van mij allemaal schoenen van maken.’

Van PEC Zwolle werd gewonnen. Het winnende doelpunt van Patrick van Aanholt misten we.

Omdat het zo koud was, keek ik met Gerard Borgman van *De Gelderlander* en Theo Janssen naar een televisiescherm dat in de businessclub hing. Tijdens een van de laatste aanvalsgolven van Vitesse meldde zich een blond meisje bij ons tafeltje.

‘Jij bent Theo, toch?’ vroeg ze.

‘Ja, ik ben Theo,’ zei Theo.

‘Ik voel me niet goed,’ zei ze. ‘Weet jij waar de eerste hulp is? Of anders Ester Bal?’

Theo wees naar Ester Bal, die net terugkwam van het toilet.

Ester herkende in het meisje meteen de vriendin van Vitesse-middenvelder Marko Vejinović.

‘Natuurlijk, herkende ik haar,’ zei Ester later. ‘Marko is een van de weinige spelers die er geen problemen mee heeft om de pers in zijn privéleven toe te laten. Als hij op de foto gaat, moet zij er ook op.’

Toen het meisje in het trappenhuis onwel werd, liet Ester letterlijk het werk uit handen vallen – haar notitieblok viel op de grond – en regelde een ambulance die er tot haar irritatie – ‘Het ziekenhuis lag om de hoek’ – een kwartier over deed om bij het stadion te komen.

Ze belde Theo Janssen toen ze er bij het Isala-ziekenhuis uitstapte.

‘Ik regel het hier wel,’ zei Theo rustig. ‘We komen zo naar je toe.’

Ik liep met Theo naar de catacomben.

Hij zei: ‘Zorg jij even dat iemand Ester vervangt?’

Zelf liep hij na het laatste fluitsignaal het veld in. Ik zag hem een arm om Marko heen slaan bij het uitvak waar de spelers van Vitesse een feestje vierden met de meegereisde

supporters.

Ondertussen zei ik tegen teammanager Mirjam Clifford dat Ester moest worden vervangen door haar assistent Wiebe Nelissen.

Theo trok aan mijn jas: 'Meekomen.'

Met z'n drieën renden we over de parkeerplaats bij het stadion, waar de politie een scheidingswand had opgericht.

'We moeten naar het ziekenhuis,' riep ik. 'Laat ons erdoor.'

Een van de agenten zei dat we een kwartier moesten wachten.

'Achter het scherm houden we de supporters van Vitesse vast.

We laten niemand door.'

Theo wees naar Marko en zei: 'Hij speelt bij Vitesse.'

'Dat kan iedereen wel zeggen.'

'Jezus man,' zei ik, 'we moeten naar het ziekenhuis.'

'Rustig doen,' zei Theo tegen mij, 'ze luisteren toch niet als je gaat schreeuwen.'

Uiteindelijk werd Theo herkend door een ME'er en mochten we bij hoge uitzondering doorlopen. Tien minuten later waren we bij het ziekenhuis.

Marko ging naar binnen, Theo en ik rookten buiten een sigaret.

Ester Bal meldde per telefoon dat het allemaal mee leek te vallen, dat de vriendin van Marko een nachtje ter observatie in het ziekenhuis moest blijven en dat zij zelf, als alle formaliteiten waren afgehandeld, zo snel mogelijk naar buiten kwam om met ons naar Arnhem te rijden.

'Wil jij nog naar binnen?' vroeg ik aan Theo.

'Echt niet,' zei Theo. 'Laat die jongen lekker bij zijn vriendin zijn. Als mij zoiets zou overkomen, zou ik gek worden, dan zit je niet te wachten op al die koekenbakkers van de club.'

Hij was nog niet uitgesproken of de clubarts van Vitesse kwam aangerend.

'Daar heb je dokter Oetker,' zei ik.

'Dokter Snuggles, bedoel je,' zei Theo. 'Die kan er maar beter van afblijven.'

'Ze is al binnen,' zei Theo toen de clubarts hem groette. 'Er wordt al voor haar gezorgd.'

De dokter meldde zich bij de receptioniste met de vraag waar de vriendin van Marko Vejinović lag, wat ze natuurlijk niet wist omdat de naam Vejinović nergens geregistreerd stond.

‘Spoedeisende hulp,’ riep ik.

‘Kijk, nog een,’ zei Theo een halfuur later en hij wees naar algemeen directeur Joost de Wit die met grote passen aan kwam lopen. In het voorbijgaan zei hij: ‘Ik vind het belangrijk dat je als directie even je gezicht laat zien.’

‘Goed bedoeld,’ zei Theo, ‘maar je ligt er natuurlijk niet op te wachten. Je kunt beter een bosje bloemen sturen.’

Twintig minuten later kwam Ester naar buiten. ‘Nou, het is allemaal goed afgelopen,’ zei ze. ‘Ik kon gaan. De hele club zit op de rand van haar bed, allemaal mensen die ze niet kent.’

Onderweg naar Arnhem stopten we bij een benzinepomp waar Theo trakteerde op chips en cola, voor Ester kocht hij een fles die vol zat met chocoladereepjes.

‘Hier,’ zei Theo.

‘Wil ik niet hebben!’ zei Ester. ‘Ik ben op dieet.’

‘Wat voor dieet?’ vroeg ik.

Ester: ‘Het geen chocola-dieet.’

Theo: ‘Chocola, lekker toch?’

Ester: ‘Ik eet alleen nog maar groenvoer en ik wil geen verleidingen in huis. Ik heb me voorgenomen om niet uit het clubkostuum te scheuren. Ik wil geen Michelin-vrouwetje worden.’

Merab Jordania (2009)

De Telegraaf op Zondag meldde dat een Oost-Europese miljardair Vitesse wilde kopen. Frits Barend stelde het volk op televisie gerust. ‘Er is geen enkele Russische miljardair geïnteresseerd in een Nederlandse voetbalclub.’

‘Worden we overgenomen?’ vroeg ik aan Ester, toen ze me belde dat ik meteen naar Arnhem moest komen voor een ingelaste persconferentie.

‘Het is heel groo-oot,’ zei Ester. ‘Het *NOS Journaal* komt, RTL *Nieuws* is gebeld – die twifelen nog. Maasbert staat al de hele dag voor de spiegel. Hij heeft Maarten, de broer van Femke Halsema, als adviseur ingehuurd en die moet ik dan weer adviseren, ik word er

knettergek van. Maasbert gaat een toespraak houden, ik moet de tekst de hele tijd aanpassen. Maasbert blijft maar bellen... Mars, ik hoor weer een piepje, daar heb je 'm weer. Over drie uur in GelreDome, oké?

Die dag waren er opeens twaalf soorten broodjes in GelreDome. Geen witte bolletjes met een plakje ham of kaas in cellofaan zoals bij de persuurtsjes, maar meergranen pistoletjes met zalm en courgette. En er was vers geperst sap van diverse vruchten.

‘Ze hebben mij de opdracht gegeven iedereen op te trommelen,’ zei Ester Bal. ‘Nou, daar ben ik goed in. Ik heb een luxe Betuwse koffietafel besteld. Gezonde, lekkere dingen, daar houd ik zelf ook van. En er is champagne. Wil je een glas?’

Ze had er zin in.

‘Het is voor de verandering heel professioneel aangepakt. Ik heb oordoppen, ik heb tolken, ik heb alles...’

Een kwartier later kondigde ze met een glimmend hoofd van opwinding ‘geweldig nieuws’ aan. Ze wachtte even op het seintje van de televisie – het *NOS Journaal* en het *RTL Nieuws* waren live ter plaatse – en gaf het woord aan Vitesse-voorzitter en -eigenaar Maasbert Schouten. Hij zei dat 16 augustus, de sterfdag van Elvis Presley, voortaan ‘een feestdag voor alle Vitessenaren’ zou zijn. Hij had de club met winst verkocht.

Maasbert las een epistel voor van drie kantjes, waarin hij zei dat Vitesse voortaan voor het hoogste ging: de landstitel en voetballen in de Champions League. ‘Het licht in Arnhem staat op groen.’

Naast hem zat de nieuwe eigenaar van Vitesse: de Georgiër Merab Jordania. Hij droeg het clubkostuum – maat 52 – van algemeen directeur Paul van der Kraan, die met zijn gezin vakantie vierde in Amerika. (Persvoorlichter Ester Bal: ‘Neehee, je kunt 'm niet bellen. Die loopt nu in zijn korte boks door de Grand Canyon.’) De overname was zo snel rond gekomen dat Piet Zoomers, de vaste kleermaker van de club, geen tijd had om een nieuw kostuum te maken. Bij het opvragen van de maten van de nieuwe eigenaar hadden ze op kantoor ontdekt dat hij dezelfde kostuummaat had als Paul van der Kraan. Zelfs de schoenen – maat 42 – pasten.

Merab Jordania vertelde dat hij met Dinamo Tbilisi nog tegen Feyenoord had gevoetbald, dat hij Vitesse een prachtige club met een grote historie vond en dat de jeugdopleiding heel belangrijk was. Verder kondigde hij de komst aan van grote versterkingen – ‘*Give me two more days*’ – en beloofde hij dat hij het probleem met Piet Velthuisen zou oplossen.

Oud-eigenaar Maasbert Schouten pakte nog even een momentje. ‘*Maybe, he doesn't want*

to play for the champion,' zei hij.

Er werd gelachen. Maasbert, zich niet bewust van zijn eigen humor, lachte terug.

De meeste medewerkers van Vitesse waren – net als de nieuwe eigenaar – nogal geschrokken van 'de negatieve insteek' van journalisten. Oud-Vitesse-voorzitter en oud-politiecommissaris Kees Bakker nipte van een glas jus d'orange en zei dat er met twee maten werd gemeten. Hij had 'mijnheer Jordania' een keer ontmoet en vond hem een vriendelijke man. 'Ik ken 'm natuurlijk niet goed. We hebben wat aan elkaar gesnuffeld. Ik kreeg een gunstige indruk. Het is een beetje goedkoop om over belastingontduiking te beginnen. Nederlanders ontduiken massaal de belasting. Iemand uit Georgië is niet per definitie een crimineel.'

Het gedrag van journalisten verbijsterde hem telkens weer. De focus lag altijd op het negatieve, hem was vooral de perfecte organisatie opgevallen. Over de performance van Maasbert Schouten wilde hij niets inhoudelijks zeggen. 'Het ging zoals we van hem verwacht hadden dat het ging. Ik vond dat Merab erg rustig bleef, petje af.'

De spelersgroep en de technische staf waren een etage lager ingelicht over 'het grote nieuws'. Ze wisten niet precies wat ze ervan moesten vinden. Alleen keeper Piet Velthuisen was meteen enthousiast: 'Miljardair. Is die vent zo rijk dan?'

De rest van de dag stond hij alle media te woord: 'Het is een stukje geluk dat op je bordje komt vallen. Ik ga zeker een keer een babbeltje maken met mijnheer Jordania. Ik heb altijd gezegd dat Vitesse mijn club is en als mijnheer Jordania dan uit de hemel komt vallen om ze kampioen te maken, is dat helemaal mooi. Ik wacht op een telefoontje.'

Een paar uur later vroeg hij zich af waarom mijnheer Jordania nog niet had gebeld.

Trainer Theo Bos keek op zijn mobiele telefoon.

'Veertien gemiste oproepen en een bult sms'jes.'

Er zat ook een sms'je van FC Twente-speler Theo Janssen tussen.

'Theet ziet opeens weer perspectief bij Vitesse,' zei Theo lachend. "Moeten ze een bergje geld overmaken, dan ben ik er weer," schrijft hij.'

De trainer had nog geen mening over de nieuwe eigenaar. 'Ik heb nog niet met hem gesproken. Van wat ik heb begrepen wil hij het geleidelijk aanpakken. Voor 1 september vijf spelers erbij. En in de winterstop nog vijf.' Tegen de lachers zei hij: 'Ik heb nu dertien spelers.'

Technisch directeur Ted van Leeuwen meldde dat zijn telefoon vol zat met sms'jes van spelers die voor Vitesse wilden voetballen. 'En dat zijn zonder uitzondering internationals.'

De sms van ex-Vitessekeeper Harald Wapenaar, die Theo Zwarthoed van Volendam aanbood, had hij meteen gewist. De ‘categorieën’ waren opgeschoven: wat vroeger als onhaalbaar was bestempeld, was nu opeens mogelijk en wat vroeger haalbaar was, was niet goed genoeg meer.

Maurits Straatman van Omroep Gelderland vroeg Ted of hij nog wel zelfstandig kon opereren. ‘Of moet je doen wat Jordania zegt?’

‘In principe moet je altijd doen wat je baas zegt,’ zei Ted. ‘Ja toch? Maar voor mij verandert er wel wat. Ik heb het gevoel dat we in plaats van naar het tweede elftal van Wolfsburg, naar het eerste kunnen gaan kijken.’

De eerste training na de overname werd druk bezocht. Naast supporters die hardop constateerden dat er voor het eerst sinds weken ‘goed gelopen’ werd, waren er vooral veel journalisten. Trainer Theo Bos had zijn spelers voor de zekerheid ‘een beperkt spreekverbod’ gegeven: ze mochten alleen over voetbalwedstrijden spreken.

Daar hielden ze zich niet allemaal aan.

Marco van Ginkel vond het ‘een James Bondfilm,’ Jeroen Drost hoopte dat de salarissen voortaan altijd op tijd betaald zouden worden, keeper Piet Velthuisen wachtte nog steeds op een gesprekje met ‘mijnheer Jordania’ en Julian Jenner zei dat hij na de training een meet-and-greet organiseerde in de perstent, waarin hij dieper wilde ingaan op de overeenkomsten tussen zijn visie op voetbal en die van Merab Jordania.

Ik interviewde Wiljan Pluim, de talentvolle spits met de gele tanden van het roken. Op zijn hand een wirwar van kleine tatoeages, een verwijzing naar de tegenslag die hij in het leven had ondervonden.

Ik vroeg wat hij van de overname vond.

‘Wat moet ik ervan vinden?’

Daarna zei Wiljan dat hij helemaal niets vond. ‘Ik wil gewoon mijn werk doen.’

Ik informeerde of hij nog steeds wilde stoppen met roken. Ik had gehoord dat de clubarts hem nicotinepleisters had voorgeschreven.

‘Wat een gelul,’ zei Wiljan. ‘Dat staat helemaal niet op het programma. Luister, ik heb andere dingen aan de kop, laat ik eerst maar eens een vaste waarde worden.’ Hij voegde eraan toe dat hij had gehoord dat Merab Jordania ook rookte, een geruststellende mededeling.

‘En je staat hier zelf met een peuk in je hoofd, dus wat is je probleem?’

In het Happy Home, een witte partytent naast het trainingsveld op Papendal, zat trainer

Theo Bos rond de tafel met acht journalisten. Het ging over de wedstrijd tegen FC Twente, maar daarin was niemand geïnteresseerd. Ze wilden weten welke spelers er kwamen.

‘Er zijn inmiddels twee spelers vastgelegd,’ zei Theo. De namen werden op zijn verzoek later bekendgemaakt. ‘Ik kan ze toch nog niet opstellen. Het zorgt alleen maar voor onrust in de groep.’

En verder werd hij een beetje moe van dat gespeculeer. Om iemand ‘te testen’ had hij in vertrouwen verteld dat Afonso Alves was gecontracteerd. ‘Stond meteen op internet. Wist ik dat ook weer.’

Met Merab Jordania had hij twintig minuten gesproken. Lang genoeg om in elk geval een conclusie te trekken: ‘Hij heeft meer verstand van voetbal dan de vorige voorzitter.’

Gerard Borgman van *De Gelderlander* vroeg of hij zelf de opstelling mocht maken.

‘Als dat niet mag, zit ik hier niet lang meer,’ zei Theo. ‘Of denk je soms dat ik zo in elkaar zit ...? Ik denk van niet.’

Wat de spelers allemaal dachten, wist hij niet. ‘Ik kan niet in hun hoofden kijken, gelukkig niet.’

Julian Jenner, de geblesseerde buitenspeler van Vitesse, zat wijdbeens op een plastic stoel, zijn handen in de trainingsbroek. Hij was blij met de komst van Jordania. Het ‘hele gebeuren’ had hem nieuwe energie gegeven. Om zijn goede wil te tonen, had hij zich als vrijwilliger gemeld bij de administratie van de club. Hij wilde op een van de ingelaste koopavonden voor seizoenkaarten helpen met het opnemen van de telefoon, maar de verkoop stokte bij 1100 extra exemplaren. ‘Ik wilde net van huis weggaan toen Ester belde. Het was etenstijd dus het hoefde niet, zei ze. Als er geen hond is, blijf ik natuurlijk lekker thuis.’

Hij hoopte dat Merab Jordania snel zou bellen voor een gesprek. ‘Maar ik begrijp dat het even duurt, met al dat gezeur van die journalisten aan zijn hoofd. Ik zal hem uitleggen hoe het werkt in Nederland: zodra je je kop boven het gras steekt, hakken ze ’m eraf. Niks van aantrekken, Merab!’

David de Vries van *Voetbal International* liep langs de tent.

Julian Jenner sprong op van zijn stoel en begon te schreeuwen: ‘Dan moet je nou niet weglopen, David de Vries... Jij kunt helemaal niet schrijven! Dan moet je nu even hier komen om je stukje voor te lezen... Ik zou maar even je excuses komen aanbieden, jongen!’

David de Vries stapte in een passerende auto en reed weg.

‘Vieze persratten...’ zei Julian. ‘Zitten slijmen met me en daarna allemaal dingetjes en

uitspraakjes door elkaar gooien en daar dan een verhaaltje van brouwen...’

Ik zei dat ik ook journalist was.

‘Ik ben niet gek,’ zei Julian. ‘Je krijgt van mij echt wel een kans, jongen... Jij hebt nog niets door elkaar gehutseld, maar David de Vries zat hier te slijmen met van die vraagjes als: “Voel je je lekker in de groep?”’

Dat David de antwoorden had opgeschreven, vond Julian nog het ergste.

Zijn telefoon ging. David de Vries.

‘De mongool!’ zei Julian Jenner voordat hij opnam. Daarna zei hij: ‘Nee jongen, je bent niet mijn vriend!’ ‘Krijg de tyfus!’

‘O, dat begrijp jij niet?’ ‘Moet je het maar eerlijk doen!’ En: ‘Goed, ik vergeef je, maar vergeten kan ik het niet.’

Tevreden stopte hij zijn telefoon in de trainingsbroek.

Maasbert Schouten (2012)

Ruim voor aanvang van de wedstrijd Vitesse-Roda JC parkeerde Maasbert Schouten de Porsche Panamera voor stadion Gelre-Dome. Daarna wandelde hij in een tred die het midden hield tussen parmantig en koddig naar de hoofdingang, waar hij even stil bleef staan in de motregen. Vitesse-sjaal over de stropdas geknoopt. Het was duidelijk dat hij graag gezien wilde worden.

Ruim twee jaar geleden was Maasbert Schouten landelijk nieuws. De voormalig topman van kredietverstrekker Afab had ‘zijn’ voetbalclub Vitesse – waar hij tegen wil en dank eigenaar van was geworden – met winst doorverkocht aan de Georgiër Merab Jordania. Zijn met metaforen doorspekte speech werd live uitgezonden op verschillende televisiezenders.

In de dagen, weken, maanden, jaren erop begon ‘Het Grote Lachen’. Dat begon al een paar weken later toen Maasbert Schouten zich tegen journalisten beklagde dat de uitdrukking ‘*Give me two more days*’ te letterlijk was genomen. ‘Dat is Georgisch voor: “Ik maak het snel in orde”. Alles wat je zegt, wordt verdraaid of uitvergroot. De Vitesse-supporters zijn heel tevreden met mijn uitspraken, de grote boze buitenwereld heeft er moeite mee.’

Aan het einde van dat seizoen zocht ik hem twee keer op in zijn villa in Elst waar hij de gebeurtenissen rond de overname reconstrueerde. Jammer dat Vitesse teleurstellend had gepresteerd. Jammer dat zijn uitspraken destijds verkeerd begrepen waren door de media. Jammer dat de redactie van *De Gelderlander* hem had uitgeroepen tot ‘oliebol van het jaar’.

Jammer dat er zo weinig oog was voor zijn zakelijke talent. En of ik nog een kop Senseo-koffie wilde?

Zijn betoog – het duurde twee uur – kwam er eigenlijk op neer dat hij maar even gezegd wilde hebben dat hij de voetbalclub had gered en dat hij verder ook niet wist wat ze hem op die 16de augustus allemaal hadden laten zeggen.

Waarvan akte.

Maasbert, naar eigen zeggen ‘niet geschikt voor de schijnwerpers’, deed er wat Vitesse betreft verder het zwijgen toe en profileerde zich als investeerder en ondernemer.

Tot zondag 2 december 2012.

Voor, tijdens en na de wedstrijd tegen Roda JC – Vitesse won en nestelde zich met FC Twente bovenaan de ranglijst – wist Maasbert zich opeens weer letterlijk te herinneren wat hij destijds gezegd had. Iets met landstitels en Champions League-voetbal. En hij herinnerde zich ook dat hij daarna heel hard was uitgelachen. Via de sociale media begon hij alvast voorzichtig een bescheiden standbeeldje voor zichzelf te beitelen.

We zullen er nog jaren naar moeten kijken.

8

Waarin trainer Peter Bosz journalisten beschuldigt van 'goedkope stemmingmakerij' en 'makkelijk scoren' en het begrip 'ranglijstdenken' introduceert. 'Ik heb de jongens gezegd: een lekker wijf in de kroeg versier je als je gewoon jezelf blijft.'

De derby tegen NEC werd op last van Peter Gansler groots geafficheerd met termen als 'negentig minuten pure passie' en 'elf man tegen elf man'.

Op het wekelijkse persuurtje van de club, normaliter een bijeenkomst waarop de trainer in trainingspak vertelt en de pers noteert, verzette trainer Peter Bosz zich tegen 'het ranglijstdenken' waarmee journalisten zijn spelers opzadelden met extra druk. Hij vergeleek de situatie met 'een lekker wijf in de kroeg': 'Als jij in de kroeg zit en er komt een lekker wijf binnen, wat doe je dan?'

Niemand reageerde.

'Dan kijk je om, maar het heeft geen zin om lang te staren of om gek of stoer te doen. Ik sta op het standpunt dat je meer indruk maakt als je gewoon jezelf blijft.'

Op de vraag waarom wielrenners wel tegen ranglijsten konden en voetballers niet, zei hij: 'Dat is weer appels met peren vergelijken. Voetballen is geen wielrennen, bovendien zitten die lui onder de doping.'

Journalisten hadden geen idee wat 'goedkope stemmingmakerij' en 'makkelijk scoren' met een jongen van 21 kon doen. 'Jullie kennen die druk niet.'

Tegen mij: 'Hoeveel reacties krijg jij op een stukje in de krant?'

'Honderd,' overdreef ik.

'Dat bedoel ik,' zei Peter.

Met een zeker genoegen viel hij Gerard Borgman van *De Gelderlander* aan, die opmerkte dat spelers in ruil voor het geld dat zij verdienden best ergens tegen moesten kunnen.

Peter Bosz: 'Als jij dat vindt, ben je niet goed wijs. Echt schanda-lig vind ik dit.'

Hij begon aan een monoloog wat de pers kon aanrichten.

‘Ik heb het toch meegemaakt, jongens. Toen ik technisch directeur bij Feyenoord was, stonden ze me bij het stadion op te wachten omdat ik Charisteas van Ajax had gekocht. De ware reden achter die transfer, dat hij goedkoop was, stond niet in de krant. Nee, ze stookten het vuurtje lekker op met “Feyenoord koopt Ajax-spits”.’

Ik begon over het boek *De Coolsingel bleef leeg* van Hugo Borst waarin hij als Feyenoord-speler een hoofdrol had. ‘Je wordt gewoon even goedkoop weggezet en de supporter gelooft het. Als trainer wil ik mijn spelers beschermen tegen goedkope journalistiek.’

‘En wat goedkope journalistiek is, bepaal jij?’ vroeg ik.

‘Ja, dat bepaal ik, ja,’ zei Peter Bosz op uitdagende toon. ‘Mijn ervaring is dat alles wat lekker weg leest meestal onzin is. Journalisten hebben geen verstand van voetbal, ik ben ze, een uitzondering daar gelaten, tenminste nog niet tegen gekomen. Als ik onze tactiek uitleg, haken ze allemaal af. Omdat ze het niet snappen. Of niet willen snappen. Jij toch ook? Je hebt nog niet één voetbal gelateerde vraag gesteld.’

‘De jongens hebben niets te vrezen van *De Gelderlander*,’ zei Gerard Borgman. ‘Als wij in de winterstop het supertalent Bertrand Traoré van Chelsea huren, wil ik zo’n jongen graag even voorstellen aan onze lezers. Ik snap niet dat dat niet kan.’

‘Wat is het belang?’ vroeg Peter Bosz. ‘Dat jij hem een supertalent noemt, zegt toch al genoeg? Die jongen is misschien wel heel kwetsbaar, misschien kan hij wel niet tegen die druk.’

‘Die jongen leest *De Gelderlander* niet,’ zei ik.

‘Over één zin in *De Gelderlander* kunnen Engelse kranten hele pagina’s schrijven. Eén zin kan een sneeuwbal zijn die een lawine veroorzaakt. Moet ik dat allemaal maar toestaan omdat jullie zonodig een stukje willen schrijven? Ik denk het niet.’

Hij schudde het hoofd.

‘Dat ik jullie dit na Abu Dhabi nog moet vertellen...’

Keeper Piet Velthuisen kwam onder de douche vandaan, de bruine toilettas onder de oksel geklemd. Hij droeg sinds kort een bril met een zwart montuur, wat niet betekende dat zijn ogen achteruit waren gegaan. ‘Ik heb al jaren lenzen, jong. Je hoeft echt niet te denken dat ik minder zie, haha. Ik vond het gewoon mooi staan bij mezelf, een bril. Ik denk dat het een stukje uitstraling toevoegt.’

Bril of geen bril, hij had al een paar dagen niet naar de ranglijst gekeken.

‘Dat kun je beter niet doen, dan raak je in de war. Je moet naar jezelf kijken. Persoonlijk hou ik me er helemaal niet mee bezig hoe hoog of we staan.’

Ik zei dat Vitesse met Ajax bovenaan stond.

‘Dat heb ik gehoord, ja,’ zei Piet. ‘Daarvoor hoef ik niet naar de ranglijst te kijken, dat maakt de pers ervan.’

Na afloop van de teleurstellende wedstrijd tegen NEC (1-1) stonden we in een doodlopend gangetje achter een bord met de tekst SCHRIJVENDE PERS te wachten op de Israëliër Dan Mori. Een stukje storytelling van jewelste: niet mee mogen op trainingskamp en dan scoren tegen de aartsrivaal. Helaas beperkte hij zich op last van de clubleiding tot ‘het verhaal van de wedstrijd’.

Op het hoofdveld van het inmiddels verlaten stadion Gelre-Dome verwerkte technisch directeur Mohammed Allach het puntenverlies tegen NEC. Hij wandelde, schuddend met zijn hoofd, van het ene naar het andere doel en zakte ter hoogte van de middenstip even door de knieën.

‘Was je verdrietig?’ vroeg ik hem toen hij met de telefoon aan zijn oor de spelerstunel inliep. Hij vergat even dat hij aan het bellen was en zei: ‘Nee, ik controleerde het gras.’

‘Had je dat niet beter voor de wedstrijd kunnen controleren?’ vroeg ik.

Hij schudde het hoofd. ‘Controleren is altijd achteraf.’

Persuurtje (2006)

‘Het is hier nooit saai,’ zei Gerard Borgman van *De Gelderlander*, ‘maar de krant heeft liever niet dat ik al dat nieuws binnenhaal. Ze vinden mijn mobiele telefoon te duur. Ik bel te veel. Dat is toch kut? Of niet dan?’ Hij sloot af met: ‘Maar wat kan jou het schelen? Jij ligt de hele dag aan je slurf te trekken.’

Het kon me inderdaad niets schelen. Ik keek naar het veld. Ze deden een partijtje. Remco van der Schaaf kwam alleen op reservekeeper Gino Coutinho af, maar legde de bal stil in het strafschopgebied en liep van het veld. ‘Ik heb geen zin meer. Ik ga douchen.’

We liepen naar De Slenk. Op het parkeerterrein troffen we technisch directeur Jan Streuer. Hij had een goed humeur, want zijn auto stond op de beste plek: onder de dennenboom. Zo viel er geen sneeuw op de voorruit. Hij had nieuws over Yakubu. Die was na de uitschakeling van Ghana in de Afrika Cup al een paar dagen spoorloos. ‘Hij is op weg naar huis,’ zei Streuer blij. ‘Hij moest vanuit Egypte, via Parijs naar Ghana en vanaf daar naar Amsterdam. Ik ga straks zijn zaakwaarnemer bellen.’

‘Welke zaakwaarnemer?’ riep Theo Janssen in het voorbijgaan. ‘Hij heeft er drie.’

Het persuurtje was in het hok naast het washok. Tante Sjaan van de kantine kwam een mand met broodjes brengen. Ze zei: ‘Jullie krijgen brood en de spelers krijgen soep. Van de champignons.’

Gerard Borgman zei dat hij niet meer wist wat er allemaal gebeurde in de voetbalwereld. ‘Ik lees de *Voetbal International* niet meer. Mijn chef Egbert neemt ’m tegenwoordig op de redactie mee naar de wc. Dan hoeft het van mij niet meer.’

Marco Verwey van RTV Arnhem kwam vloekend binnen. Hij had koffie geknoeid op zijn trui en sprak in de microfoon van zijn opnameapparaat. ‘Test, test, test, test... rotapparaat!’ Hij plofte op een stoel en zei: ‘Het wordt weer niets vandaag. Het apparaat doet het weer niet.’ Daarna ontdekte hij dat de broodjes kaas op waren. ‘Potverdomme.’

Het gesprek ging inmiddels over borrelnootjes in voetbalkantines. Die waren volgens Gerard ook niet hygiënisch.

‘Klopt,’ riep Marco Verwey. ‘Daar zitten gemiddeld van twintig mensen urinesporen aan. Dat heeft TNO onderzocht.’

Jan Sommerdijk van Omroep Gelderland vertelde dat Ronald Koeman in het verleden Didier Martel verbood om iedereen elke dag een hand te geven. ‘Dat vond hij niet hygiënisch.’

‘Terecht!’ zei Gerard Borgman.

Jan keek uit het raam, zuchtte diep en stond op. Edward Sturing liep op het pad. Hij moest weg. Edward was er nog niet aan toe om met Jan Sommerdijk in één ruimte te zijn.

‘Goedemorgen,’ zei Edward.

‘Potverdomme, Edward,’ zei Marco Verwey. ‘De apparatuur doet het weer eens niet. Ik snap er niets van.’

Edward ging zitten. In het hok stonden twintig stoelen en er hing een scherm. Hier had hij ’s morgens met de spelers naar een videoband van Roda JC-AZ gekeken. ‘Een heel korte samenvatting,’ zei Edward. ‘Anders verslappen ze. We hebben ons geconcentreerd op de spelhervattingen en de corners. En ik heb ze er ook op gewezen dat de spitsen van AZ levensgevaarlijk zijn. Het gevaar Arveladze, het gevaar Pérez, het gevaar Van Galen. Gelukkig hebben we sinds dit seizoen de beschikking over een heel duur analyseapparaat.’

‘Heeft Van Gaal dat ook?’ vroeg ik.

‘Reken maar,’ zei Sturing. ‘Die heeft dezelfde apparatuur.’

‘Dan heb je er niets aan,’ zei Gerard Borgman.

En Marco Verwey zei: ‘Edward, is het niet veel slimmer om de jongens niet voor te bereiden? Van Gaal verwacht dat jij je aanpast. Als je dat niet doet, verras je hem.’

Edward wilde niets over zijn strijdplan zeggen. AZ-coach Van Gaal was volgens hem zo’n type dat op zaterdag kranten leest. De tactiek bleef geheim. Dat had hij de spelers ook gezegd. De speelwijze mocht niet uitlekken. ‘Maar we gaan natuurlijk niet met open ogen in het mes lopen,’ zei Sturing.

Daarna zei hij twee keer: ‘De kwestie Vreven is een gepasseerd station.’ Hij keek alleen nog naar de toekomst en deed niet mee aan ‘vervelende natrapspelletjes’. Hij had inmiddels ook contact gehad met Yakubu, die na een interland een paar dagen ‘verdwenen’ leek. ‘Hij is onderweg. Het schijnt dat hij via Italië op weg is naar Ghana. Ik heb hem inmiddels gesproken.

‘Wat zei hij?’ vroeg ik.

‘Met Yakubu zijn de gesprekken meestal kort,’ zei Sturing. ‘Ik vraag: “Hoe is het?” en hij zegt: “Oké.” Daarna gooit hij de hoorn erop.’

‘Goed nieuws dus,’ zei ik.

Edward Sturing knikte. Hij vond zo’n soort gesprek functioneel en zei: ‘Het kost de club in ieder geval weinig geld.’

De fotograaf van *De Gelderlander* kwam binnen. Het was een man met een grijze snor. Hij kwam voor ene Edward Sturing. Die moest op de foto.

‘Waar wil je me hebben?’ vroeg Sturing.

De fotograaf keek door het raam naar het bos, dacht even na en zei: ‘Bij een boom.’

Waarin Theo Janssen door zijn knie zakt en een interview geeft aan Joep Schreuder van *Studio Sport*.
'Ja, piemel.'

Theo Janssen, in de media vanwege zijn snelle revalidatie van een blessure (gescheurde kruisbanden) al een 'medisch wonder' genoemd, zakte een dag voor de belangrijke ontmoeting met Feyenoord (1-1) door zijn knie. Persvoorlichter Ester Bal was snel ter plaatse. 'Kut, klote,' was de eerste reactie.

Ze vreesde voor het einde van de carrière van haar favoriete speler. Het was een lelijke streep door de rekening van Vitesse, de club kon de enige mediagenieke speler in de selectie goed gebruiken, al was het maar als bliksemafleider voor journalisten. Dan lieten ze de andere spelers van de titelkandidaat die minder goed tegen druk konden tenminste met rust.

Een dag later bleek de schade mee te vallen. 'Meniscus naar de klote,' zei Theo Janssen, die desondanks een prima humeur had. 'Wat moet ik dan doen? Gaan zitten janken?'

Toen we de perskamer van stadion De Kuip binnenliepen, staarden ze allemaal naar hem. Trainer Peter Bosz en zijn assistent Hendrie Krüzen stonden in hun grijze Vitesse-winterjassen aan de bar, roerend in kopjes koffie. Voorafgaand aan een uitwedstrijd hielden ze zich altijd op in de perskamer, het waarom was onduidelijk. Alsof ze wilden laten zien dat ze voor niets en niemand bang waren.

Ester Bal: 'Theo is beschikbaar voor vragen.'

Theo stak de handen in de lucht. 'Ik ben beschikbaar!'

Met *Voetbal International* en *De Gelderlander* liep hij naar buiten zodat hij een sigaret kon roken.

Theo sprak, ze noteerden wat hij zei. De meniscus was kapot, en nee, hij was niet te vroeg begonnen met trainen – 'Anders had ik de kruisband wel weer gescheurd, maar die was stevig genoeg' –, dit betekende einde seizoen, maar nog niet per se einde carrière. Rondom de speler en de journalisten drentelde een nerveus rokende Joep Schreuder van *Studio Sport*. Het gesprek tussen hem en Theo Janssen duidde voor eens en altijd de verhouding tussen voetbaljournalisten en voetballers.

Joep: ‘Theo, we doen straks een interviewtje, toch?’

Theo: ‘In de rust heb ik tijd.’

‘Mijn cameraman staat beneden, onder aan de trap. Zou jij even de trap op en af willen lopen?’

‘Dat denk ik niet.’

‘Even van boven naar beneden?’

‘Nee, weet je wel hoe moe of ik ben?’

Joep, aan zijn hoofd was te zien dat hij zijn knopen telde: ‘Maar het interviewtje in de rust gaat wel door toch?’

‘Ja, piemel.’

Op de tribune zei Theo, die zag dat ik het had opgeschreven, dat hij mensen wel vaker met ‘piemel’ aansprak. ‘Van hem,’ hij wees naar een journalist in een blauwe jas, ‘heb ik een oplader voor mijn iPhone geleend. Zijn naam weet ik niet, dus die noem ik ook “piemel”. Hij noemt mij trouwens “pik”.’

Ester Bal, die tussen ons in zat, schrok wakker. ‘Wie noem je piemel?’

Ze was blij dat het niet over de clubleiding ging, want die lazen alles. Joost de Wit, de algemeen directeur, had aangekondigd om me aan te spreken, omdat ik vanuit de trainingsaccommodatie op Papendal een foto had getwitterd waarop vaag de contouren van spelersmakelaar Vlado Lemić te zien waren, die er een kom tomatensoep at. Dat hij zich druk maakte om een Twitterbericht op de dag dat de club een miljoenenverlies naar buiten bracht, verbaasde me, maar ook weer niet. De leiding van de club maakte zich vooral druk om het eigen imago.

Technisch directeur Mo Allach liet weten geen interview te willen geven nadat managementassistente Mirjam Clifford hem met een bezorgd gezicht een *nrc.next* had laten zien. Hij vond de passages waarin hij figureerde ‘levensgevaarlijk’ voor zijn imago. Om journalisten te slim af te zijn, deed hij als hij in een stadion de persruimte betrad altijd net alsof hij telefoneerde. Dan liep hij met de mobiel aan zijn oor zo snel mogelijk bij ze vandaan en zei dan dingen als ‘akkoord’ of ‘ga ik regelen’. Het was de kunst om zo lang mogelijk bij hem in de buurt te blijven, zodat hij het toneelstuk wel moest blijven voortzetten. Als hij een bekende uit de voetbalwereld ontmoette, stopte hij de telefoon zonder het fictieve gesprek af te ronden in de broekzak.

Theo Janssen in de Jungle Dome (2005)

Theo Janssen had zijn haar vol gel gesmeerd en zat aan een tafeltje bij het raam in café Bloopers op de Korenmarkt. ‘Zo,’ zei hij, ‘dit is wel even wat beter dan De Slenk. Daar mag je niet roken en dan voel ik me niet op mijn gemak.’

Hij was behoorlijk druk de laatste tijd. ‘We zoeken een werkster. We hebben een advertentie gezet. Heel veel reacties. Nu gaan we sollicitatiegesprekken doen.’

Een meisje kwam drankjes brengen. Theo: ‘Ik zoek nog een werkster, misschien is het iets voor jou?’

Daarna sprak hij over zijn leven tot nu toe. Theo kwam uit Arnhem en voetbalde al bijna z'n hele leven voor Vitesse. Hij groeide op in de wijk 't Broek. Theo leerde er op straat voetballen en ging bij een club: MSAV in Arnhem-Zuid. Later bracht zijn moeder hem op de brommer naar Vitesse 1892. Daarna ging hij naar de profs en voordat hij het wist stond hij bekend als ‘het grootste talent van Nederland’.

‘Dat is natuurlijk mooi als ze dat zeggen,’ zei Theo, ‘maar op den duur gaan de mensen wel anders naar je kijken.’

Zelf bleef hij gewoon Theo. ‘Bij mij in de familie en bij ons in de buurt zeiden de mensen: “Niet raar gaan doen. Gewoon jezelf blijven.” Als ik in Arnhem of thuis een beetje het mannetje ga uithangen, drukken ze dat onmiddellijk de kop in. In die omgeving is geen plaats voor mensen die naast hun schoenen lopen. Er is ook niets veranderd sinds ik bekend ben. Met een pak geld op zak allemaal dure dingen kopen, slaat nergens op.’

Tot een paar jaar terug vond iedereen alles prachtig wat Theo deed en zei. Alleen de trainers hadden moeite met zijn mentaliteit. Hij had met twee dingen moeite: discipline en zijn gewicht. Zo selecteerde de KNVB hem een jaar niet voor nationale elftallen omdat hij zich had misdragen bij een toernooi van Jong Oranje in Toulon. Bij een groepswandeling door de stad zei een medespeler dat het viswater daar goed was. ‘Ga ze dan maar vangen,’ zei Theo en hij duwde de speler het water in.

Ook werd hij door Ronald Koeman – ‘die dronk zelf ook wel eens een biertje’ – een keer teruggezet naar het tweede elftal omdat hij bier zou hebben gedronken op de Korenmarkt. ‘Tja,’ zei Theo, ‘dat krijg je. In Arnhem kent iedereen me. Zelfs als ik een hapje ga eten, komt iedereen aan je tafeltje staan voor een praatje. Dan zeggen ze allemaal dat je heel goed bent, maar als je een biertje met ze drinkt, zeggen ze later dat ik zwaar aan het stappen was.’

In zijn eerste seizoen als hoofdtrainer zei Edward Sturing in de voorbereiding dat Theo Janssen niet op een basisplaats hoefde te rekenen. Hij werd een jaar uitgeleend aan RC Genk in België. ‘Het stadion was wel mooi,’ zei Theo Janssen. ‘Niet zo mooi als GelreDome met alle toeters en bellen, maar alle luxe zat erin. Het zat elke week vol en de supporters deden

hun best. Beetje vuurwerk voor de wedstrijd, beetje vuurwerk erna. Dat soort dingen.'

Ook de Nederlandse trainer Sef Vergoossen beviel hem goed. 'Superaardige kerel. Stond voor iedereen klaar. Je moest er wel veel harder werken. Bij Vitesse beginnen we om kwart voor tien. Dan ga je trainen en dan ben je om één uur weer thuis.'

Maar 'het dorp' beviel hem niet. Je had er één kroeg. Die heette taverne De Huismus en dat was niets. 'In Arnhem zou dat ding meteen failliet gaan.' Hij woonde er naast het carillon. 'Niet echt een slimme plek.'

Hij besloot met: 'Je had daar echt tijd voor je hobby's. Wat die zijn? Nou, eh... dvd's kijken dus.'

Op de vraag 'wat was je geworden als je geen voetballer was geworden?', antwoordde Theo: 'Dan was ik denk ik langer naar school gegaan. Op welke school ik heb gezeten? Moet ik ze allemaal opnoemen?' Hij begon met het opnoemen van namen van scholen en concludeerde: 'Nou ze zijn bijna allemaal opgegaan in het Mozaïek-college. Dus ik heb het Mozaïek-college niet afgemaakt.'

Hij blikte vooruit naar de derby tegen NEC. Het publiek daar zong altijd dat zijn moeder een hoer was. 'Ze schelden maar,' zei Theo. 'Ik kom uit Arnhem en het is voor Nijmegenaren natuurlijk leuk om mij verrot te schelden. Ik had liever dat er helemaal geen derby bestond. Dan kon ik tenminste zelf bepalen waar ik kleren ga kopen. Want ik kan niet naar Nijmegen.'

Zijn vriendin Natasha was misschien in verwachting. 'Als je een kind krijgt, krijg je een stukje verantwoording. Verder wil ik er eigenlijk niets over zeggen.'

Hij liet de tatoeages op zijn armen zien. 'Eerst had ik er eentje, maar die was mislukt. Toen kwam er een nieuwe overheen en voordat je het weet is het een verslaving.'

Tegenwoordig reed hij één keer per week paard. Dat had hij van zijn vriendin geleerd. 'Ik doe het zonder zadel. Harstikke leuk, een beetje rennen met zo'n dier. Hoe ik mijn paard noem? Nou gewoon, "Paard".'

Als hij naar de manage ging, viel het hem op dat de stallen daar luxer waren dan de kleedkamers op Papendal. 'Het mag allemaal wel wat professioneler bij Vitesse. We moeten net zoiets hebben als De Toekomst bij Ajax.'

Over Vitesse zei hij: 'Elke week dat gewissel maakt een elftal onrustig. Voetbal is leuk, maar wat wij dit seizoen presteren is triest en schandalig.' Ineens schoot hem nog iets schandaligs te binnen. 'Klopt het dat wij een weekeinde naar Centre Parcs moeten?'

Ik zei dat het klopte.

‘Ik hoorde het van mijn zus. Die had het in de krant zien staan. “Voetballen met Theo Janssen” en “Poorten met Yakubu” stond er. Daar hebben ze ons dus weer niets van verteld, hè? Nou, ik kan je zeggen: ik ga echt niet in zo’n schijthuisje zitten op mijn vrije zaterdag. Ik weet zeker dat ik niet de enige ben die er zo over denkt. Ik heb wel wat beters te doen. Op de zaterdagen wil het vrouwtje naar de kapper. Dan ga ik mee. Gaan we lekker door de stad lopen of zo.’

Hij dronk zijn glas spa blauw leeg en zei: ‘Zo, klaar. Ik heb nu wat beters te doen.’

‘Wat dan?’ vroeg ik.

Theo: ‘Schijten.’

Een paar dagen later ontbeet ik in de Jungle Dome in Center Parcs. Daar stonden palmbomen, vlogen tropische vogels over en zaten Vitesse-supporters. De vorige avond hadden ze op een groot scherm naar Sparta-Vitesse gekeken en dat had niemand goed gedaan. Edward Sturing namen ze niets kwalijk. ‘Die moet roeien met de roeispanten die hij heeft. Hij heeft gewoon slechte roeispanten.’ Ze gingen de spelers er vandaag op aanspreken. Een man in Vitesse-shirt nam een hap van zijn pannenkoek en zei: ‘Ik heb begrepen dat ze de hele dag tot onze beschikking zijn? Mooi, dan schop ik er een paar het hele park over.’

‘Wie dan?’ vroeg ik.

‘Amoah,’ zei de man.

‘En Glušćević?’ vroeg ik. ‘Wat doe je daarmee?’

‘Helemaal niks,’ zei de man. ‘Maar hij moet geen handtekening op mijn kinderen zetten. Die was ik er meteen af.’

In de sporthal was een parcours met voetbalspelletjes uitgezet. De spelers stonden verspreid door de hal. Bijna alle kinderen vlogen als eerste op Theo Janssen en Youssouf Hersi af. ‘Pfff,’ zei Theo. ‘Waarom komen die gasten altijd allemaal naar mij?’ Hij poseerde geduldig met kinderen, huisdieren en ouders en zette overal handtekeningen. Af en toe attendeerde hij ze op andere spelers. ‘Ga daar maar heen. Daar staat Purrel Fränkel, die is ook heel goed. Of Glušćević bij het klimrek. Altijd leuk.’

Aan de bar in de kantine zaten Harald Wapenaar, Stijn Vreven en Richard Knopper. Ze mochten gratis eten en drinken. Harald had al acht keer een koffie verkeerd besteld, maar Richard stak telkens zijn vingers in de opgeklopte melk en zei: ‘Die van jou is helemaal niet warm.’ En dan bestelde Harald maar weer een nieuwe.

Ze hadden het erover dat het de dag ervoor weer enorm kut was. ‘Tegen Sparta,’ zei Stijn. ‘Die kunnen helemaal niets.’

Harald zei dat de sfeer slecht was. Het liefst zou hij een avond gaan stappen met de hele groep.

‘Dat gaat hier helemaal niet, Waapie,’ zei Stijn. ‘Dan blijven we weer met z’n tweeën over. En ik ken jou al.’

Af en toe werden de gesprekken hinderlijk onderbroken door fans die om een handtekening kwamen bedelen. Een meisje met puistjes vroeg een handtekening aan Richard Knopper. ‘Op je armen? Of op je hoofd?’ vroeg Richard. Het meisje haalde haar schouders op. Richard zette met viltstift RICHARD op het meisje en zei toen ze wegliep: ‘Zo hé, die stinkt naar uilenzeik.’

Bij het raam werd Edward Sturing gefilmd. Hij had een kerstmannenpak aan en op zijn hoofd stond een rode muts. Hij zei: ‘Mijn naam is Edward Sturing. Kerstmis is voor mij met het hele gezin bij elkaar zijn. Ik wens alle supporters van Vitesse fijne dagen.’ Het moest een paar keer over. De beelden zouden worden uitgezonden op de nieuwe videoschermen in het stadion.

‘Tjezus,’ zei Harald. ‘Hij staat wel voor lul.’

‘Ongelooflijk,’ zei Stijn. ‘Gisteren verliezen we kansloos bij Sparta en nu speelt Sturing de Kerstman.’

‘Jullie moeten ook nog,’ zei ik.

‘Echt niet,’ zei Richard. ‘Ik ga er niet als Pipo de Clown bij zitten.’

Stijn: ‘Sturing is gewoon een slechte Kerstman.’

Theo Janssen passeerde en zei: ‘Blaas even wat rook naar mij.’

Ik nam een trekje van mijn sigaret en blies de rook naar Theo Janssen.

‘Lekker,’ zei Theo. ‘Dank je.’ Hij werd de hele dag al in de gaten gehouden door assistent-trainer Pieter Huistra. Die vond dat voetballers niet mochten roken. Toen Theo zag dat Pieter naar Edward stond te kijken, zei hij dat even tussen de planten in de Jungle Dome ging roken. ‘Coach me effe.’

‘Wat?’ vroeg ik.

‘Nou, sein effe als Pieter eraan komt.’

Ester Bal vindt het ‘kut met peren’ (2006)

We liepen naar haar kantoor op de eerste verdieping. Ze moest bellen, want verslaggever

Marco Verwey had voor het programmablad *Vitesse Vandaag* een stuk geschreven dat door Edward Sturing en aanvoerder Richard Knopper was afgekeurd. ‘Het kan echt niet,’ zei Ester en ze liet me de tekst lezen. Het was een verslag van FC Groningen-Vitesse (2-1) met de werktitel ‘Kut met peren’.

Het werd een raar telefoongesprek en het duurde lang.

Ester: ‘Marco, dit kan niet. Het stuk is ook “Kut met peren”.’

Marco: ‘Ester, je bent zelf “Kut met peren”.’

Nadat beide partijen de standpunten een aantal keer hadden herhaald, besloot ik om even te gaan roken in het kantoor waar de commerciële afdeling van Vitesse zat.

10

Waarin trainer Peter Bosz weer eens 'doodziek' wordt van zijn elftal en keeper Piet Velthuisen de tegenvallende resultaten analyseert. 'Je speelt tegen de onderste ploeg, dan weet je dat je het moeilijk krijgt.'

Tijdens de wedstrijd tegen ADO Den Haag (0-0) verbaasde ik me voor de zoveelste keer over het wezen van 'de steward'. Voetbalstewards zijn mensen die voor ongeveer negen euro per uur – maar er zijn er ook die het vrijwillig doen – in een fluorescerende jas naar voetbalwedstrijden gaan om daar andere mensen te wijzen op de regels. Tijdens de wedstrijd staan ze met hun rug naar het veld om het publiek in de gaten te houden. Je hebt voor zo iets een certificaat nodig.

Ik zag ze nog niet zo lang geleden in het *RTL Nieuws* klagen dat het werken ze soms onmogelijk wordt gemaakt. Een ex-steward van Feyenoord, een jongen met een kaal hoofd en een oorbel: 'Je wordt soms gewoon uitgelachen.'

Ik bezocht de afgelopen jaren nogal wat voetbalwedstrijden en zag stewards in actie. Er zat van alles tussen: dik, krom en extreem gespierd. Maar de gemeenschappelijke factor was toch wel: niet al te slim en houden van de regels, een gevaarlijke combinatie.

In het Abe Lenstra Stadion te Heerenveen was ik getuige van een portofoontraining. De portofoon is een apparaat met twee knoppen, het kostte enorm veel moeite om twee stewards met elkaar te laten praten.

Bij Willem II zag ik een steward hemel en aarde bewegen om iemand te verplaatsen die op een verkeerd stoeltje zat. Dat het vak verder leeg was, deed voor hem niet ter zake.

Na afloop van een wedstrijd in Nijmegen zag ik ze een menselijke keten vormen tussen twee supportersgroepen. Daar stonden ze dan, de armen in elkaar gehaakt. En maar roepen: 'Ga achteruit!'

Bij AZ zag ik drie stewards als hazen naar een door supporters scheef opgehangen spandoek sprinten. Dat leverde gemakkelijk duw- en trekwerk op.

Bij Heracles Almelo – waar ze zoals overal op vuurwerk controleren – hadden ze tijdens de open dag twaalf stewards met fakkels in een sfeervak gezet. Er waren mensen die foto's maakten van de stewards en hun vuurwerk. Dat deed ik ook, maar meer omdat ik het niet kon geloven. Door het stadion klonk het lied 'Viva Hollandia', een begrijpelijke tekst die door de stewards werd meegezongen. De omgekeerde wereld. Ik kreeg de indruk dat de stewards een leuke middag hadden.

Kan iemand me de lol van deze hobby uitleggen, want ik snap het niet. 'Ik vind het leuk om met mensen om te gaan,' 'Ik hou van afwisselend werk' en 'Ik vind stadions mooi', keur ik af. Ik bedoel: wat voor menstype ben je? Heb je profileringsdrang? Thuis weinig te zeggen? Vrouwen die man hadden willen zijn? Is het het uniform? Afgewezen voor de politieschool?

Stewards – beveiligingsmensen in het algemeen trouwens, laten we die er meteen maar bijpakken – verkeren in de ontelijke veronderstelling dat ze hulpverleners zijn en dat je ze dus niet mag slaan. Ik ben niet voor slaan – nooit – maar ik begrijp de neiging. Stewards zijn geen hulpverleners, die hebben ze juist nodig. Hooligans ook, trouwens.

In hun fluorescerende jassen stonden ze tijdens de wedstrijd tegen ado Den Haag weer negentig minuten met de rug naar het veld. Bij een gebrek aan echte hooligans letten ze op de Theo Bos-Zuidtribune in GelreDome vooral op de naleving van het rookverbod. Schuin achter me was een roker gespot.

'Mag de sigaret uit?'

'Nee!'

Waarna hardhandig met een mannetje/vrouwtje of zeven werd ingegrepen. De daaropvolgende vechtpartij maakte meer indruk dan de wedstrijd van het dolende elftal dat nog steeds een titelkandidaat was. Zelfs Peter Bosz, die een week eerder nog met de hem kenmerkende stelligheid verklaarde dat hij geen trainer van Feyenoord wilde worden 'omdat Vitesse ook een topclub is', leek aangeslagen.

Na een week waarin ook nog werd verloren van AZ (0-2) was hij 'doodziek'. Hij had 'een onherkenbaar Vitesse' gezien en hoopte dat zijn elftal niet verder zou 'panikereren'.

In de catacomben van GelreDome was het aantal journalisten na de wedstrijd tegen ado Den Haag gehalveerd vergeleken met de wedstrijd tegen AZ.

Ester Bal had het lint waarachter de schrijvende pers zich moest ophouden niet eens meer gespannen. Ze sprak van 'succesjournalisten' en zei dat er 'een graftakkenstemming' heerste. De overblijvers van vooral de regionale pers liepen rond met sombere gezichten, alsof ook zij hadden verloren. Technisch directeur Mo Allach zat met de handen voor het gezicht gehurkt

tegen een muur, het leek alsof hij moest poepen.

Aanvoerder Guram Kashia, die zich omdat er maar niet verloren werd al twaalf wedstrijden niet had geschoren, had tegen ADO Den Haag opeens geen baard meer. En het 'Europees record' dat Vitesse deelde met Juventus en Bayern München (sinds het begin van de competitie iedere wedstrijd een doelpunt maken) was de club ook kwijt.

Keeper Piet Velthuisen kwam als te doen gebruikelijk als laatste van het veld. Bij afwezigheid van de geblesseerde Theo Janssen was hij de enige speler van de club die de wedstrijdverslagen met wat onbedoeld grappige citaten kon kruiden. Na de derby tegen NEC had hij op de vraag of hij de volgende dag nog naar de bakker durfde (hij woont in Nijmegen) geantwoord dat zijn vriendin de boodschappen deed en dat die altijd naar de C1000 ging.

Tegen mij had hij ooit gezegd dat *De Griezibus* van Paul van Loon zijn lievelingsboek was, voor een foto van de VARA-gids trok hij zonder problemen zijn zwembroek aan om daarna in de vijver in zijn tuin te verdwijnen. Het begrip 'heimwee' werd nooit eerder zo kinderlijk ontroerend verwoord als door hem, tijdens dat ene seizoen dat hij in Spanje voetbalde: 'Ik skype met mijn hond.'

Na het gelijkspel tegen ADO Den Haag (0-0) schopte Piet, terwijl hij ons naderde, heel nadrukkelijk de aarde uit zijn schoenen. Eerst tegen de muur, en daarna tegen een deur, zodat we allemaal wisten hoe teleurgesteld hij wel niet was. Met de citaten: 'Je speelt tegen de onderste ploeg, dan weet je dat je het moeilijk krijgt' en 'We hebben intern en uittern nooit over een kampioenschap gesproken,' stelde hij wederom niemand teleur.

Later die avond, tijdens het verjaardagsfeest van uitbater Jorgos in Grieks restaurant Delphi, knakte de keeper alsnog. Overmand door teleurstelling en drank vertelde hij aan iedereen die het maar wilde horen hoe verdrietig hij was over alle verloren punten. Er waren momenten dat hij dacht dat hij de enige was met zo veel verdriet, maar dat was buiten oud-clubeigenaar Merab Jordania gerekend, die sinds hij zijn club had verloren overal in Arnhem opdook. De twee vonden troost bij elkaar en in de drank.

Piet: *'Mister president, we need you. Buy some good defenders for me.'*

Merab: *'Please goalkeeper, call me Merab.'*

'Yes, mister president.'

'No, Merab.'

'Yes, mister president.'

Het eindigde met een toast op Vitesse, zoals ieder gesprek met Merab Jordania die avond

met een toast op Vitesse of een toast op het landskampioenschap eindigde. Piet Velthuisen bleef maar vragen om nieuwe verdedigers, waarmee hij eigenlijk zei dat het eventueel mislopen van de landstitel in ieder geval niet aan hem had gelegen.

Autorijden met Piet Velthuisen (2007)

Via Ester Bal liet keeper Piet Velthuisen weten dat het interview alleen kon doorgaan tijdens een autorit van zijn woonplaats Nijmegen naar Lisse, waar Jong Oranje verzamelde voor de uitwedstrijd tegen Estland. Ik moest om halfnegen 's ochtends naar zijn woning in de wijk Lindenholt komen.

Hij woonde nog maar kort op zichzelf. Het huis was wit en stond vlakbij het huis van zijn ouders. De voortuin was betegeld, er stonden twee plastic palmbomen in. Om het huis en de tuin stond een hek. Voor de ramen hingen rolluiken en aan de gevel waren camera's bevestigd. In de achtertuin lagen vuilniszakken en bij de deur was geen bel. Ik belde zijn mobiele nummer.

'Ja, ik zie je wel,' zei Piet.

Hij kwam naar buiten. Hij liep op sokken, want zijn schoenen waren kwijt. We liepen naar zijn auto. Hij deed de voetbaltas in de achterbak, ik kreeg de opdracht om ondertussen naar zijn goudkleurige schoenen te zoeken. Ze lagen onder een stoel.

We scheurden weg.

'Ik begin vast met interviewen,' zei Piet en hij begon aan een lange monoloog over zijn belevenissen als keeper van Vitesse: 'Voor mijn eerste thuiswedstrijd maakte ik me druk over de supporters. Ik dacht: ze zullen wel denken... Kijk 'm daar staan dan, die jonge gozer met die gekke baard. Maar na mijn eerste redding begonnen ze meteen "Piet-Piet-Piet" te roepen. Gelukkig zijn ze bij de club wel zo dat ze je na een goede wedstrijd meteen weer de grond in duwen. Ze zorgen ervoor dat ik normaal blijf doen. Ik heb nu een bekende kop. Als ik naar de stad – Nijmegen – ga, doe ik een pet op. Soms herkennen ze me toch en vragen ze: "Ben jij die vieze Vitesse-homofiel?" Dan loop ik gewoon door. Ik laat me echt niet provoceren of de stad uit jagen, want ik woon hier al mijn hele leven. Soms zeg ik ook dat ik Piet Velthuisen niet ben, maar dat ik veel op hem lijkt.'

Hij baalde van al het gedoe tussen Vitesse- en NEC-supporters. In de nacht voor zijn eerste derby saboteerden NEC'ers zijn auto. 'Niet met een bom of zo, maar gewoon besmeurd met heel vies meel. Ik hou daar helemaal niet van, dus ik heb mijn maatregelen genomen. Rolluiken zijn beter dan gordijnen. Je ziet helemaal geen licht. Ik hou ze altijd dicht.'

We reden intussen 160.

De favoriete muziek van Piet Velthuisen was 'Fast Car' van Tracy Chapman, René Froger en alles van Jannes: 'Jannes komt van een kamp, net als ik. Hij is een voorbeeld. Ik herken alles wat hij zingt. Hij is net als ik heel gewoon.'

Piet draaide zes keer achter elkaar het nummer 'Laat me vrij' van Jannes en zong de tekst woord voor woord mee.

Het ging zo:

'Laat me vrij

ik wil liever op eigen benen staan

laat me vrij

en mijn vleugels nu maar zelf uitslaan

ik wil zweven op de wolken voortgedreven door de wind

laat me vrij

zodat ik geluk misschien nog vind.'

We haalden een Audi in.

'Was dat John Heitinga?' vroeg Piet.

Ik wist het niet.

'Ja,' zei Piet, 'die gasten van Ajax rijden in Audi's.'

Ik dacht dat ze in Mercedesen reden.

'Nee jong, echt niet. psv wel. Jij komt toch wel eens bij Ajax? Wat voor auto's hebben die gasten die niet leasen onder hun kont? Weet je dat?'

'Sportauto's,' zei ik.

'Ja, sportauto's,' zei Piet.

Even later dacht hij dat Kew Jaliens passeerde.

We stopten bij een Esso-benzinepomp want Piet moest nog ontbijten. Hij kocht drie kipcorns met ketchup.

'Sportvoeding,' concludeerde ik.

'Hoezo zeg je dat?' zei Piet. 'Ik loop toch geen frikadellen te eten. Dit is kipvoeding, hoor.'

Kew Jaliens passeerde. Hij had benzine gekocht.

‘Ik zei het je toch,’ zei Piet. ‘Ik zei het toch... Zie jij in wat voor wagen hij stapt?’

‘Een zwarte,’ zei ik.

‘Daar kan ik niks mee,’ zei Piet.

We reden weer. Hij zei nog even dat hij Buffon de beste keeper ter wereld vond en kondigde toen aan dat het interview voorbij was. Hij wilde alleen nog naar Jannes luisteren.

‘Waar zal ik je eruit flikkeren?’

‘Nou, in Lisse,’ zei ik.

We passeerden Schiphol.

‘Hier kan ik er ook wel uit,’ zei ik.

‘En dat zegt-ie nu,’ zei Piet. ‘Nu zijn we er al voorbij. Leiperd.’

Even later gebeurde het allerergste. Zijn mobiele telefoon bleek kapot te zijn: ‘Nee, hè. Dat kan ik er nu echt niet bij hebben, jong. Echt niet! Zit ik straks op die hotelkamer zonder telefoon. Weet je wat dat betekent voor mij? Dat ik niet kan bellen!’

Hij sloeg zijn telefoon tegen het dashboard en daarna ook nog tegen het stuur. Hij sprak tegen de telefoon: ‘Je laat me nu niet in de steek. Echt, je laat me niet stikken...’ Daarna sloeg hij het ding nog een keer hard tegen het stuur. ‘Ik had je gewaarschuwd.’

Het laatste halfuur draaiden we Jannes, mopperden we op de telefoon en zochten we naar het Golden Tulip Hotel, waar Jong Oranje zat. Vloekend draaide Piet uiteindelijk de parkeerplaats op. Hij was een uur te vroeg. Hij werd opgewacht door een cameraploeg van de knvb.

‘Dat vind ik mooi. Camera’s. Nou, we zijn er. Waar ga je nu naartoe? Want ik neem je niet mee naar binnen. Blijf je op de parkeerplaats hangen?’

Hij liep naar de KNVB-cameraploeg, zei dat hij geen verwachtingen had, gewoon erg zijn best ging doen en dat hij ondanks zijn selectie voor Jong Oranje nog gewoon met handen en voeten op de aarde stond.

Autorijden met Yakubu 2006

Ik reed met Yakubu en Fred Benson terug naar Amsterdam. Yakubu reed elke dag met Fred mee. Dat vonden ze bij de club ook het beste, want Yakubu had een aparte rijstijl. ‘Hij rijdt alleen maar tachtig,’ zei Fred. ‘Soms toeteren de auto’s achter ons, maar in woonwijken halen we iedereen in.’

Yakubu vanaf de achterbank: ‘Tachtig!’

Fred: 'Daarom is het beter dat ik rijd.'

Voordat ze samen naar het werk reden, vertrok Yakubu soms midden in de nacht naar Vitesse. Dan parkeerde hij zijn auto om halfvijf 's nachts op het trainingsveld en ging er slapen, want hij had een hekel aan boetes.

Toevallig hadden ze vandaag alle twee de maximale boete van 250 euro van Edward Sturing gehad. 'De trainer had ons gisteren al gewaarschuwd,' zei Fred. 'Hij zei dat er een soort vakantie was en dat we al vroeg van huis moesten gaan. Ik was om kwart over vier vertrokken en dacht dat we dan wel om kwart voor zeven bij het stadion zouden zijn. We kwamen in de file. De trainer en Pieter waren boos.'

Yakubu sloeg met zijn vuisten op de achterbank en riep: 'Boete, boete, boete! Fuck!'

Fred Benson zette een Ghanees muziekje op en Yakubu ging met twee telefoons tegelijkertijd bellen. Fred zei dat hij en Yakubu onderweg nooit met elkaar spraken, omdat hij altijd zat te bellen. Met Ghana, maar ook met vrienden in Londen.

Fred Benson was heel tevreden met zijn leven en ook met Vitesse. Hij ging heel vaak naar de kerk om te bidden voor Edward Sturing. 'Ik bid dat Jezus tegen hem zegt: "Trainer, Benson in de basis!" En ik bid ook dat ik in de basis sta en dat ik dan twee keer scoor. En als dat niet lukt, ga ik nog harder bidden, maar ik bid ook voor andere dingen.'

Hij somde op waar hij allemaal voor had gebeden. Voor zijn familie, voor eten, voor het huis, dat de trainer met twee spitsen ging spelen. Het was heel veel. 'Eigenlijk bid ik voor alles.'

Omdat hij gelovig was vond hij het vervelend als Vitesse op zondag moest spelen. 'Dan kan ik niet naar de Holy Church, die zit in het gebouw van de Augustinusschool in de Bijlmer. Daar maken we de hele zondag feest en muziek en daar worshippen we voor de Heer.' Meestal ging hij voor en na de wedstrijden naar de kerk. En wat hij daar had moeten missen, compenseerde hij door extra lang in de Bijbel te lezen.

Het was voor Fred geen probleem dat Yakubu een moslim is. 'Waarom? Ik bid toch ook voor hem? We hebben het er trouwens nooit over. Dat kan ook niet, want hij belt de hele tijd.'

Yakubu woonde in Amstelveen. In een mooi huis, maar er zaten in de zomer veel muggen. Hij had een hekel aan muggen en deed voor wat hij met dat soort beesten deed. Doodslaan.

'Waar wil je eruit?' vroeg Fred.

'In het centrum,' zei ik.

Omdat Fred niet wist waar dat was, wees Yakubu hoe we moesten rijden. De tocht eindigde in een doodlopende straat voor de parkeergarage van een flatgebouw.

‘Centrum!’ riep Yakubu. ‘Centrum, centrum!’

Waarin Theo Janssen vanuit een loge een 'kutwedstrijd' ziet, Piet Velthuizen zegt dat er meer dan normaal wordt gebabbeld en Patrick van Aanholt geen interviews geeft. 'Het is officieel beleid: spelers van Chelsea die een rode kaart hebben gekregen, zeggen nooit wat.'

Ik had wel eens laatdunkend over hem geschreven, maar de waarheid was dat ik keeper Piet Velthuizen steeds meer begon te waarderen. 'Er is heel wat afgebabbel, jong,' zei hij een dag voor de topper tegen FC Twente.

'Meer dan normaal?'

'Ja, maar dat is ook normaal.'

'Wat is normaal?'

'Dat je in deze situatie meer dan normaal met elkaar praat. Dat we niet winnen, gaat me natuurlijk niet in de kouwe kleren zitten en dat heb ik ook gecommuniceerd.'

Voor zover die gesprekken in het Nederlands gingen, kwam zijn inbreng altijd op hetzelfde neer: je best doen en je niet gek laten maken door de ranglijst of door andere dingen.

Over niet al te lange tijd werd hij opnieuw vader, iets wat hem niet van de wijs bracht: 'Ik zit nu al in de focus. Dat weten ze thuis ook. Tot de wedstrijd denk ik alleen nog maar aan niets. Ik denk dat dat gezond is, je weet dat er een steeds groter brokje verantwoordelijkheid op je schouders komt te liggen naarmate je ouder wordt, maar dat is het leven.'

Trainer Peter Bosz leefde ook al ontspannen naar de wedstrijd toe. 'Ik denk dat ik dat ook uitstraal. Dat is de essentie van het beroep: rustig blijven.' Hij ontkende dat er meer dan normaal was gesproken. 'Maar het kan goed zijn dat Piet het anders heeft ervaren.'

Daarna: 'Ik praat niet veel. De ervaring is toch dat de aandacht snel verslapt. Je kunt tegen jonge jongens beter kort en duidelijk zijn.'

Met nieuweling Zakaria Labyad was hij wel ‘even gaan zitten’. ‘Ik heb gezegd dat hij goed bezig is.’

Het was een kort gesprek, de speler deelde die mening.

Ter voorbereiding op de wedstrijd tegen FC Twente gingen ze de volgende dag al vroeg op reis. ‘We verblijven in een daghotel.’

Persvoorlichter Ester Bal: ‘Een wat?’

Peter Bosz: ‘Dat is een hotel waar je alleen overdag bent, we eten er geloof ik een hapje. Ik kende de term ook nog niet. De leiding communiceert het zo naar mij.’

Ester Bal: ‘Niet naar mij, lekker dan,’ daarna tegen ons: ‘Schrijf maar op “hotel”.’

De wedstrijd tegen FC Twente (2-0 verlies) verliep zonder hoop op een goede afloop. ‘Nee-nee-nee,’ kreunde Ester toen Patrick van Aanholt een rode kaart kreeg. Meteen daarna volgden de eerste interview-aanvragen voor de verdediger. Ze keek op haar iPhone. ‘Hij wil toch niet,’ zei ze. ‘Eén van de Chelsea-boys, hè? Het is officieel beleid: spelers van Chelsea die een rode kaart hebben gekregen, zeggen nooit wat. In dit geval misschien ook maar beter: die is helemaal over de pis.’

Nee, dan Piet Velthuisen. Hij tikte me op de schouder, terwijl ik me vanaf een afstandje stond te verbazen over de kleding van het Georgische ‘supertalent’ Gio Chanturia – hij had die avond op de tribune gezeten in een soort leren pyjama, met mouwen van tijgerprint.

‘Wou je nog wat uitspraken van mijn kant?’ Er volgde een korte analyse van de wedstrijd: ‘We staken er beslist niet met kop en schotel boven uit. De trainer zal de vinger intern op de zwerende plek gaan leggen, daar kun je wel van uitgaan.’

In de auto terug naar Arnhem zocht de keeper vanuit de spelersbus contact met Ester Bal. Hij wilde ‘met spoed’ het nummer van *De Gelderlander*, omdat het gerucht ging dat die krant hem een onvoldoende wilde geven.

De geblesseerde Theo Janssen liet kort daarop per sms weten dat hij de kutwedstrijd had bekeken vanuit een businessbox van een Twente-sponsor en dat hij en ‘Natas’ nu al op weg waren naar huis. En verder de groeten aan iedereen en zo.

Remco van der Schaaf (2006)

Ik moest naar de kantine van De Bataven in Gendt. Ik wist niet waar dat was en de taxichauffeur, die de hele rit verhaalde over zijn eetverslaving, ook niet. Toen ik binnenkwam, was de radiuitzending van het Vitesse Sport Café al begonnen. In de ruimte waren ongeveer vijftig Vitesse-supporters.

Er was een live-verbinding met Eerbeek. Vanuit zijn woonkeuken sprak Edward Sturing met verslaggever Vincent Janssen. Op de achtergrond klonken afwasgeluiden. Edward was kort en duidelijk. ‘Ben ik toe aan wat anders? Als je jezelf die vraag stelt, heb je het antwoord al. Dan moet je stoppen. Anders doe je jezelf tekort. Anders doe je de club tekort. Ik heb geen zin om voor het geld te blijven. Ik geloof niet in schokeffecten, maar zal alles geven om de play-offs te halen.’

Iedereen klapte voor Edward. Daarna werd de verbinding verbroken. Ik liep naar de grote ovale tafel in het midden van de kantine. Daar zaten Peter van den Berg, Gill Swerts en Remco van der Schaaf. Op tafel stond een bierglas met rode muntjes: ze mochten gratis drinken.

Peter van den Berg stemde zijn gitaar. Hij had de hele week met zijn buurman in de garagebox nieuwe nummers ingestudeerd. Tussen de gesprekken door zouden ze optreden. Peter was nog steeds geblesseerd. Als de anderen traiden, rende hij rond het veld. Hij dacht niet dat Vitesse zijn contract zou verlengen.

‘Wat vind je ervan?’ vroeg ik.

‘Waarvan?’ vroeg Peter.

‘Van dat gedoe met Sturing,’ zei ik.

‘Het boek Sturing is nu dicht,’ zei Peter.

‘Ja ja, het boek is dicht,’ zei ik.

Peter ging verder met het stemmen van zijn gitaar. Daniëlle, de vrouw van Peter, en de vrouw van de buurman waren er ook. Ze rookten filtersigaretten. Daniëlle gaf me een sigaret en zei: ‘Ja ja, radio.’

Ik tikte de as van mijn sigaret en nam een trekje. Het smaakte vreemd. Aan mijn sigaret hing een dot haar, die blond was en uit de asbak kwam. Ik drukte de sigaret uit.

‘Op,’ zei ik.

‘Snel hoor,’ zei de vrouw van de buurman.

Omdat ik niet wilde zeggen dat ik haren van Daniëlle van den Berg had gerookt, stond ik op. Ik liep naar Gill Swerts. Hij had gisteren voor het eerst meegespeeld met het nationale elftal van België. Af en toe kwamen er mensen naar hem toe om hem te feliciteren.

‘Gefeliciteerd!’ zei ik. ‘Hoe ging het?’

‘Luxemburg uit,’ zei Gill Swerts. ‘Veel sneeuw. Het is gestaakt.’

Ze hadden hem gebeld om te zeggen dat Sturing er aan het einde van het seizoen mee stopte. ‘Een beetje onverwachts, hè,’ zei hij.

‘Wat voor trainer moet er komen?’ vroeg ik.

Gill: ‘Eentje die mij opstelt.’

Peter en zijn buurman moesten in een hoek gaan staan. Ze speelden op hun gitaren en zongen een lied. Remco van der Schaaf had een glazen pot met suikerklontjes gevonden en gooide klontjes naar verslaggever Marco Verwey. Die draaide zich boos om en zei: ‘Remco, hou op! Ik vind dit niet professioneel.’

Remco ging in zijn stoel liggen en vroeg wie er zin had om naar de bar te lopen. ‘Ik heb dorst. Spa rood.’

Toen hij mij zag, zei hij: ‘Jij zou me morgen toch interviewen? Doe dat maar een andere keer. Ik heb het druk.’

‘Waarmee?’

‘Ik moet tegels halen voor mijn nieuwe huis,’ zei Remco.

‘Waar staat je huis?’ vroeg ik.

‘Op de grond,’ zei Remco.

Volgens Remco had het geen zin om hem te interviewen. ‘Ik zeg toch niets. Meestal zeg ik “geen commentaar”. Anders komt er maar gezeik van.’

Over Edward Sturing zei hij: ‘Er is een tijd van komen en er is een tijd van gaan. We zien het wel. Als spelers zijn wij allemaal passanten.’

De uitzending duurde twee uur. Aan het einde mocht het publiek vragen stellen. Een meneer met een bril richtte zich tot Peter van den Berg. ‘Heb jij wel eens voor een vol stadion gespeeld?’

Twee dagen later.

Toen Remco van der Schaaf klaar was met douchen, reden we naar de stad. In de auto zei hij dat hij tijdens het interview helemaal niets ging zeggen, want hij was het type voetballer dat sprak met zijn voeten. Hij vroeg: ‘Wat schrijf je op?’

‘Dat je met je voeten spreekt,’ zei ik.

Hij verveelde zich overdag wel eens en twijfelde over de aanschaf van een hond. ‘Maar ja, wanneer moet je hem uitlaten? Ik heb ook geen zin om daarvoor thuis te blijven.’

Ik vond het een moeilijk probleem en adviseerde hem om vooral geen hond te nemen.

‘Neem een poes.’

‘Wat kun je daarmee?’ vroeg Remco. ‘Aaien zeker.’

We dronken koffie bij Jorgos in Grieks restaurant Delphi. Jorgos riep vanuit de keuken dat we de koffie zelf maar moesten pakken. ‘Ik heb het te druk. Dat komt: in plaats van mijn verstand gebruik ik mijn lul steeds.’ Naar Remco schreeuwde hij: ‘Hé, heb je gister die Ten Napel gezien bij Omroep Gelderland? Die zei: “Zonder Van der Schaaf stelt Vites niks voor.” Heb jij met zijn dochter geneukt of zo?’

Remco schreeuwde terug: ‘Het verstand komt met de jaren.’

Toen ze klaar waren met schreeuwen, sprak ik ook nog even met Remco. Het was heel gezellig, maar journalistiek gezien een dieptepunt. In mijn aantekeningenboekje vond ik later een anekdote over zijn psv-tijd: ‘Met de Koreanen was het altijd lachen en met de Brazilianen ook.’ En een losse zin: ‘Je moet jezelf niet meten aan andere spelers.’

Na twee kopjes koffie zei ik dat ik naar café Dudok ging om Gill Swerts te interviewen.

‘Volgens mij heb ik geen rare dingen gezegd,’ zei Remco van der Schaaf.

Gill Swerts liet grote stukken appeltaart met slagroom brengen. Hij vond de appeltaart in Nederland veel beter dan in België. Hij was sinds kort, na lang aandringen van zijn vriendin, begonnen aan een nieuwe hobby: lezen. Allemaal boeken over misdaad en misdadigers. Hij vond het leerzaam. ‘Als je ziet hoe ze dat allemaal regelen. Ze bezitten ook hele rijen met huizen.’

Hij was vooral geïnteresseerd in echt grote misdadigers als Cor van Hout, Holleeder en de Dominee.

Hij vroeg zich af waar ik met Remco van der Schaaf over had gesproken. Ik zei wat ik me ervan herinnerde. ‘Hij wil misschien een hond nemen, maar hij twijfelt.’

12

Waarin trainer Peter Bosz journalisten om raad vraagt en technisch directeur Mo Allach terugkijkt op een hectische transferperiode waarin hij keihard heeft gewerkt. 'Talent, durf, inspiratie en energie. Mooie, gezegende cocktail.'

Zes weken volgde ik de club, een periode waarin Vitesse steeds slechter ging voetballen. Vreemd genoeg werd trainer Peter Bosz met de week toeschietelijker richting het uitdunnende groepje journalisten. Waar hij kritiek op zijn elftal eerder nog wegwijsde als 'makkelijk' en 'goedkoop scoren', stond hij na de nederlaag bij FC Twente (2-0) 'helemaal open'.

Hij liet de motor van de gereedstaande spelersbus zelfs een kwartiertje stationair draaien op het parkeerterrein in Enschede om uitgebreid met ons, de vier overgebleven Vitesse-watchers van de pers, van gedachten te wisselen. Hij vroeg ons mee te denken over de vormcrisis waarin zijn elftal verkeerde.

Wat kon hij nog doen? Wat zouden wij doen als we in zijn schoenen stonden? Wat vonden we van de tactiek? Wie zouden wij wisselen?

Met *Voetbal International* en *De Gelderlander* dook hij de diepte in, aan het hoofd was niet te zien dat het met lichte tegenzin ging. Een acteerprestatie van formaat, wie hem een beetje kende, wist dat hij zelf vond dat hij er veel meer verstand van had. Bij het afscheid gaf hij ons allemaal een hand.

'Tot de volgende keer!'

'Sterkte Peter!' Een van ons gooide er zelfs een geruststellend 'Het komt allemaal wel goed, hoor!' uit.

Een paar meter verderop legden FC Twente-trainer Alfred Schreuder en analist Marc van Hintum, die beiden een Vitesseverleden hebben, de vinger op de zere plek. Vitesse had in de winterstop gewoon 'slecht gewinkeld'.

'Wil je nou meedoen voor de landstitel of niet?' vroeg tv-analist Marc van Hintum zich hardop af, die zelf ook technisch directeur bij Vitesse is geweest. 'Koop dan een spits.'

‘Ze hebben geen geld,’ zei ik.

‘Voor het budget waar zij mee werken, had ik er wel een paar geweten,’ zei Marc.

Alfred Schreuder noemde wat namen van spitsen ‘die gratis af te halen’ waren geweest.

Het leek me een leuke vraag voor technisch directeur Mohammed Allach, maar die had via persvoorlichter Ester Bal laten weten dat hij alleen nog ‘in zee ging’ met positief ingestelde journalisten – en die was hij in Arnhem nog niet tegengekomen.

Als de clubleiding vergaderde, ging het eigenlijk vooral over de media en hoe je die het best kon beteugelen. ‘Mo’ – levensmotto: ‘doe gewoon aardig’ – was al een paar keer voor ons weggerend. Het strookte niet met de open persoonlijkheid die hij claimde te zijn. Als speler van Excelsior, FC Groningen en vvv Venlo had hij gewerkt aan een ‘sociaal betrokken imago’. Bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2012 stond hij als lijstduwer op plaats 73 op de lijst van de PvdA, net boven Maarten van Rossem.

Het was een publiek geheim dat hij werd gebruikt om de club naar buiten toe een socialer imago te geven. Met een technisch directeur die er teksten als ‘Kinderen hebben geen keus als het gaat om welzijn, volwassenen kunnen kiezen’ uitgooide, vergat je het grote geld dat op de achtergrond alles bepaalde, was de gedachte.

Zelf vergeleek hij zich het liefste met zijn grote voorbeelden Ali B. en Najib Amhali. ‘Jij bent mijn held en inspiratiebron,’ liet hij de cabaretier via Twitter weten. ‘Al jaren in de top actief. Talent, durf, inspiratie en energie. Mooie, gezegende cocktail.’

In Vitesse TV, een programma waarin ze hem tenminste lieten uitpraten en waar hij geen niet ter zake doende vragen over zijn salaris en zijn idealen hoefde te beantwoorden, keek hij fris geboend en gladgeschoren ‘tevreden terug’ op ‘een hele hectische transferperiode’, waarin hij ‘keihard had gewerkt’.

Mo keek ons heel tevreden aan. Alles kwam goed was de boodschap, ‘we’ gingen er het beste van maken.

Dat hij zijn trainer Peter Bosz onderhands had aangeboden bij AZ, afspraken met spelers over contracten telkens verzette, nog geen idee had hoeveel geld er in de volgende transferperiode beschikbaar was, dat hij iedereen binnen de club uitnodigde voor etentjes die nooit plaatsvonden en dat hij nooit zijn telefoon opnam, maar wel de hele tijd deed alsof hij belde, vertelde hij er niet bij.

Ester Bal en de onderbroekenaffaire (2008)

Ester Bal had een goed humeur: Vitesse was door journalisten en fotografen gekozen tot de

club met de beste werkomstandigheden voor de pers.

‘Leuk van ze,’ zei Ester.

Een paar dagen later verpestte een artikel in *De Telegraaf* de voorbereiding op de wedstrijd tegen Sparta. De krant noemde Vitesse ‘een vrijstaat’ en schreef dat er onderbroeken waren verdwenen uit de kleedkamer. Verder miste Alfred Schreuder een slidingbroek en Niklas Tarvajärvi was een jack kwijt, dat in een kledingpakket had moeten zitten.

Technisch directeur Marc van Hintum probeerde de boel te relativieren: ‘Het gaat maar om onderbroeken en het is ook mogelijk dat de sponsor van Tarvajärvi vergeten is die jas in een doos te doen.’ Daarna begon hij aan zijn liedje dat iedereen inmiddels kon meezingen. ‘We zijn hier bezig aan een inhaalslag op alle gebieden. Zoiets kost tijd.’

Hij voegde er een nieuw refrein aan toe: ‘Vitesse is een voetbalclub.’

Om scheve gezichten in de groep te voorkomen hadden hij, trainer Hans Westerhof en hulptrainer Edward Sturing direct na de verdwijningen besloten om van alle spelers de tassen en auto’s te openen. Er werd toen niets gevonden.

Voor, tijdens en na de wedstrijd tegen Sparta gingen de gesprekken over onderbroeken.

Ester Bal was het ‘gezeik’ beu.

‘Wat voor onderbroeken het waren? Vieze! Björn Borg heb ik gehoord, want dat dragen ze hier allemaal. Dat schijnt lekker te zitten. Dat trainingsjack van Tarvajärvi is terecht, waarom begint niemand daarover?’

Algemeen directeur Paul van der Kraan vond het ‘een waardeloze onzin-story’ van *De Telegraaf*.

‘We hebben het over gebruikte slips. Vuil ondergoed. Laten we zo snel mogelijk omschakelen naar onze corebusiness. Dat is voetbal.’

Vitesse scoorde die avond voor de eerste keer.

Er werd gelijkgespeeld.

Aanvoerder Paul Verhaegh zei toen hij van het veld afliep dat hij al zijn onderbroeken nog had. Andere clubs houden de vuile was binnen, hier wordt de vuile was gestolen.’

Dat de spelers waren gecontroleerd door de leiding vond hij niet erg. ‘Je moet toch wat als er telkens onderbroeken verdwijnen. We hebben geen idee wie de dader is. We houden ons daar niet zo mee bezig.’

‘Waar hebben we het eigenlijk over?’ vroeg Hans Westerhof zich op de persconferentie af.

‘Er waren wat onderbroeken en een slidingbroek kwijt. Om te zorgen dat de spelers elkaar niet vreemd gaan aankijken, hebben we gezamenlijk de kastjes en auto’s bekeken. Hieruit is gebleken dat het niemand uit de spelersgroep is en daarmee is voor mij de kous af.’

Hij vond het ‘zorgwekkend’ dat ‘het flutverhaal’ naar buiten was gekomen. Meer wilde hij er niet over zeggen.

Na afloop werd hij omsingeld door journalisten.

Marco Verweij van RTV Arnhem trok een zorgelijk gezicht en hield een microfoon voor het hoofd van de Vitesse-trainer: ‘Hans Westerhof, u bent in Mexico natuurlijk heel wat gewend. Heeft u uw onderbroek nog? En vindt u – als hoofdverantwoordelijke – de onderbroekenaffaire werkelijk een flutverhaal? En als u het een flutverhaal vindt, waarom spreekt u er dan over?’

Twee weken later werd er onder de wasmachine in het washok een vuile onderbroek gevonden. Dit nieuws werd door alle media genegeerd.

Waarin Theo Janssen tientallen Theo Janssen-fans in een zelfontworpen Theo Janssen T-shirt steekt en met zijn schoolelftal van de Hugo de Grootschool op de foto gaat. 'Ik ben vooral goed in "pauze houden".'

Tussen twee overwinningen door (RKC 2-1 en Roda JC 3-0) vergaderde de clubleiding van Vitesse – bestaande uit algemeen directeur Joost de Wit, technisch directeur Mohammed Allach en commercieel directeur Peter Gansler, die omdat ze feitelijk niets te zeggen hebben 'Kwik, Kwek en Kwak' worden genoemd – over de clubiconen Theo & Theo.

De eerste Theo was volksheld Theo Bos, die een jaar eerder op 28 februari 2013 overleed. Als het aan commercieel directeur Peter Gansler had gelegen was het qua herdenken gebleven bij een kleine annonce op de website van de club. De Amerikaan geloofde in storytelling en vond het door hemzelf verzonnen jaarlijkse 'duel der eeuwige nummers 4' (de competitiewedstrijd tegen FC Utrecht waarbij dan ook nog even het overlijden van FC Utrecht-icoon David di Tommaso werd meegepakt) 'het officiële herdenkingsmoment' – maar dat was buiten de supporters gerekend, die tijdens de wedstrijd tegen Roda JC een metershoog spandoek met het hoofd van Bos omhooghielden en de handen stuk klaptten.

'Mooi eerbetoon aan Theo Bos gisteren, compleet gemaakt door de drie punten in Arnhem te houden,' twitterde algemeen directeur Joost de Wit een dag na de wedstrijd, alsof hij het zelf had verzonnen.

De tweede Theo was Theo Janssen, het geblesseerde boegbeeld van het elftal, die in de Arnhemse volkswijk Klarendal een zelfontworpen T-shirt presenteerde. Thema: 'Voetbal is oorlog. En altijd al geweest.'

De clubleiding vernam het via Twitter en was *not amused*. Het feit dat Theo de foto van het jeugdelftal van de Hugo de Grootschool (waarmee hij in 1992 Nederlands kampioen werd) op het T-shirt had opgeleukt door er wat mitrailleurs en pistolen in te photoshopen, was voor technisch directeur Mo Allach reden te panikereren. Met het eigen imago in het achterhoofd en de gemeenteraadsverkiezingen in aantocht vond het prominente PvdA-lid pistolen en geweren geen prettige associatie.

Gerrie Elfrink, de Arnhemse SP-wethouder van Sport, zag in de presentatie van het T-shirt juist een prima gelegenheid om in de volksgunst te komen. Hij presenteerde zich aan de paar honderd Ernemmers op het plein als een hardcore Theo Janssen- en Vitesse supporter – en vergat even dat hij een paar jaar geleden in de gemeenteraad tegen een reddingsplan voor Vitesse stemde.

Theo Janssen kwam op met muziek van Coldplay: ‘Viva La Vida’. Op het podium trok hij onder luid gejuich zijn leren jas uit.

‘Misschien word ik later wel T-shirt-ontwerper,’ zei hij in de microfoon, de kans dat hij ooit nog op de velden te zien zou zijn werd met de dag kleiner.

Zijn elftalgenoten van vroeger paradeerden met een Arnhemse vlag richting podium. Ook aanwezig was meester Grisel van de Hugo de Grootschool, die door Theo Janssen consequent ‘meneer Griezel’ werd genoemd.

Meneer Griezel: ‘Theo was vroeger vooral goed in pauze houden.’

Theo Janssen: ‘Nog steeds, hoor.’

Oud-elftalgenoot Marco van Campen, die opviel vanwege zijn postuur, zei dat Theo Janssen meer doorzettingsvermogen had dan de andere spelers.

‘Vroeger was hij echt niet de beste. Ik trouwens ook niet. Ik deed voor spek en bonen mee.’

Theo Janssen: ‘De bonen zijn weg, het spek is gebleven.’

Het T-shirt was al snel uitverkocht. De speaker kondigde aan dat Theo Janssen de shirts persoonlijk aan de kopers zou overhandigen.

Theo Janssen: ‘Wie? Ikke? Echt niet.’

Wel was hij even later beschikbaar om met alle kopers te poseren voor de fotograaf in het wijkcentrum. Theo Janssen ging op de foto met honden, baby’s en Arnhemse vrouwen in Theo Janssenshirts, terwijl hij met een schuin oog zijn moeder en dochter in de gaten hield die in een hoekje een spelletje mens-erger-je-niet speelden.

Na een halfuur had hij er genoeg van. De timing was perfect. Een vrijwilligster van het wijkcentrum pakte de microfoon om iedereen erop te attenderen dat er in het gebouw ‘een waterpokkenvirus’ heerste en dat het ‘misschien niet zo slim’ was ‘om hutjemutje te gaan staan’.

Theo Janssen is duidelijk (2005)

Theo Janssen zat met een vriend achter de gokkasten in café Bloopers. Op de barkruk naast hem stonden drie asbakken met 2-euromunten. Ze waren al een tijd bezig en het ging eindelijk goed. Ik sloeg Theo op de schouder en zei: ‘Maak eerst je spel maar af.’

‘Dat was wel de bedoeling,’ zei Theo.

Hij riep naar het meisje achter de bar dat ze mij koffie moest brengen. Ik ging aan de bar zitten en las er *De Telegraaf* en het *Algemeen Dagblad*. Toen Theo klaar was met spelen, liet hij mij de asbakken zien. Ze zaten nu helemaal vol met munten.

‘Winst?’ vroeg ik.

‘Dat werd wel tijd,’ zei Theo. ‘Ik heb hier genoeg geïnvesteerd.’

We gingen aan een tafel bij het raam zitten.

Hij vertelde wat er allemaal slecht geregeld was bij Vitesse. ‘Waar zal ik beginnen? De trainingsaccommodatie. Je hebt het zelf gezien: die stort bijna in. Zoiets zie je nergens. Ik heb het zo vaak aangekaart. Het enige wat ik wil, is een goed veldje, een fatsoenlijke kleedkamer en douches met wat water. En de kleren, dat is toch een schande? Bij uitwedstrijden moeten we een spijkerbroek van onszelf aan en daar bovenop dan zo’n Quick-trui. Ze kunnen in die fabriek niet eens goede broeken maken. We lopen gewoon voor lul. Quick is helemaal niets. Vieze rotzooi.’

Over het eten – ‘Niet echt ideaal voor iemand die op zijn gewicht moet letten’ – en de medische begeleiding was hij evenmin te spreken. ‘Ik hoor dat ze weer moeten bezuinigen en we hebben nog maar één dokter.’

Wel fijn was dat er een nieuwe trainer kwam. ‘Het is even afwachten wie het wordt, maar ik heb wel zin in een frisse wind. Ik hoop dat hij er andere ideeën op nahoudt.’

Met andere ideeën bedoelde hij dat er een trainer moest komen die hem op ‘tien’ of op ‘zes’ zou laten spelen. En nergens anders. Uit bij FC Groningen zette Edward Sturing hem op de verkeerde plek. ‘Daar motiveer je mij niet echt mee.’

Hij somde op waaraan de nieuwe trainer moest voldoen:

- 1) mij heel belangrijk maken;
- 2) hiërarchie;
- 3) duidelijkheid.

‘En zet daar als punt vier ook maar discipline bij, want ik hoop dat hij daar ook een beetje van houdt. Daar zit je raar van te kijken, hè? Iedereen zegt altijd maar “Theo houdt niet van discipline”, maar daar hou ik juist wel van. Jaja, ik hou van discipline. Nu is het voor mij veel

te gemakkelijk. Het maakt niet uit hoe slecht ik speel, ik sta toch wel in de basis. Ik voel mezelf echt niet beter dan de rest. Dat maken de kranten ervan. *De Gelderlander* heeft het tegenwoordig over “de regisseur”. Dat ben ik dan. Nou, ik heb niet uitgevonden dat ik regisseur ben, hoor. O, jij vindt het raar dat ik net als de oudere jongens soms maar één keer per dag train? Ga ik daarover dan? Ik ben geen voetballer voor trainingen. En jij dan? Als jij een dagje nietsdoet, ga je dan naar de krullenbol [Henk Spaan, MvR] om te vragen of hij nog wat werk heeft liggen?’

Ik begon over Edward Sturing.

Theo: ‘Moeten we daar nog woorden aan vuilmaken? Nou, hij heeft zeker zijn nut gehad.’

Theo bestelde een koffie voor mij en een spa blauw voor zichzelf. ‘Schrijf je dat ook even op: dat ik spa blauw drink? Vind ik echt heel lekker. Hm, lekker spa blauw.’

Hij vroeg: ‘Wat denk jij? Wat willen ze?’

‘Ze hebben het de hele tijd over Co Adriaanse,’ zei ik. ‘Maar die zal wel niet willen.’

Theo: ‘Type Co? Lijkt me leuk. Type Vergoossen? Goeie vent. En anders hebben we altijd onze assistent Pieter Huistra nog achter de hand. Type dat me niet bevalt? Nou, dan ga ik toch ergens anders aan het voetbal ruiken. Engeland of zo. Ik doe al aan paardrijden, dus dat is wel leuk. Maar ik heb nog twee jaar een contract en de club vraagt een heleboel geld voor me. Dus als het moet, blijf ik. Ik ga nog steeds niet met tegenzin naar het werk. Ik zie het wel. Gelukkig zijn gaat boven alles. Ik ben net als de meeste mensen: lekker met het vrouwtje en een kleintje in een huisje zitten, vind ik prima.’

14

Waarin Theo Janssen aankondigt te stoppen met voetballen en in Grieks Restaurant Delphi een afscheidsinterview geeft. 'Ik hoop dat iedereen me nu met rust laat.'

We zaten bij Grieks Restaurant Delphi tegenover het station in Arnhem, waar Theo Janssen minimaal een keer per week eet. De middenvelder had de avond ervoor bekendgemaakt dat hij stopte met voetballen. Hij bleef aan Vitesse verbonden als scout en specialistentrainer.

Jorgos, goede vriend en uitbater van het restaurant, over Theo Janssen: 'Wat maakt mij dat nou uit dat hij gestopt is? Voor mij is hij altijd Theo geweest en zal-ie ook altijd Theo blijven. En niet Theo van Vitesse. Ik vind het knap dat Theo vanaf het begin de beste van allemaal was en toch met beide voetjes op de vloer is gebleven.'

Theo Janssen belde.

Jorgos: 'Natuurlijk kun je hier gewoon voor de deur parkeren. Waar hang je nu uit? Zeker op de brug?'

Daarna: 'Ballie is er al, die heb ik thee gegeven.'

'Ballie' was Ester Bal. Ze zat aan een tafeltje bij het raam. Voor haar lag een stapel aanvragen voor interviews, die ze met Theo wilde doornemen.

Jorgos: 'Theo staat met de auto op de brug. Het is hele grote chaos daar.'

Behalve dan dat hij Theo als een zoon zag, wilde hij niet zoveel over de legendarische middenvelder van Vitesse zeggen. 'Laat hem lekker voor zichzelf spreken. Ik zit al jaren met mijn vingers in de honingpot, maar dat wil niet zeggen dat ik eraan ga likken.'

Even later gooide Theo Janssen de deur open.

'Wat heb jij gisteren allemaal in dat ei geflikkerd?' vroeg hij aan Jorgos, na een korte omhelzing. 'Ik heb, ik zweer het, zes uur op de plee gezeten.'

'Jij wilde ei met alles erop en eraan, dan ga ik dat maken. Kan jouw lichaam niet tegen groente of zo?'

Theo: ‘Groente? Je had er van alles ingegoooid, ook friet.’

Jorgos: ‘Dat is toch je lievelings? Ik dacht: die is gestopt, die hoeft nergens meer op te letten. Ik verwen je.’

Ester tegen Theo: ‘Hoe gaat het?’

Theo: ‘Aan de schijt dus.’

Hij keek naar de stapels papier, die ze op medium aan het sorteren was.

Theo: ‘Ik doe niks. Ik ben er klaar mee.’

Ester: ‘Ik vind het leuk als je wel iets doet, je blijft het boegbeeld van Vitesse.’

‘Boegbeeld, boegbeeld... Ga lekker zelf boegbeelden.’

De dag ervoor had hij op het laatste moment een afspraak met een Jakhals van *De Wereld Draait Door* (DWDD) afgezegd die de primeur van zijn afscheid zou krijgen. Het ging niet door omdat de club vond dat Vitesse TV als eerste moest brengen dat hij stopte met voetballen. Het nieuws werd vervolgens ‘gelekt’ op Facebook, waarna Vitesse in grote haast met een persbericht kwam.

Niet echt een afscheid in stijl.

Theo haalde zijn schouders op: ‘Van de club heeft niemand mij gebeld, de trainer ook niet.’

Ester: ‘Davy Pröpper toch?’

‘Davy Pröpper kan na Theo Bos en mij de nieuwe Mister Vitesse worden, hij komt ook uit Arnhem.’

Tegen mij: ‘Hoezo mag je DWDD niet afbellen? Dat doen zij toch ook de hele dag?’

Ester pakte het eerste papier van de stapel. ‘*Pauw & Witteman* wil je aan tafel...’

Theo: Alweer? Hoeveel keer moet je eigenlijk “nee” zeggen tegen die gasten? Duurt een uur of zo, ik val erbij in slaap. Zeg maar dat ik kom als die ouwe niet meedoet.’

Ester: ‘Je bedoelt meneer Witteman?’

‘Ja, die saaie.’

‘Afzeggen dus.’

‘Heb je gezien wie daar allemaal komt? Pas ik daartussen? Nee, dus.’

‘Humberto...’

‘Aardige jongen, heb ik gisteren naar gekeken. Heel gezellig, maar niet echt veel diepgang, toch? Moet ik dan de hele tijd met die soapsterren over voetbal meelullen? En je mag ook niet van tafel als je klaar bent.’

‘Rutger van *PowNews* wil met je door Arnhem wandelen. Hij mailt zelf dat het een positief item wordt.’

‘Doet hij dat altijd? Heb je dat weleens gezien? Ik zal je zeggen hoe dat gaat. Drie halve zolen uit de stad gaan roepen hoe erg ze me missen, en daarna zie je mij in beeld een sigaret roken. Lachen, maar dat weten we nu wel.’

Ester: ‘De *Volkskrant*, Charles is een aardige jongen, wil een dagje met je scouten. Ik vind dat wel origineel.’

Theo wapperde met z’n hand: ‘Over een halfjaar of zo.’

Hij rekte zich uit. ‘Vanavond m’n eerste werkdag. Ik ben nu al kapot. Ik heb nog nooit gescout, hè?’

Die avond moest hij samen met oud-Vitesse-spits Bosko Bursać naar Jong Oranje-Jong Israël in IJmuiden.

Ik: ‘Mag je roken in de auto?’

Ester: ‘Bosko is gestopt, Marcel. Zou jij ook moeten doen.’

Theo: ‘Raampje open dus.’

Ester: ‘Wat zeg ik tegen *de Volkskrant*?’

Theo: ‘Nu niet. Ik moet eerst effe inwerken. Ik heb nog nooit gescout, hè? Dat doe ik vanavond voor het eerst, dan heb ik geen zin dat er meteen eentje in mijn nek hangt.’

Hij deed een stemmetje na: “‘Waar let je op?’ ‘Waar kijk je naar?’ ‘Mis je het voetbal?’” En de ergste: “‘Hoe voel je je?’”

Daarna: ‘Over mijn privéleven zeg ik sowieso niks.’

Ester: ‘Ik antwoord: over een halfjaartje. Oké?’

Theo: ‘Ik doe alleen nog maar bekenden. Gerard van *De Gelderlander*, Jan van Omroep Gelderland... Heb je zijn item gezien? Heel mooi, met allemaal doelpunten van mij. Heel wat beter dan Vitesse TV, wat een schijtititem. Een grote schande. Zie je mij op een fietsje zitten, volgens mij was ik voetballer. Als mensen mij op televisie willen zien, laat ze dan dat item van Omroep Gelderland uitzenden.’

Tegen mij: ‘Heb jij dat gezien? Vitesse TV?’

‘Ja, heel slecht.’

Theo tegen Ester: ‘Hij krijgt ook een interviewtje, toch? Welke krant nu weer? *NRC* nec?’

‘*nrc.next.*’

Ik gaf hem het exemplaar dat in mijn tas zat.

Theo: ‘Zo, een carrièrebijlage. Interessant.’

Voetbal International belde. Of hij naast Johan Derksen en Johan Boskamp aan tafel wilde zitten?

‘Tijdens het WK,’ zei Theo. ‘En alleen met Hugo Borst erbij.’

Ester tegen de redacteur van VI: ‘Het is een “ja” voor tijdens het WK, maar alleen als Hugo Borst aan tafel zit.’

Theo: ‘Dat was een grapje.’

Ester: ‘Wat?’

Theo: ‘Dat van Hugo Borst. Hansie-Hansie, Gijp en die bolle zijn ook goed. Zeg maar dat ik het wil presenteren. Wat weet die Genee nou van voetbal? Die was keeper bij de amateurs.’

Tegen mij: ‘Een beetje over voetbal lullen, vind ik leuk. Analyseren en zo.’

Ester, die inmiddels had opgehangen: ‘Dat kun je ook goed.’

Theo: ‘Daarom hebben ze me nu toch ook scout gemaakt? Omdat ik het spelletje zo goed zie.’

‘Wat doet een specialistentrainer?’ vroeg ik. ‘Dat stond ook in het persbericht, dat je specialistentrainer wordt.’

‘Dan train je op bepaalde vaardigheden,’ zei Theo. ‘Moet ik je dat helemaal gaan uitleggen? Goede spelers kijken naar de keeper en niet naar de bal. Dat soort dingen.’

Tegen Ester: ‘Waarom heb jij het persbericht niet gemaakt zoals ik het wilde?’

Ester: ‘Ik vond “Theo Janssen kapt ermee” te kort.’

Ik: ‘Gemiste kans.’

Hij sloeg me op de schouder: ‘Stel maar een vraag.’

‘Heb je alles uit je carrière gehaald?’

Hij somde de gewonnen prijzen op: twee landstitels en een KNVB-beker. ‘Ik ben heel tevreden. Ik vond voetbal nooit het belangrijkste. De eerste paar jaar wel, maar daarna werd

het een beroep. Ik ging naar mijn werk. Het gezin stond bij mij op één, daarna kwam het voetbal.’

‘En als je er wel voor had geleefd?’

‘Dan was ik na zes jaar al gestopt, dat is geen leven.’

Jorgos zette een schaal met broodjes op tafel. ‘Zijn jullie nu nog aan het lullen? Hier eten.’

Theo: ‘Wat heb je nou weer gekookt?’

‘Brood.’

Ester: ‘Lekker, Jorgos!’

Van alle clubs waarvoor hij had gespeeld vond Theo Vitesse de mooiste. ‘Logisch toch? Arnhemmers doen tenminste normaal, die gaan niet met een vlaggetje zwaaien als je met 2-0 achterstaat. Zal ik een ranglijstje voor je maken? Op vier Genk, ik ben een halfjaartje in België geweest. Wat ze daar goed voor elkaar hadden, was dat plein voor het stadion. Daar stonden ze twee uur voor de wedstrijd al bier te drinken. Gezellig, niet uit van die plastic bekers als bij ons.

Op drie Ajax. Leuk om daar even geweest te zijn. Ze dachten daar geloof ik dat ik in de kleedkamer wel even zou zeggen hoe het moest, maar zo zit ik helemaal niet in elkaar. Ik zou nooit in Amsterdam willen wonen, veel te druk. Die mensen daar willen allemaal iets van je.

Op twee FC Twente. McClaren was de beste trainer die ik heb gehad. Heel relaxed, hij wist precies hoe hij met me om moest gaan.’

Hij liet een sms van een Vitesse-fan zien. Er stond: ‘Je stopt: ik moet het nog een plaatsje geven. Ik moet het nog allemaal verwerken’.

‘Een beetje overdreven,’ zei Theo.

Ester pakte zijn telefoon af.

‘O, dat is mijn buurjongetje,’ zei ze.

Theo: ‘Hou die ’ns effe kort dan.’

Er schoof een oudere man aan. Willy den Hartog, gespecialiseerd reparateur in horeca-apparaten. Hij gaf ons allemaal een visitekaartje.

‘Acht spelfouten,’ zei ik.

Theo: ‘Als het telefoonnummer maar klopt.’

Jorgos: ‘Hij is journalist, die letten daarop. Bij mij op de gevel staat “eerlijk eten”. Ze

zeggen altijd dat ik de “h” ben vergeten. Maar het is niet “heerlijk eten”, het is “eerlijk eten”.’

Theo: ‘Klopt.’

Willy den Hartog: ‘Ik dacht: lekker goedkoop, ik laat het een Turk doen.’

Hij stond op, gaf Theo een hand en maakte een buiging.

‘Ik vind het echt heel-heel erg dat je gestopt bent.’

Theo: ‘Ik niet.’

Willy den Hartog: ‘Had je geen zin meer of zo?’

Theo: ‘Ik was er klaar mee. Ik hoop dat iedereen me nu met rust laat.’

Willy den Hartog: ‘Dat had ik ook met m’n eerste vrouw. Als dat gevoel de kop opsteekt: gewoon het touw doorhakken. Binnenkort geef ik een feest, dan ben ik 25 jaar gescheiden.’

Jorgos: ‘Misschien moet je effe wat apparaten gaan repareren.’

‘Dat is Arnhem,’ zei Ester toen Willy den Hartog opstond. ‘Ja,’ zei Theo, ‘mooi toch?’

De volgende dag zaten hij en Ester Bal voor het gloednieuwe trainingscomplex op Papendal op me te wachten.

‘Wat zie ik nou? Heb je nieuwe haren? Ben jij naar de kapper geweest? Weet het vrouwtje dat al? Nee? Nou, ze zal blij zijn met het resultaat.’

Zelf hield hij de hele dag een petje op.

Ook vanwege zijn haar.

‘Ze zitten plat.’

Hij haalde het petje van het hoofd. ‘Kijk dan.’

De avond ervoor had hij voor het eerst gescout. Het was hem tegengevallen.

‘Jong Oranje-Jong Israël... pfoe. Kishna van Ajax was wel goed, dat heb ik keurig doorgeven, ben benieuwd wat of ze met die informatie gaan doen. Een hele saaie wedstrijd, na een halfuur had ik het al wel gezien. En Bosko kan niet autorijden. Zeventig op de snelweg, 120 op de kleine weggetjes.’

Ik vroeg of zijn nieuwe leven, na de eerste werkdag, nog steeds beviel.

‘Er is eigenlijk niets veranderd,’ zei hij. ‘Het laatste halfjaar zat ik toch ook alleen maar op de tribune? Ik ga straks naar de supermarkt. En daarna koken voor als het vrouwtje thuiskomt, want die werkt ook.’

Ester: ‘Wat ga je koken?’

Theo: ‘Gezond met groente.’

Ester: ‘Biologisch.’

Theo: ‘Nee, dat is gore troep. Gewoon, groente in de pan.’

We wandelden naar de plek waar vroeger het oude clubgebouw De Slenk stond, een verbouwde stal die geel-zwart was geverfd. Hij had zich er duizenden keren omgekleed, maar nu was er alleen nog omgewoelde aarde.

Sentimenteel werd hij er niet van. ‘Zo zit ik niet in elkaar,’ zei hij. ‘Het enige wat ik nu denk is: douches met koud water.’

Theo Janssen op de radio (2006)

Samen met Xander Schoemaker verzorgde Vincent Janssen bij elke wedstrijd van Vitesse een liveverslag op Radio Lingewaard. Veel vaste supporters stemden bij uitwedstrijden op de zender af vanwege de toon van de wedstrijdverslagen. Die was het best te omschrijven als betrokken en pro-Vitesse.

In het dagelijks leven was Vincent vertegenwoordiger in vuilnisbakken. Daarvoor handelde hij in hondenbrokken. Hij belde me vaak op om het laatste Vitesse-nieuws door te nemen. Zo was hij een keer met Michael Dingsdag naar de kermis geweest. En zijn vader heette Theo Janssen, net als de voetballer. ‘Dat is mijn grootste fan. Die luistert echt alles. Laatst moest hij tijdens een wedstrijd met de fiets weg. Toen heeft hij een transistorradio onder zijn snelbinders gebonden om maar niets te missen.’

Vincent was een van de presentatoren van het maandelijkse *Vitesse Sport Café*. Het probleem van dat radioprogramma was dat de spelers van Vitesse niets bijzonders zeiden. Dat kwam omdat Edward Sturing en Pieter Huistra ook naar het programma luisterden. Vincent belde me een keer of tien op met de vraag of ik geen vragen wist waarop spelers iets origineels zouden zeggen. Het leek me onbegonnen werk, maar uiteindelijk gaf ik hem vragen die ze bij *HP/De Tijd* voor de rubriek ‘Zelfportret’ gebruiken. Het waren vragen als:

– Ben je gelukkig?

– Lijk je op je moeder?

– Wat is je grootste angst?

In een vrijwel verlaten kantine van VV Rheden bestudeerde Michael Dingsdag de lijst met vragen. Hij was samen met Theo Janssen te gast in het programma en kon niet geloven wat

hij las. ‘Hé Theo, het zijn allemaal kutvragen. Niet normaal meer. “Of je van je moeder houdt” en nog meer van dat soort shit.’

Theo Janssen kwam meteen. ‘Laat ’ns kijken.’

Hij was even stil en wilde weten wie die onzin had verzonnen.

‘Ik,’ zei ik.

‘Dit zijn echt vieze kutvragen en dat weet je zelf ook wel,’ zei Theo.

Hij pakte het papier met vragen en scheurde het doormidden.

Michael Dingsdag: ‘Goed zo, Theo.’

Even later begon de uitzending. Theo werd als eerste geïnterviewd.

Vincent Janssen: ‘Theo, jij bent een van de grote jongens bij Vitesse...’

Theo: ‘Nou, dan verdienen de anderen niet veel.’

Vincent Janssen: ‘Aan wie erger je je?’

Theo: ‘Als ik dat hier zeg, word ik geschorst. Ze werken allemaal bij de club.’

Verder vertelde Theo dat hij zonder het voetbal uitvinder of barkeeper was geworden, dat het zijn ideaal was om na zijn carrière met het vrouwtje en het kleintje in een warm land te wonen – ‘Met voldoende eten en drinken erbij’ – en dat hij thuis nooit naar voetbal keek op televisie. ‘Als ik thuis ben, ben ik thuis. Dan heb ik verder niets met Vitesse te maken. Ik vind voetbal kijken niets aan. Ik kijk liever Formule 1.’

De Vitesse-supporters klaptten voor Theo. Alleen Michael Dingsdag vond Theo Janssen niet leuk. ‘Het zijn gewoon oude grappen.’

Na afloop kwam Theo Janssen naar me toe. Hij wilde een sigaret.

‘Hier,’ zei ik en ik gaf hem een Camel-filter. ‘Mag je thuis nog roken nu je vriendin zwanger is?’

Theo: ‘Wát? Wat zeg je nu weer?’

‘Of je thuis nog mag roken?’

Theo: ‘Ja, hè hè. Anders gaat ze maar buiten wonen.’

De amandelen van Theo Janssen (2006)

In zijn stamcafé Bloopers op de Korenmarkt keek Theo Janssen terug op het vertrek van Stijn Vreven. ‘Strengere regels. Daar ben ik voor.’

Het verbaasde me.

Theo: 'O, dat verbaast je? Ik baal van mijn imago. Iedereen doet altijd net alsof ik mijn werk niet leuk vind.'

Dat zijn baas en zijn collega's geen vrienden waren, was volgens hem heel normaal. 'Dat is op kantoren toch ook zo? Ik hoor van de mensen die daar zitten hele herkenbare dingen. Of loop jij wel de hele dag met je baas te lachen?'

'Ik heb geen baas,' zei ik.

'Die krullenbol toch? Dat heb je me zelf verteld.'

Ze waren laatst met z'n allen gaan stappen. Teambuilding, noemde Edward Sturing dat. 'Nou, lekkere teambuilding,' zei Theo. 'Niemand had zin. Je zit in een of ander café in Amsterdam te wachten tot de eerste weggaat. Dan kun je zelf ook gaan. Dat deden ze in België beter. Daar gingen we karaoke doen met de spelersvrouwen erbij. Was best gezellig.'

Hij baalde van Edward Sturing. 'Die maakt de verkeerde spelers belangrijk. Nu sta ik weer linkshalf. Hij wil Wapenaar belangrijk maken. Wapenaar... Volgens mij is dat de keeper. Ik versta het niet als die wat gaat roepen. En dat gezeik over dat roken. Daar hebben ze toch geen reet mee te maken? Vrije tijd is vrije tijd. Ik zit ook niet te zeiken over de hobby's van de anderen. Weet je wat het is? Ik moet gewoon wat meer aan mezelf denken.'

Hij ergerde zich ook aan de supporters. 'Zit ik op mijn vrije avond te snuffelen op dat internet, staan er allemaal berichten dat ik te dik ben. Ik ben een traag varken, zeggen ze. Dat er de laatste wedstrijden altijd een mandekker op me staat, zien ze niet.'

'Nou en?' zei ik. 'Wat kan jou dat schelen?'

'Zelf werken ze op kantoren of zo,' zei Theo. 'Ik heb begrepen dat het dan heel vervelend is als er iemand boven je werk komt hangen. Daar worden ze zenuwachtig van. Nou, ik heb er ook een hekel aan als ze boven mijn werk hangen.'

Hij zei dat hij de laatste wedstrijden niet goed speelde en dat dat kwam omdat hij last had van zijn keel. 'Ik heb er een dokter naar laten kijken. Die zei: "Theo, jij hebt veel te grote amandelen. Ze moeten worden geknipt." Ik heb meteen een afspraak gemaakt om ze te laten knippen. Dat gaat na psv gebeuren.'

'Mag dat van Edward?'

'Wie z'n amandelen zijn het eigenlijk?' vroeg Theo. 'Als jij last hebt van je amandelen ga jij dan aan de krullenbol vragen of je ze mag knippen?'

'Nee.'

‘Dat bedoel ik,’ zei Theo.

Een paar weken later botste ik bij De Slenk op Theo Janssen. Hij was zichtbaar afgevallen. Theo sloeg me op de schouder en zei: ‘Hé.’

‘Hé,’ zei ik. ‘Je bent afgevallen.’

‘Ja,’ zei Theo. ‘Vijf kilo eraf. Ik eet alleen nog water. Die operatie was hartstikke zwaar. Die amandelen zaten heel diep. De dokter zei: “Ik heb nog nooit van die grote amandelen gezien.” Hij moest er heel hard aan trekken. Ik kon helemaal niets meer toen ik wakker werd.’

‘Niets meer?’

Theo: ‘Niks meer eten en drinken. Ik ga dit dieet – alleen maar water eten – volhouden. Is die operatie nog ergens goed voor geweest.’

‘En je bent ook gestopt met roken?’

‘Als je dat opschrijft, sla ik je op je bek.’

Ik feliciteerde hem met zijn voorlopige selectie voor het Nederlands elftal. ‘Ik heb hem nog even aan de telefoon gehad,’ zei hij over Van Basten. ‘Als ik niet geblesseerd was geweest aan mijn amandelen, had hij me bij de groep gehaald. Hij wilde mij wel eens meemaken. En Nicky zit er nu ook bij, hè? Leuk voor Nicky.’

‘Train je alweer?’ vroeg ik.

‘Nee,’ zei Theo. ‘Maar volgens mij heeft de rest ook niet veel getraind. Was het veld zeker weer te hard.’

Hij liep naar binnen. ‘Even water drinken met de jongens.’

Waarin het chalet van Piet Velthuizen afbrandt en Theo Janssen met Ester Bal een biefstuk eet in een bistro in Breda. 'Ik heb nog nooit zo graag naar een stadion gewild.'

Naar de uitwedstrijd tegen nac Breda werd uitgekeken, van alle wedstrijden was dit een van de gezelligste. We – Vitesse-persvoorlichter Ester Bal, Vitesse-fan en ex-sponsor Willem Osterloh en ik – verzamelden voor het huis van Theo Janssen in de Arnhemse wijk Schuytgraaf. Er was niemand thuis.

We gingen op de stoep zitten. Willem, die de helft van het jaar in Thailand woont, zei dat hij er de verrichtingen van zijn club tot zijn verbazing gewoon op televisie kon volgen. Hij was er wel eens midden in de nacht gebeld door Vitesse-keeper Piet Velthuizen met de vraag of hij in Thailand makkelijk aan tijgers kon komen. 'Piet is helemaal klaar met koikarpers als hobby, hij vindt tijgers mooier.'

Het verbaasde me niet, zelf vond ik tijgers ook leuker dan koikarpers. Willem legde Piet uit dat er een tijdsverschil was tussen Thailand en Nederland en dat het bij hem midden in de nacht was. 'Dus liever later terugbellen.'

Een kwartier later belde de keeper weer, waarmee hij het begrip 'later' een nieuwe dimensie gaf. Nu met de vraag of Willem hem geen lap grond wilde verkopen, waarop hij dan een huis met twee zwembaden wilde laten bouwen. Willem: 'Eén met *werm* en één met koud water.'

Daarna hoorde hij er nooit meer wat over.

Piet koos voor een tweede huis in de buurt, dat hij, omdat het deels van hout was, 'mijn chalet' noemde. Ik kende de plek. Ik groeide op in Velp, een dorp aan de IJssel. Op zomerse dagen dwong mijn vader zijn kinderen tot fietstochten. Honderden keren gingen we met het pontje naar de overkant van de rivier, waar hij dan in het dorpje Lathum trakteerde op ijs. Op de plaats van de ijscoman stond nu het splinternieuwe chalet van Piet Velthuizen.

Stond. Een paar dagen voor de wedstrijd tegen nac vloog het door kortsluiting in brand. Een buurman filmde de brand met zijn mobiele telefoon en verkocht de beelden aan diverse

zenders, waardoor de keeper later dacht dat er vier cameraploegen voor zijn huis hadden gestaan. ‘We sliepen voor de eerste keer in ons nieuwe huisje,’ had Piet gezegd. ‘Gelukkig is mijn twee engeltjes en mij niets overkomen. Dit wens je niemand toe.’

Van trainer Peter Bosz mocht hij, om even bij te komen van de schrik, op eigen gelegenheid naar Breda reizen en hoefde hij niet mee met de spelersbus, die al een dag eerder was vertrokken. ‘Ik heb geen moment getwijfeld, maar wel even overleg gehad met mijn vrouw en kind die ook rook hebben ingeademd,’ had Piet gezegd.

Ik vond dat Piet de dingen altijd mooi verwoordde.

‘We hebben wel even overleg gehad,’ herhaalde ik.

Ester lachte, maar had ondertussen alweer andere dingen aan het hoofd. ‘Waar blijft die Janssen nou?’

Een kwartier later reed Theo ons met zijn Audi voor de lol bijna omver. Hij droeg een zonnebril en had een goed humeur. ‘Waar bleef je nou?’ zei Ester. ‘De zon schijnt toch?’ zei Theo. Hij zei dat hij die middag was gaan scouten. ‘Ik ben dus al aan het werk geweest, dat kunnen jullie niet zeggen.’

Hij had nog geen talent ontdekt.

We gingen met zijn auto, een automaat waarin de stoelen verstelbaar waren, waarvan het dak open kon en waarin het dashboardkastje vol opschrijfboekjes lag vanwege de nieuwe baan.

Ester reed.

Ik gaf Theo een exemplaar van *nrc.next*, waarin het zes pagina’s over hem ging. Hij las het aandachtig. ‘En?’ vroeg ik. ‘De foto’s zijn wel mooi,’ zei hij.

We aten biefstuk in een bistro in Breda, waar ze allemaal met Theo op de foto wilden en waar een oude zanger met een gitaar optrad, die naast de ex-speler knielde en keihard ‘La Bamba’ naar hem zong.

Theo: ‘Ik heb nog nooit zo graag naar het stadion gewild.’

‘Wanneer begin je als scout?’ vroeg ik.

‘Als ze normaal gaan doen,’ zei hij. ‘Ik heb nog niet getekend.’

‘De club heeft het al gecommuniceerd,’ zei ik.

‘Moeten hun weten, ik zeg toch: ik heb nog niet getekend. Komt wel goed, denk ik. Anders loop ik de volgende keer gewoon na drie minuten weg en roep ik dat ik naar FC Twente ga. Kunnen ze dat gaan communiceren.’

‘Wil je dat dan?’

‘Weet je hoe ver dat rijden is?’

We zagen Vitesse met 1-2 winnen, mede dankzij een uitblinkende Piet Velthuisen, die negentig minuten was uitgescholden voor ‘pyromaan’. Een feitelijke onjuistheid, die hij vanwege de verzekering zo snel mogelijk uit de wereld wilde hebben.

In de tweede helft stond ik met Theo op het rolstoelplateau, waar hij uit het zicht een sigaret kon roken. Hij sprak er met een gehandicapte vrouw.

De vrouw: ‘Ik sta hier al jaren.’

Theo: ‘Mooi stadionnetje, hoor.’

De vrouw: ‘Ga je echt stoppen? Kun je niet nog een seizoen hier komen?’

Theo: ‘Jullie kunnen wel wat snelheid gebruiken, ja.’

Het viel me op dat hij in alle stadions geliefd was.

Bij Feyenoord scandeerden ze zijn naam, bij Heracles wilden ze met hem op de foto en hier bij nac sloegen ze hem in het voorbijgaan op de schouders.

‘Ik kan overal komen,’ zei hij niet zonder trots. Alleen bij NEC doen ze moeilijk, maar dat heeft ook wel weer wat.’

Voorafgaand aan de uitwedstrijd tegen NEC eerder in het seizoen was hij de persruimte binnengestormd en vroeg expres te hard: ‘Ik moet schijten, kan dat hier?’

Ester Bal en ‘het voetbal van een andere planeet’ (2010)

Een halfjaar na de overname van de club verkondigde technisch directeur Ted van Leeuwen in de Heineken Heaven, een van de meest prestigieuze ruimtes van GelreDome, dat Theo Bos het slachtoffer was geworden van ‘de helaasheid der dingen’.

‘Op een andere dag gaat het misschien met ons ook zo. Alles draait om de tijd, de plaats en de omstandigheden. Nu gaan we met Vitesse een nieuwe tijd in, met een nieuwe stijl. Een stijl van voetbal met gevoel voor esthetica.’

Daarna begon hij aan een heel verhaal over ‘Project 2013’, het jaar waarin Vitesse landskampioen zou worden en zou voetballen als Barcelona, volgens de visie van Johan Cruyff. De mannen die dat project in gang moesten zetten, zaten naast hem aan tafel: Albert Ferrer en zijn assistenten Stanley Menzo en Albert Capellas Herms.

De kloof tussen toekomst en werkelijkheid werd nu wel erg groot. Onetouchvoetbal was

niet de eerste gedachte die opkwam als je aan Vitesse dacht. Vooralsnog waren de laatste officiële woorden van – nu ex-trainer – Theo Bos herkenbaarder. ‘Ze kunnen me mijn baan afpakken, maar ze kunnen me mijn club niet afpakken.’

Ester, nog steeds bedroefd om het ontslag van Theo Bos, had wel een boost gekregen van ‘de grandeur van het hele gebeuren: ‘Er gebeurt in ieder geval wat,’ zei ze. ‘Ik heb Marieke (de vrouw van Theo Bos, MvR) even gebeld om te vragen hoe het gaat. Theet staat in de tuin te werken. Dat is ook goed, dat hij even ergens anders op focust.’

Ze keek naar de nieuwe Spaanse trainer.

‘Wat een kleintje, hè? Hij maakt wel een vastberaden indruk. Weet je wat hij tegen me zei? *“I am of professional. I think you are a professional, too. We are a professional team.”* Ik wilde hem niet meteen uit de droom helpen en heb ’m veel sterkte gewenst. Ik heb besloten de dingen te scheiden. Ik vind het verschrikkelijk van Theo, maar ik moet door. Dat kleine Spaanse mannetje kan er ook niets aan doen, die is hier ook maar neergezet.’

‘Het nieuwe tijdperk’ met ‘voetbal van een andere planeet’ was begonnen. Tijdens zijn eerste training liep Albert Ferrer met de handen op de rug over het veld, telkens dezelfde zin herhalend: *‘We never lose the ball.’*

Ik vond dat grappig, want als er iets kenmerkend was aan het spel van Vitesse in het seizoen 2010-2011 was het wel dat de spelers niet in staat waren om de bal in de ploeg te houden.

Ik stond langs de lijn met Ester Bal, elftalleider Willem Janssen en Ludo van Denderen van het AD. Willem zei dat hij de spelers in geen jaren zo hun best had zien doen. Aan de overkant van het trainingsveld waren stewards bezig met het spannen van een roodwit lint.

‘Opdracht van Ted,’ zei Ester. ‘Hij wil een comfort zone zonder pottenkijkers creëren voor spelers en trainers.’

‘Wie mag er wel komen?’ vroeg ik.

‘Alleen Ted en de Georgiërs,’ zei Ester.

Willem zei dat hij tijdens wedstrijden niet meer op de bank mocht zitten.

‘We hebben nu een extra hulptrainer, er is geen plaats meer. Ik ben eraf gevallen.’

Hij wilde er verder niet over praten.

Twee weken na Ferrers aanstelling kregen we in de partytent op Sportcentrum Papendal ineens te maken met een zogenaamde ‘Champions League-opstelling’. De afdeling persvoorlichting van de club had de opdracht gekregen om een verhoging in elkaar te

knutselen en daarvoor vijftig stoelen neer te zetten. En Ferrer had om microfoons gevraagd, zodat hij voor de mensen achterin ook goed was te verstaan.

Die microfoons stonden er, zonder snoer, dat wel.

Met z'n vieren keken we naar de Spaanse trainer achter een lange tafel op die verhoging, die vanwege zijn bleke gelaat 'de spitsmuis' werd genoemd. Naast hem zijn assistenten in trainingspak.

Nadat we elkaar een tijd zwijgend hadden aangekeken, zei Ferrer: *'I am waiting for the press.'*

Omdat niemand wat zei, verklapte ik het maar: *'Mister Ferrer, we are the press.'*

Dat was de eerste tegenvaller.

Een paar weken en wat nederlagen later vertelde Ester dat Albert Ferrer liever helemaal niet meer met de pers sprak en dat het moeilijker werd om zomaar met spelers te praten. Als het aan Ted van Leeuwen lag, kwamen er nog meer comfort zones.

Ester: 'Hij wil overal linten spannen. De slagbomen zijn al besteld.'

Een paar nederlagen later trof ik Ester bij het Happy Home.

'Goodmorning,' zei ze.

De officiële voertaal op Sportcentrum Papendal was voortaan Engels. Het was de spelers een dag eerder ook verteld, in het Engels. Ze hadden het niet allemaal begrepen.

Alexander Büttner kwam de tent binnen.

'How areyou?' vroeg hij.

'Fine,' zei ik. *'And you?'*

'I don't know,' antwoordde hij.

Hij keek naar Ester, de tent was verder leeg.

'Okay, speak Dutch,' zei ze. *'But when Ted arrives go on in English...'*

Daarna verliet ze de ruimte.

'Wat zei ze?' vroeg Alexander.

'Dat we Nederlands mogen praten,' zei ik.

Hij vertelde dat hij een nieuwe auto had, een nog snellere.

Over het voetbal durfde hij niet zoveel te zeggen. Ja, ze verloren alle uitwedstrijden en van een

hecht team was geen sprake. ‘Daarom begrijp ik het ook wel dat ze een nieuwe taal willen uitproberen,’ zei hij. ‘Nu zitten alle Joegoslaven bij elkaar in een hoekje. Die Matic wil alleen maar dat we hem de bal geven en als hij ’m dan verspeelt, kun je er niets van zeggen. Hij en Rajkovic spelen toch, dat moet van Jordania.’

Davy Pröpper kwam binnen, hij had een interviewafspraak met Vitesse TV.

‘Hello,’ zei hij tegen Alexander.

‘Hi,’ zei Alexander. ‘How areyou?’

‘Vitesse TV, moet dat ook in het Engels?’ vroeg Davy.

Ik dacht van niet. Ik vroeg of ze konden opschieten met alle nieuwe aankopen.

Dat was het geval.

‘Als ik binnenkom, zeg ik “Goodmorning”,’ zei Alexander. ‘Verder hebben we niet zo veel contact. De meeste spelers kruipen toch naar jongens uit hun eigen gebied. Zou ik ook doen als ik op buitenlands avontuur was.’

Ze vonden het jammer dat de meeste Nederlandse jongens, die ze al jaren kenden, moesten vertrekken.

‘Af en toe denk je er weleens over na hoe het zou zijn geweest als we niet waren overgenomen,’ zei Davy.

‘Ze zeggen dat we voetbal van een andere planeet gaan spelen. Ik vraag me weleens af welke planeet dat dan is. Ik weet niet hoe het gegaan was zonder de nieuwelingen,’ zei Alexander.

‘In ieder geval niet slechter,’ zei Davy.

‘*Lower than this is notpossible,*’ zei Alexander.

Na drie wedstrijden (een overwinning, een gelijkspel en een nederlaag, in die volgorde) was de in groepjes verdeelde selectie van Vitesse het over één ding eens: Albert Ferrer was geen toptrainer. Daags voor de wedstrijden hing hij een lijst met namen op het prikbord in het spelershome. Van de 26 namen waren er dan achttien omcirkeld. Wie geen cirkel om zijn naam had staan, moest op de tribune zitten.

‘Belachelijk!’ zei Julian Jenner, die zijn trainer in de eerste week nog omschreef als ‘een betere Louis van Gaal, een Louis van Gaal 2.0’. ‘Ik heb twee keer achter elkaar goed gespeeld, dat zeiden de kranten ook. Als je dan voor de derde wedstrijd opeens geen cirkel krijgt, wil je weten waarom dat is. Zodra hij uit zijn kamertje komt en die lijst ophangt, staan we met 26 man te duwen en te dringen in dat gangetje. Ik ben met mijn bezwaren naar Stanley gestapt,

die zei dat ik het niet moest opkroppen. Ik heb bij 'm aangeklopt en eerst heel netjes “*How are you?*” gevraagd en daarna de bezwaren op tafel gegooid. “*Why?*” heb ik gezegd. Ik wacht nog steeds op een fatsoenlijke verklaring.’

Hulptrainer Stanley Menzo had ‘zijn plekje’ ook nog niet gevonden. ‘Je komt bij een nieuwe club, de voertaal is Engels en als de andere twee trainers iets overleggen, gaat dat al snel in het Spaans. Die cultuur is wat lossier: de spelers hoeven bijvoorbeeld niet meer samen te lunchen. Misschien dat ik binnenkort voorstel om een keer met zijn allen wat te gaan eten, tapas of zo, dan leert iedereen elkaar wat beter kennen.’

Na zijn eerste nederlaag, uit bij FC Groningen (4-1), zei een uitgeputte Albert Ferrer – hij had negentig minuten voor zijn dug-out op en neer gerend – tot ieders verbijstering dat hij progressie zag. ‘We deden alles goed. Ik heb het gevoel dat we iedere dag beter worden.’

‘Misschien weet hij niet wat hij zegt,’ zei elftalleider Wim Janssen. ‘Het kan de taalbarrière zijn.’

Ester Bal: ‘Hij regelt zelf zijn communicatie. Je hebt gehoord wat hij gezegd heeft: het gaat prima, we zijn op de goede weg. Over twee jaar worden we kampioen.’

Technisch directeur Ted van Leeuwen vond het ‘goedkoop’ om ‘in zo’n vroeg stadium’ lacherig te doen. ‘Er waait een frisse wind. We hebben aferekend met het jammer-gedoe van voorheen. Ferrer kijkt en kiest voor kwaliteit. Toen Co Adriaanse bij Willem II kwam, werd er ook gelachen omdat hij de koffiejuffrouw ontsloeg, maar ze haalden wel de Champions League.’

Waarin Merab Jordania hangend boven een fruitsalade zegt dat Joost de Wit hem een stadionverbod heeft gegeven en *De Telegraaf* voorstelt om niets op te schrijven.

Een paar uur na de topper Vitesse-psv (1-2) troffen we Merab Jordania in aangeschoten toestand aan achter een enorm bord fruitsalade in Grieks restaurant Delphi, waar hij aan een tafeltje bij het raam de nederlaag zat te verwerken. We – Gerard van *De Gelderlander*, Marcel van der Kraan van *De Telegraaf* en ik – kregen allemaal een innige omhelzing, waarmee de een het makkelijker had dan de ander. Daarna verlegde de Georgiër de aandacht naar Vitesse-voorlichter Ester Bal, die zich met deze onverwachte ontmoeting ook geen raad wist, al was het maar omdat de huidige clubleiding op voet van oorlog met de oud-eigenaar en oudvoorzitter verkeerde.

‘Shit, Merab heeft gezopen,’ constateerde ze, net voordat ze werd gegrepen.

‘*Today, we lost the title,*’ riep Merab Jordania en hij hief het glas. ‘Vitesse!’

‘Ja, Vitesse,’ zei ik.

Ik kreeg een vork met een stuk banaan aangeboden.

Zo emotioneel en betrokken kende ik hem nog niet. In de jaren dat hij het als stroman voor de Russische miljardair Alexander Chigirinsky bij de Arnhemse club voor het zeggen had, was hij vooral onbenaderbaar geweest. Nu trakteerde hij op fruit en drank en zei hij de hele tijd hoeveel hij van de club was gaan houden. Nadat zijn speeltje hem om onduidelijke redenen uit handen was geslagen, bleef hij de thuiswedstrijden bezoeken waarbij hij zich steeds meer als een supporter ging gedragen.

Die dag was zijn vriend voetbalanalist Jan Boskamp in zijn businessbox te gast geweest. Vooraf geloofde hij net als ik nog in een landstitel, maar die droom was na elf minuten, toen doelman Piet Velthuisen psv-spits Jürgen Locadia dacht uit te kunnen kappen, eigenlijk al voorbij.

‘De bal deed niet gek, ik deed gek,’ zei de arme Piet na afloop eerlijk, toen ze hem in de spelerstunnel omsingelden en opnameapparatuur onder de neus drukten. ‘Het liefst kruip je

na zo'n blunder onder de grasmat. Maar dat kan niet. Ik ben een prof en een man met ballen, dan ga je door.'

Op dat moment besloot Merab Jordania dat hij die zaterdagavond maar beter whisky kon gaan drinken. Na het laatste fluitsignaal stond hij nog minimaal tien minuten publiekelijk te rouwen om de uitslag.

Een schril contrast met een etage lager waar commercieel directeur Peter Gansler potentiële sponsors op de schouders sloeg. De Amerikaan zonder enige feeling met de Europese voetbalcultuur keek terug op een geslaagd 'vader-zoon-event', dat begon met een parade van twintig stewards met geel-zwarte vlaggen en haar dieptepunt kende tijdens de pauze toen stadionspeaker Emile Hartkamp en zijn zoon Joey een lied van André Hazes playbackten. De supporters op de tribune staken hun middelvingers op naar het duo vanwege de keuze voor dit 'Amsterdamse lied'. Peter Gansler was er als enige van overtuigd dat stadion GelreDome dankzij hem bijna vol zat.

Trainer Peter Bosz die wel wist waarvoor de mensen waren gekomen, kon zijn teleurstelling na afloop niet verbergen. Hij zei maar meteen dat Vitesse geen landskampioen meer kon worden en dat zijn team zich moest richten op de tweede plaats. Het meest opmerkelijke aan de avond was dat hij in zijn basisteam slechts één speler van Chelsea (Christian Atsu) had opgesteld, maar daarover werden tot opluchting van de clubleiding geen vragen gesteld.

Een paar weken geleden verklaarde technisch directeur Mo Allach in een interview met *de Volkskrant* nog dat het echt niet zo was dat ze bij Vitesse naast de telefoon zaten te wachten op telefoontjes uit Londen. Het was voor de verandering geen leugen. De clubleiding belde iedere dag zelf naar Londen om uit te leggen wat er allemaal gebeurd was, wat er in de kranten over de club werd geschreven en hoe ze dat in de toekomst wilden voorkomen.

Merab Jordania was ondertussen zo ver heen dat hij zijn ziel en zaligheid op tafel gooide. Hij vertelde dat algemeen directeur Joost de Wit hem een stadionverbod had gegeven en aangifte had gedaan bij de politie.

'I said: "I cut off your fingers."'

'Misschien is het slim als iemand hem nu naar huis brengt,' zei Ester.

Volgens Merab Jordania was het seizoen voorbij, dat riep hij tenminste toen hij zijn leren jas dicht ritste en naar buiten liep. Hij omhelsde ons allemaal, riep een paar keer 'Vitesse' en kondigde aan dat hij in mei waarschijnlijk weer de baas zou zijn. Het verbaasde niemand, in Arnhem hadden we alles al een keer meegemaakt, zelfs een ex-voorzitter (Karel Aalbers) die zijn comeback aankondigde.

Ester Bal stond op en rende achter Merab Jordania aan, die al in zijn auto zat. Ze hing aan het portier om hem het wegrijden te beletten.

We keken met z'n allen naar de taferelen buiten.

Jorgos: 'Wat hebben we gelachen hè, met dat wijf.'

We hoorden het piepen van banden op asfalt en zagen de bolide van Merab Jordania over de busbaan spinnen.

Toen Ester Bal binnen was zei ze: 'Merab heeft beloofd te bellen als hij thuiskomt. Ik kon hem niet stoppen.'

Gerard Borgman van *De Gelderlander* keek ons een voor een aan: 'Wat doen we met het nieuws?'

'Welk nieuws?' vroeg Marcel van der Kraan van *De Telegraaf*, die deed alsof er niets bijzonders was gezegd.

'Nou, dat met die vingers en zo...'

'Nog niet opschrijven,' zei Ester. 'Merab was bezopen.'

Haar telefoon ging, er volgde een kort gesprek. Nadat ze had opgehangen zei ze: 'Nou, Merab leeft nog.'

Uit sympathie voor Ester Bal werd besloten het nieuws onder de pet te houden, waarmee ze de club voor de zoveelste rel behoedde.

Karel Aalbers (2010)

Vanaf het seizoen 1979-1980 ging ik met mijn vader naar Vitesse. We stonden altijd op de overdekte staantribune aan de lange zijde. We genoten vooral van gekanker van de supporters, want Vitesse speelde slecht en degradeerde.

Een seizoen later, in de eerste divisie, viel mijn vader tijdens de wedstrijd tegen Cambuur (0-5) samen met wat anderen van de tribune. Hij had een gat in zijn hoofd en moest naar het ziekenhuis. Daarna ging hij niet meer mee.

Ik ging voortaan met mijn broer en wat vrienden. We hoorden nergens bij, maar stonden graag in vak CC, want daar kon je lachen. In vak CC heerste de Spijkerside, genoemd naar het Spijkerkwartier in Arnhem. Ze hadden sjaaltjes om hun polsen geknoot, droegen spijkerjacks zonder mouwen, dronken bier en scholden negentig minuten lang op de eigen spelers. Meestal bleef het bij een hartstochtelijk: 'De Rijn, de fles, de hoeren en Vites.'

Een treurige toestand, en toen was daar opeens Karel Aalbers, juwelier uit Velp. Een man

met goudkleurig brilmontuur en een visie. Ik kende hem als trainer van Sportclub Velp (SCV), een niet meer bestaande volleybalvereniging, die – toeval of niet – ook in geel-zwart speelde. Hij had de trainingsbroek altijd hoog opgetrokken en was een strenge trainer, ook SCV moest naar de top, iets wat jammerlijk mislukte.

Onder Karel gebeurde het ongelooflijke: Vitesse promoveerde en plaatste zich zelfs voor Europees voetbal. Zijn populariteit groeide. Regelmatig wandelde hij voor de wedstrijden even over het veld, zogenaamd om de tribunes te inspecteren. Het waren ererondes: we scandeerden zijn naam.

De verhuizing naar GelreDome – ‘the *ultimate home of events*’ – was zijn *finest hour*. In interviews met zo’n beetje alle tijdschriften vertelde hij steeds hetzelfde verhaal over het uitschuifbare veld: dat hij een sigaartje wilde opsteken, een doosje lucifers pakte en zo op het idee was gekomen. Bij de openingswedstrijd tegen nac stond hij geëmotioneerd op de middenstip toen hij werd geridderd tot ‘gouden Vitessenaar’, een door hemzelf verzonnen onderscheiding.

Hij zag GelreDome niet als een stadion wat er eindelijk stond, maar als ‘een nieuw begin’. Wat hem betreft verrees er in Arnhem-Zuid een heel dorp – ‘Vitesse Village’ – met hotels en Vitesse-winkels. Hij liet berekenen hoeveel potentiële Vitesse-supporters er waren: als Arnhem het centrum van de wereld was en je trok er een behoorlijke cirkel omheen, kwam je uit op het ongelooflijke aantal van negen milioen.

‘Dat is inclusief het Ruhrgebied,’ zei hij erbij.

Een paar jaar later kwam de val, de boekhouding van Vitesse was een zootje, iets wat iedereen al jaren wist. Hij moest vertrekken en kreeg in stilte een afkoopsom van een paar miljoen mee, iets waar hij liever niet over praat. Er werden demonstraties en een optocht door Arnhem georganiseerd. En toen hij een paar dagen vastzat, stonden er voor de gevangenis mensen met een Vitessesjaal te zwaaien.

Zijn naam werd nog jaren gescandeerd. Als hij een wedstrijd bezocht en plaatsnam op zijn plek op de Oosttribune gingen de mensen staan. Ze klaptten dankbaar. Als het slecht ging met de club waren supporters welkom in zijn villa in Eerbeek, de koffie kwam er uit een verzilverde thermoskan, de vlaai stond in de koelkast.

Voor een deel van de supporters bleef hij een held. Toen de club twee jaar geleden een naam zocht voor het nieuwe clubsymbool, een vechtarend, werd er een enquête onder supporters georganiseerd. De naam ‘Karel’ was na ‘schijtlijster’ het populairst.

Een deskundige jury onder leiding van algemeen directeur Paul van der Kraan besloot de wens van het volk te negeren. ‘Zowel “Karel” als die andere naam passen minder binnen de

toekomstvisie van onze club.’

Binnen de club, die na het vertrek van ‘keizer Karel’ – zoals hij liefkozend werd genoemd – diverse keren ‘overnieuw begon’, zwegen bestuursleden hem liever dood. Toen ik me namens *Hard Gras* bij toenmalig voorzitter Kees Bakker meldde met het verzoek om een seizoen mee te lopen met spelers en selectie stelde hij als voorwaarde dat ik niet zou schrijven over de oudvoorzitter. ‘Karel Aalbers is weg. We hebben nu een schoon schip. Welkom aan boord.’

Een onmogelijke opdracht: iedereen had het over Karel, de een negatief, de ander positief.

Binni Klaver, de inmiddels ontslagen beheerder van De Slenk, verwoordde het algemene gevoel onder ‘het gewone personeel’: ‘Vroeger in de Karel-tijd trakteerden de spelers rond Kerstmis alle medewerkers op een etentje. En dan kregen we ook een envelop. Met iets erin. Tegenwoordig krijg je alleen post als je te veel kilometers declareert. Als je vroeger post kreeg, was je meteen nieuwsgierig. Sinds Karel weg is, heb ik niet eens meer zin om de post open te maken.’

Ester Bal herinnerde zich dat onder Karel alles kon: ‘Er waren altijd lekkere broodjes, er werd niet op een cent meer of minder gekeken. Alleen het einde was een beetje raar, toen moesten we met z’n allen dozen met papieren wegdragen. En je moest zorgen dat je op weg naar uitwedstrijden niet bij hem in de auto zat. Er moest altijd getankt worden en hij had nooit contant geld bij zich, daar hield hij niet van.’

Na de overname van de club was Karel zo vriendelijk om niets negatiefs over de nieuwe voorzitter Merab Jordania te zeggen, maar in het Arnhemse was al lang doorgesijpeld wat hij echt vond: hij vertrouwde het zaakje niet en was bang dat er ‘zwart geld’ werd witgewassen. Iets waar ze in Arnhem overigens hard om lachen. Bij de bouw van GelreDome liet hij kogelwerende glasplaten plaatsen in de tussendeuren op de promenade rondom de tribunes, zogenaamd om supportersgroepen te kunnen scheiden. De waarheid was dat hij bang was om geliquideerd te worden. Hij zat financieel nogal diep in de Oost-Europese partijenhandel. Die kogelwerende deuren en ramen zitten er nog steeds, de Georgiërs en Russen die bij Vitesse tegenwoordig de deur platlopen, vinden het prachtig. Het voelt als thuis.

Georgische humor (2009)

Algemeen directeur Paul van der Kraan was terug van vakantie. Hij ontving me in zijn kantoor, hij zag er uitgerust uit. Er was iets met zijn kapsel.

‘Ik smeer op advies van mijn vrouw voor belangrijke afspraken een gelletje in mijn haar,’ zei hij. ‘Zij zegt dat het nu vlotter zit. Ester Bal kwam ook een complimentje brengen.’

Ik legde mijn telefoon op tafel om het gesprek op te nemen, hij legde de zijne ernaast.

‘Ik schrijf ook een boek. Tenminste, dat ben ik van plan. Er gebeuren hier nu zo veel dingen... Ik maak aantekeningen en ik neem dingen op.’

Hij voelde zich ‘vrij in het hoofd’; eindelijk kon hij zich bezighouden met andere dingen dan bezuinigingen. Hij begon over het complex dat Merab Jordania op Papendal wilde neerzetten. Hij had de tekeningen gezien: indrukwekkend.

De omgang met de nieuwe eigenaar verliep plezierig. Van alle verhalen over zwart geld, crimineel geld en duistere financiële constructies klopte volgens hem ‘geen biet’. ‘We hebben alles gecheckt en gedubbelcheckt, de knvb heeft zijn fiat gegeven en daarmee is voor mij de kous af.’

Op mijn verzoek reconstrueerde hij de afgelopen periode. Hij zag Merab Jordania voor het eerst in de bestuurskamer van Gelre-Dome. Er zaten die dag opvallend veel vliegen, een dag later vonden medewerkers een dode muis achter een zilveren schaal die de club in 1992 van Real Madrid had gekregen, er kropen maden uit.

Toen het zaakje was beklonken, was hij op vakantie gegaan. Dat zat al heel lang in de planning. Samen met een bevriend stel trok hij met een gehuurde camper door de States. ‘De zaak afblazen was geen optie, dat was gezinstechnisch niet haalbaar. Ik had de afgelopen jaren zo veel energie in de club gestopt, het was tijd voor wat *quality time*. Maar een raar moment was het wel.’

In een motel, ergens tussen Disney World en de Grand Canyon, had hij ’s nachts op zijn laptop naar ‘de vertoning van Maasbert Schouten’ gekeken.

‘Zelf zou ik het zo niet gedaan hebben, maar goed, Maasbert was *in charge*. Ik zat op gepaste afstand. We hebben een tijdje over de show gepraat. Ik heb overwogen om even met het vliegtuig over te wippen, maar daar was in de gezinssituatie geen meerderheid voor. Bovendien val je dan toch in iets waar je geen grip op hebt. Ik heb de gedachte verworpen en dacht: we zien wel wat we aantreffen als ik terug ben.’

Na een verhandeling over het natuurschoon in de States zei hij: ‘De waarheid kan altijd nog gekker dan je denkt.’

Het eerste wat hem na zijn terugkeer in GelreDome was opgevallen was dat zijn bureau er nog stond en dat iedereen hyper was. ‘Daarna zag ik Erwin, de assistent van Merab, in mijn pak lopen, een vreemde gewaarwording.’

Nog vreemder vond hij het dat hij dat verhaal over zijn pak teruglas in de krant. ‘Ik heb dat even laten bezinken. Ik heb nog geprobeerd te achterhalen hoe dat kon, maar het had ook iets geruststellends: Vitesse was nog steeds Vitesse.’

Het kostte hem moeite zijn draai te vinden.

‘Je bent gewend om de touwtjes in handen te hebben. Ik dacht: wat doe ik hier nog? Ik had de indruk dat sommige medewerkers dat ook dachten.’

Op de dag dat Merab Jordania de kantoren van GelreDome bezocht, vroeg hij hem in het openbaar om ‘aan al het geleuter’ een eind te maken.

‘Ik zei: *“Merab, can you tell the people that Im still in charge? Some people doubt about that.”* Merab zei: *“Paul is still in charge. No one needs to be afraid of his job.”* Duidelijke taal. Hij draaide zich voor hij wegging nog even om en zei: *“Not yet.”* Dat is een stukje Georgische humor.’

Bloedserieus: ‘Ze hebben het vaak over typische Britse humor, maar geloof mij: Georgiërs kunnen er ook wat van, heel verfijnd. Waar ik me wel aan stoort, zijn de eetgewoonten. Een buffet wordt letterlijk aangevallen. Ze storten zich erop, nog tijdens de praatjes.’

Waarin Joost de Wit naar de perskamer komt om te melden dat hij aanwezig is en probeert uit te leggen waarom hij Ester Bal heeft ontslagen. 'Ik krijg zeker de strontkar over me heen gekieperd?'

Met persvoorlichter Ester Bal van Vitesse reed ik naar Groningen voor de wedstrijd tegen de plaatselijke FC (3-1 voor FC Groningen). De begroeting was kenmerkend.

'Ruik ik raar?'

'Nee, hoezo?'

'Omdat ik van de zenuwen drop en chips door elkaar heb lopen eten.'

Een dag eerder was uitgelekt dat de club haar ging ontslaan, een voldongen feit waar ze niet veel over mocht zeggen. Gelukkig had ik Ester niet nodig om te vertellen wat er was gebeurd, ik had het met eigen ogen gezien. Want je laat het sympathiekste personage uit je oeuvre natuurlijk niet uitgummen door een corrector als algemeen directeur Joost de Wit.

Ester Bal kon niet langer voldoen aan de wensen van haar bazen. Met de komst van Joost de Wit, Mo Allach en Peter Gansler werd de opdracht tot liegen structureel.

'Storytelling' noemde Peter Gansler dat. Als er iets niet klopte diende de persvrouw een verhaal te verzinnen, ook als er geen goed verhaal te verzinnen was, zoals bij de rel rond de Israëlische speler Dan Mori die vanwege zijn afkomst in de winterstop niet mee mocht op trainingskamp naar de Verenigde Arabische Emiraten. De directeuren stopten hun persvoorlichter zonder achtergrondinformatie in een vliegtuig en verwezen de pers, toen de zaak uit de hand liep, naar de VAE waar de nietsvermoedende Ester Bal in een fuik van cameraploegen liep. Ze verdedigde het imago van haar club met verve, maar terug in Arnhem vond commercieel directeur Gansler, die zelf onbereikbaar was geweest, dat ze de zaak 'niet professioneel' had afgehandeld.

De Amerikaan had haar al eerder proberen te lozen. Hij vond de kosten van de door haar georganiseerde herdenkingsdienst voor clubicoon Theo Bos te hoog. Het ontslag ging toen niet door omdat de tijdelijke zetbaas Merab Jordania daar persoonlijk een stokje voor stak.

De wedstrijd tegen FC Groningen ondergingen we vloekend en steunend vanwege het slechte spel van de Arnhemse formatie. In de rust wandelde ik naar de perskamer van stadion Euroborg, waar algemeen directeur Joost de Wit me bij de arm greep.

‘Ik ben er wel!’ zei hij.

Waarvan akte.

‘Ik lees op Twitter dat ik er niet ben, maar ik ben er wel.’

Ik informeerde of hij ook had gelezen dat hij zijn persvoorlichter had ontslagen.

‘Als je ziet dat iemand eraan onderdoor gaat, moet je ingrijpen.’

Het waren bijzondere woorden uit de mond van iemand die zelf onder de druk dreigde te bezwijken. Daar stond hij, de handen tot vuisten gebald, het zweet op het voorhoofd. ‘Ik krijg zeker de strontkar over me heen gekieperd?’

Tijdens het gesprek kwam langzaam het besef hoeveel de ontslagen persvrouw uit de publiciteit had weten te houden en dat hij eigenhandig het deksel van de beerput had verwijderd.

Hij bleef maar herhalen hoe keurig de regeling was die hij zou treffen met Miss Vitesse, want zo noemde hij haar ook. Mocht gerust worden opgeschreven. ‘En wij gaan volgende week een pot koffie drinken.’

Het dieptepunt kwam met het verzoek de club niet verder te beschadigen. ‘Dat zou Ester niet gewild hebben.’

De laatste clubicoon ontslaan en daarna een beroep doen op de clubliefde van journalisten, hier sprak een man die in de war was.

Omdat er nog geen opvolger was moest Ester Bal haar eigen grafrede componeren, de tekst werd door de directie telkens afgekeurd. In het uiteindelijke compromis herkenden we de zalvende hand van de algemeen directeur. ‘Ester is een vat vol betrokkenheid bij Vitesse. Ze heeft veel voor de club betekend en hier zijn wij haar dankbaar voor.’

De moegestreden Ester Bal verzette de bakens naar de toekomst, naar ongetwijfeld rustiger vaarwater. ‘Ik zou niet weten wat je de komende weken nog over mij zou kunnen schrijven. Ja, dat ik de halve dag met een poetslap achter mijn katten aanloop omdat ze alles onder pissen.’

Het riep een beeld op dat aan haar jaren bij Vitesse deed denken, waar ze onvermoeibaar met een duizenddingendoekje de knoeiboel van anderen wegpoetste. Zelf zou ze zo’n vergelijking nooit maken. Uit clubliefde, een woord dat de directeurs van Vitesse graag in de

mond nemen. Maar een 'geel-swert hert' is niet te koop, dat heb je of dat heb je niet.

Crisis (2008)

Eén punt uit vier wedstrijden. Alleszeggende doelcijfers: 1-9. De supporters kwamen in opstand. Ze haalden duizend handtekeningen op voor een petitie, waarin werd gepleit voor het vertrek van algemeen directeur Paul van der Kraan, de man die de club in 2007 had gered van een faillissement.

'Ik ben strijdbaarder dan ooit,' reageerde Paul van der Kraan. 'Als je leiding geeft aan een fantastische club als Vitesse kun je ook een keer kritiek verwachten. Daar loop ik niet voor weg. Ik neem de handschoen op. De supporters hebben een duidelijk signaal afgegeven en dat nemen wij serieus. Niet alleen met woorden, ook met daden.'

Op de homepage van de voetbalclub schreef hij een open brief.

Beste Vitesse-supporters,

Wegens onvoorziene omstandigheden (vergeten trouwdag) een dag te laat, maar hierbij dan toch mijn column. Alle onderwerpen die bij jullie leven, zullen de komende weken de revue passeren in mijn columns. Voor dit moment pik ik er één punt uit, omdat ik daar nu al een (gedeeltelijke) terugkoppeling op kan geven en dat is de horecavoorziening op de Promenade. (...) Het veranderde horeca-aanbod/prijsbeleid is niet door alle supporters positief ontvangen. Hoewel er, dat dient ook te worden gezegd, ook supporters waren die juist aangenaam verrast waren door het meer gevarieerde aanbod. En laten we eerlijk zijn: de horeca stemde in het verleden in het algemeen niet tot tevredenheid bij onze bezoekers. (...)

Inmiddels zijn we drie thuiswedstrijden onderweg met de nieuwe cateraar en blijkt dat mede naar aanleiding van de opmerkingen van Vitesse-supporters, reeds een aantal aanpassingen is verricht. Zo is de inhoud van een koffiebeker aangepast (groter), zijn de candybars geïntroduceerd, is er in plaats van uitsluitend 'grote friet' ook weer normale friet verkrijgbaar en zijn de prijzen van de Vietnamees naar beneden toe bijgesteld. (...)

Veel opmerkingen waren er ook over de broodjes frikadel, kroket, gehaktbal en rookworst. Deze kosten 1 munt en 1,5 munt, wat neerkomt op respectievelijk 2,40 en 3,60 euro. Het broodje frikadel is daarmee 0,20 eurocent duurder dan afgelopen seizoen. Dat prijsverschil is te verklaren door de kwaliteit die enorm is verbeterd. De overige broodjes, voor 2 munten, vinden wij ook aan de dure kant. Wel moeten we daarbij betrekken dat de kwaliteit van deze producten aanzienlijk is verbeterd ten opzichte van vorig seizoen.

Desondanks hebben wij een aantal prijzen opgevraagd bij onze collega BVO's. Nog niet van iedere club hebben wij de prijzen binnen, maar een indicatie voor een broodje frikadel is dat deze

bij Sparta 2,50 euro, bij Ajax 2,75 euro, bij psv 3,00 euro en bij AZ 3,33 euro kosten. Heracles verkoopt alleen broodjes hamburger en die kosten 3,50. De verschillen in kwaliteit hebben wij niet onderzocht. Alles wordt, net als in GelreDome, inclusief saus aangeboden. (...)

Uiteraard zullen wij los van dit onderzoek veelvuldig met jullie in contact treden om te weten te komen hoe we het jullie beter naar de zin kunnen maken.

Ester Bal stelt prioriteiten (2010)

Na lang zoeken vond Merab Jordania een geschikte woning, hij kocht een vrijstaande villa in de buurt van Papendal met een inpandige garage en een wijnkelder.

Bij de afdeling communicatie van Vitesse wilden ze niet zeggen of het bericht in *De Gelderlander*, waarin stond dat het huis 990.000 euro kostte, klopte.

Persvoorlichter Ester Bal had voor haar medewerkers geelzwarte briefjes met instructies voor moeilijke telefoongesprekken gemaakt. Ze lagen naast de telefoons.

1. Stel prioriteiten – Wat is echt belangrijk?
2. Stel grenzen – Niet alles kan en moet.
3. Leer kiezen – Hak door die knoop!
4. Laat los – Je hoeft niet alles in de hand te houden.
5. Richt je aandacht – Concentreer je op één ding.

Ester was boos omdat ik bij een bezoekje aan haar afdeling zo'n briefje in mijn broekzak had gestoken: 'Je steelt dus!' zei ze. 'Lekkere jongens zijn jullie. Laatst heeft Ludo van Denderen, toen ik even werd weggeroepen, in wat papieren zitten neuzen. Geen belangrijke papieren, maar hij trok allemaal conclusies die niet klopten. Hij wilde Jordania, Ted van Leeuwen en Paul van der Kraan spreken omdat hij zogenaamd allerlei geldstromen in kaart had gebracht. Dat is dan typisch een punt 2-gevalletje: grenzen stellen. Journalisten die stelen en journalisten die snuffelen, komen de kantoortuin niet meer in.'

Waarin Joost de Wit zijn voormalige baas Merab Jordania een stadionverbod oplegt omdat die hem bedreigd zou hebben. *'I cut off his fingers.'*

Algemeen directeur Joost de Wit van Vitesse legde zijn voormalige baas, de Georgiër Merab Jordania, een stadionverbod op voor drie jaar. De Wit voelde zich al langere tijd bedreigd door de vroegere 'eigenaar' van de club, omdat die in een woedeaanval in het bijzijn van medewerkers had geroepen dat hij de vingers van Joost de Wit er af wilde snijden.

'I cut off his fingers.'

Wie de Georgiër een beetje kent, weet dat hij dit niet letterlijk bedoelde. Zelf was ik er op een trainingskamp in het Turkse Belek ooit getuige van hoe een vriend van Jordania een hand op de grote kont van toenmalig commercieel directeur Marie-José Helle legde, waarna deze uitriep dat ze getrouwd was.

'Then I have to shoot your husband,' was het antwoord.

Een Georgisch grapje.

Joost de Wit geloofde niet in humor en deed aangifte bij de Arnhemse politie, waar hij de namen van – toen nog – persvoorlichter Ester Bal en directiesecretaresse Jacqueline achterliet. Zij hadden Jordania ook horen schreeuwen over de vingers van Joost de Wit en daarvan verslag gedaan op kantoor. De twee probeerden de algemeen directeur aan het verstand te brengen dat Jordania in hun ogen niet echt zijn vingers eraf wilde snijden, maar werden toch gedwongen de tocht naar het politiebureau te maken teneinde een verklaring af te leggen.

Nadat hij de tip had gekregen dat er twee beruchte Georgische criminelen in Nederland zouden zijn, raakte de algemeen directeur ervan overtuigd dat zijn laatste uren waren geslagen. Na overleg met de politie kreeg hij een *panic button*, waarop hij bij dreiging kon drukken, en er kwamen twee beveiligers die hem onopvallend in de gaten hielden.

Ester Bal en Jacqueline, die beiden een goede band met Jordania hadden, kregen de opdracht te zwijgen over dit alles. Het lukte de persvoorlichter zelfs de boel stil te houden nadat Jordania het verhaal – hangend boven een fruitsalade – had verteld aan drie journalisten, van wie ik er zelf een was.

‘He really thinks I cut off his fingers...!’ Daarna tegen ons: ‘Do you think I have to go to jail?’

We stelden hem gerust met de woorden dat een aangifte in Nederland niet direct tot een straf leidde en dat de politie het aantal aangiftes de laatste tijd sowieso niet kon verwerken. Opgelucht waggelde de aangeschoten Georgiër naar buiten.

Geconfronteerd met het verhaal vroeg Ester Bal om voorlopig niet te publiceren. Ze maakte zich zorgen over Joost de Wit.

‘Geloof jij dat dan van die vingers?’ vroeg ik.

‘Nee, ik ben bang voor een hartaanval,’ was het antwoord toen.

Een paar dagen later werd ze ontslagen door de algemeen directeur die haar liet kiezen tussen een rechtszaak of een afkoopsom met een *non disclosure*-overeenkomst, hetgeen inhield dat ze niets meer over de huidige directie mocht zeggen.

‘Ik heb de mond op slot,’ zei Ester Bal, toen ik haar later toch weer lastigviel met vragen over de vingers van Joost de Wit. ‘Ga maar naar Jopie met je vraagjes, ik reageer nergens meer op. Ik praat alleen maar over mijn katten, de kleinste heeft gisteravond de hele tijd op schoot gelegen.’

Algemeen directeur Joost de Wit zat ongemakkelijk te wiebelen op zijn stoel in zijn werkkamer op Papendal, waar hij me daags voor de thuiswedstrijd tegen SC Heerenveen (2-2) had uitgenodigd voor ‘een pot koffie’. Hij was door alle commotie rond het ontslag van zijn persvoorlichter vergeten om er een lekker stuk taart bij te serveren, een doodzonde voor een banketbakkerszoon.

Omdat hij wist dat ik het over Jordania wilde hebben, had hij zich laten adviseren door een duur extern communicatiebureau, want een persvoorlichter had hij helaas niet meer.

‘Ze zeggen dat ik “geen commentaar” moet zeggen, maar ik knoop eraan vast dat het heel heftig is allemaal.’

Hij voegde eraan toe dat al die veiligheidsmaatregelen niet voor niets waren – ‘Ik ben geen bange broekenpoeper, heus niet’ – en dat hij weigerde te wijken voor bedreigingen. Hij was van het type dat stierf in het harnas, in zijn geval een maatpak met Vitesse-logo.

Harold Wapenaar voelt zich bedreigd (2005)

In de kantine las Harald Wapenaar *De Gelderlander*. Ik vertelde hem dat er in het bos een gek zat. Het verbaasde hem niet. Hij had nog nooit bij zo’n gekke club gespeeld.

‘Ik mag hier eigenlijk niet zitten,’ zei ik. ‘Dat hebben we zo afgesproken.’

‘O, nee?’ zei Harald. ‘Waar moeten we dan zitten?’

‘In het hok naast het washok,’ zei ik.

‘Daar zitten Sturing en Huistra,’ zei Willem van Reen. Hij kon het weten, want hij werkte in het washok.

‘Wat zijn ze aan het doen?’ vroeg ik.

‘Nou, ze zijn weer lekker bezig,’ zei Willem. ‘Ze zitten met een videoband van een of andere wedstrijd te klooiën. Ze zitten die te bestuderen.’

Omdat zij in het hok naast het washok zaten en omdat er een gek in het bos zat, bleven we in de kantine zitten. Tante Sjaan bracht koffie met een broodje bapao. ‘Zacht en kleverig van buiten met pittig erin.’ Harald begon met mopperen. ‘Kwalitatief heeft dit elftal meer in huis dan FC Utrecht, waar ik zo veel successen mee heb behaald. Eigenlijk zijn we een olifant, maar we gedragen ons als een vlieg.’ Het was helemaal niet gezellig bij Vitesse. ‘Er wordt hier niet gelachen, er is onderling veel strijd en er zijn irritaties. En de trainer heeft geen humor.’

Hij vond maar twee spelers leuk: Stijn Vreven en Peter van den Berg. Stijn kende hij al van FC Utrecht. Ze zeiden altijd dat dat een onrustige club was, maar vergeleken met Vitesse was het er rustig. ‘Er zit een infiltrant in de groep,’ zei Harald. ‘Dat kan niet anders. Alles wat we tegen elkaar zeggen, komt in de krant.’

Sinds FC Utrecht-Vitesse (1-0) had hij problemen met de supporters. ‘Ik kwam daar het veld op en ze begonnen mij hartstochtelijk toe te zingen. Ik ben daar een soort cultheld. Wat doe je dan? Je steekt je handen in de lucht en je bedankt ze. Daarna ging ik pas naar onze eigen supporters. Dat hebben ze mij heel erg kwalijk genomen. Ik ben naar ze toegelopen om ze mijn excuses aan te bieden, maar ik kreeg massaal de middelvinger. Daarna heb ik ook op het supportersforum op internet nog gezegd dat het mij speet. Nu eisen ze dat ik bij de volgende thuiswedstrijd op de middenstip mijn excuses aanbied. Nou, ik ga daar echt niet staan met een microfoon. Zou jij dat doen?’

‘Ja,’ zei ik.

Harald keek me verbaasd aan. ‘Echt?’

Het was een grapje, Harald kon er niet om lachen. Hij was bang voor represailles. ‘Ik wil wel binding met de supporters, maar dat is hier hartstikke moeilijk. Binding is hier sowieso moeilijk.’

Daarna vertelde hij dat hij die middag ging fitnessen. Dat deed hij drie keer per week om zijn lijf te onderhouden. Hij vond dat alle mensen dat moesten doen, hun lijf onderhouden. En voor de rest had hij het altijd druk. ‘Ik heb een ex-vrouw en twee kinderen: Justin en

Jordi. Die wonen in Eindhoven. Het zijn ondeugende rakkers, nou dan weet je het wel.'

'Druk?' vroeg ik.

'Druk,' zei Harald.

We spraken nog even over zijn carrière. Een buitenlands avontuur zat er niet meer in. Dat had hij al gedaan. Engeland was hem prima bevallen, maar bij Udinese in Italië werd hij gek. 'Ik kwam aan en ik moest meteen op kamp in de bergen. Zaten we daar met grote pannen spaghetti.'

Ondanks zijn talenknobbel – Harald spreekt nu vloeiend Italiaans en Engels – kon hij de gesprekken in het begin niet volgen. 'Ik verstond er geen bal van en ze deden geen enkele moeite om me bij een gesprek te betrekken.'

Tante Sjaan van de kantine kwam er ook even bijstaan. De spelers hielden van Italiaans eten, maar zij mocht het niet meer maken. Ze moest zich concentreren op het bereiden van een gezonde, Hollandse lunch. 'Zelf vind ik Italiaans heel lekker. Spaghetti bolognese.'

Harald: 'Iedere dag spaghetti is niks. Daar krijg je een opgeblazen gevoel van.'

Ester Bal is boos (2010)

Voor de thuiswedstrijd tegen Rijnsburgse Boys in de derde ronde van de KNVB-beker (een 3-0 overwinning) rookte ik met Vincent Janssen van VitesseLive een sigaret bij de hoofdingang. We amuseerden ons om de bestuursleden van Rijnsburgse Boys – allemaal rokers – die elkaar fotografeerden bij het stadion.

'Op zo'n moment voel ik me toch onderdeel van iets groters,' bekende Vincent. Het was een gevoel dat ik niet kon delen. Assistent-manager Mirjam Clifford kwam naar buiten, ze was als altijd geheel in het wit en had de lippen gestift. Ze hing tegen een pilaar en zag ons niet. Na het verschijnen van mijn eerste Vitesseboekje beperkte ons contact zich tot 'hallo' en 'tot ziens'.

Ze belde met onze Zweedse spits Lasse Nilsson, die in de thuiswedstrijd tegen AZ (1-1) met een liesblessure was uitgevallen.

'Rustig maar, Lasse!' zei Mirjam. 'De politie houdt je woning in de gaten... Om hoeveel eieren ging het? Eén ei? Tegen het raam? Denk er maar niet te veel achter, het kan natuurlijk zijn dat iemand zomaar een ei naar een huis heeft gegooid... Het kan toeval zijn... Dat denken jullie niet? Echt, de Arnhemse politie is waakzaam. Natuurlijk kom je niet naar de wedstrijd... Blijf maar lekker thuis. Echt, heel veel sterkte! Ik bel morgen weer eventjes hoe het met je gaat. Goed? Fijn!'

Ze klapte haar telefoontje dicht en ging weer naar binnen.

‘Huis van Nilsson zit onder de eierstruif, Mars,’ zei Vincent.

‘Wat denk jij? Kan ik dat brengen op de radio?’

Ik dacht van wel.

Bij de club waren ze ‘not amused’.

Persvoorlichter Ester Bal was woedend: ‘Spreek je met de politie af dat we dit niet in de media brengen, is het te horen op ons eigen radiostation. Hoe kan dit?’

Een week later, na Vitesse-Heracles (2-0, en hij was weer niet opgesteld) stemde Lasse Nilsson in met een kort gesprek in de catacomben. Hij droeg een grijze muts die het complete hoofd bedekte. Het was een gesprek zoals veel gesprekken met voetballers nu eenmaal gaan. Het ging goed. Het kon beter. Als hij niet zou worden opgesteld, wilde hij wel weg, maar dat hoefde niet. Over de trainer had hij wel een mening, maar die zei hij niet.

Over eieren wilde hij ook niets zeggen.

En dus hadden we het maar over snus, de Zweedse pruimtabak die zijn gebit had vernietigd. Hij had altijd een plak onder zijn bovenlip zitten. Hij gebruikte het al heel lang. Hij deed zijn mond open: in zijn gehemelte zat een gat.

Dat was dan het nadeel van de verslaving, voordeel was dat je er gefocust, scherp en rustig van werd, een wonderlijke combinatie, hij kon het iedereen aanraden.

Waarin Ester Bal journalisten trakteert op koffie met drie soorten koekjes en trainer Peter Bosz alle commotie niet begrijpt. ‘Het sloeg weer nergens op.’

Met het naderende vertrek van persvoorlichter Ester Bal stonden nieuwe personages op die nadrukkelijk solliciteerden naar een hoofdrol in de Arnhemse soap *Vitesse*. De beste acteur was trainer Peter Bosz, die met de week theatraler deed over de (wan)prestaties van zijn spelers. ‘Het sloeg weer nergens op.’

Tijdens het laatste persuurtje van Ester Bal voorafgaand aan het duel met SC Heerenveen – ze trakteerde op koffie met drie soorten koekjes – bagatelliseerde hij het ontslag van zijn persvoorlichter, die hij sinds bekend was geworden dat ze weg moest, had genegeerd. ‘Al die ophef, ik dacht dat het om Obama ging.’ Humor, waar niemand om kon lachen.

Toen er daarna toch nog vragen over Ester Bal werden gesteld, greep *Vitesse*’s huisfotograaf Paul Meima in. Vanachter zijn camera schreeuwde hij tegen de journalisten: ‘De trainer heeft toch gezegd dat de vragen alleen over Heerenveen mochten gaan! Of niet soms?!’ Deze opmerkelijke bijrol werd na afloop beloond met een schouderklopje van de trainer.

De slapstick kwam van algemeen directeur Joost de Wit, die op geheel eigen wijze aan *damage control* deed. Hij nodigde journalisten uit voor ‘een pot koffie’ bij hem op kantoor ‘om de zaak’ uit te leggen, waarbij hij journalisten tegen elkaar probeerde uit te spelen.

Het nieuws over het stadionverbod dat hij Merab Jordania had opgelegd, hing al geruime tijd boven de markt. Om uitlekken te voorkomen, besloot hij om het dan maar zelf, met de toevoeging ‘voorlopig mondje dicht’, te vertellen tegen enkele journalisten die hij dacht te kunnen vertrouwen – wat vervolgens weer uitlekte omdat die hun verhaal probeerden te verifiëren bij Merab Jordania, in de ogen van Joost de Wit de bron van alle kwaad. Het was kortom een komen en gaan van journalisten in de werkkamer van de algemeen directeur. De nieuwtjes werden een etage lager, in de officiële persruimte, uitgewisseld. Kennis waarmee ze de verbouwde algemeen directeur later weer mee om de oren sloegen.

‘Hoe is het toch mogelijk dat dit op straat ligt!’ riep Joost de Wit, toen ik hem vertelde over de intern hoog opgelopen discussie over het plan van commercieel directeur Peter Gansler. Die wil Theo Janssen afscheid laten nemen voorafgaand aan de wedstrijd tegen Go

Ahead Eagles, terwijl hij ex-topscoorder Wilfried Bony de uitverkochte wedstrijd tegen Ajax gunde – het zoveelste bewijs dat de commercieel directeur niet wist wie er echt belangrijk was in Arnhem.

Na mijn antwoord – ‘Drie’ – op zijn vraag hoeveel journalisten er eigenlijk bij waren tijdens mijn laatste ontmoeting met Merab Jordania, schudde hij teleurgesteld het hoofd. ‘Geen vier dus. Dan zit er dus een liegbeest tussen.’

Dat een andere journalist zijn voorganger Erwin Kasakowski – over wie het gerucht ging dat hij ondergedoken zat – bij hem op de kamer had zien zitten, maakte zijn wanhoop compleet. ‘Dus dat vertellen jullie allemaal aan elkaar door? Jullie spelen dus onder één hoedje?’ Hij noemde de naam van Jan Sommerdijk, omdat hij wist dat de journalist van Omroep Gelderland bevriend was met Ester Bal. ‘Trekt hij aan de touwtjes?’

Joost de Wit wilde volgens eigen zeggen ‘schoon schip maken’, maar hij werd daarbij continu lastiggevalen door ‘spoken uit het verleden’. Dubieuze figuren aan wie door Jordania om onduidelijke redenen geld was beloofd en die dat, omdat ze het van de Georgiër niet kregen, aan hem kwamen vragen. ‘Weet je wel over wat voor bedragen het gaat?’

Over zijn Russische bazen in Londen was Joost de Wit positief, dat was ‘zuivere koffie’. Hij sprak erover als de kok van het eetcafé in Ammerzoden die in de keuken van het sterrenrestaurant maar een deksel van een glimmende pan hoefde op te tillen om te concluderen dat er lekker gekookt werd.

Ester Bal, de inmiddels beroemde ex-persvoorlichter van Vitesse, ruimde in de dagen die volgden haar bureau leeg. Als afscheidscadeau kreeg ze van Jacqueline, de secretaresse van Joost de Wit, een speelgoedschaap. ‘Omdat ik intern altijd riep dat we niet als schapen achter deze directie aan moesten lopen, haha.’

Ze liet zich niet meer verleiden tot uitspraken. Behalve dan dat ze van Joost de Wit een grote bos bloemen had gekregen. ‘Echt een mooie ruiker, hij past bijna niet in de vaas. Ik denk dat ik die lange stengels maar doormidden snij, wat vind jij?’

Ester Bal in de lente (2014)

Ester Bal, voor altijd en eeuwig persvoorlichter van Vitesse, kreeg na afloop van een thuiswedstrijd in de mixed-zone een doos met chocolaatjes in haar handen gedrukt, haar lievelingssnoep. Het ging zo snel dat ze de afzender niet kon zien. Ze keek naar de kartonnen doos met hartjes.

‘Heb ik honing aan de kont, of zo?’

Daarna stortte ze zich op haar werk: het duwen van voetballers naar journalisten. Ondertussen vroeg ze zich af van wie ze dat cadeau toch had gekregen. Behalve oud-clubeigenaar Merab Jordania waren ook alle vrijgezelle voetbaljournalisten verdacht, maar ze hoopte hardop dat dat dan toch niet waar was.

‘Ik ga het werk niet mee naar huis nemen.’

Er passeerde een jongen die ze niet kende, hij keek schichtig haar kant op. Ze wist genoeg en zette hem met een snelle beweging klem in de gang.

‘Mag ik jou wat vragen? Zit jij mij chocola te voeren?’

De jongen schudde het hoofd.

‘Nee, echt niet, mevrouw.’

Daarna: ‘Ik ben Vito, de mascotte.’

Ze liet hem gaan.

‘Ik ga niet met een kip op de bank zitten.’

Waarin Joost de Wit een crisiscommunicatiebureau inhuurt dat een persbericht maakt. 'De beslissingen van de directie zijn weloverwogen en goed voor de club.'

Waarom had Merab Jordania niet bedreigd om de benen van Mike Havenaar er af te hakken, of de armen van Piet Velthuizen? Dan had Vitesse misschien bovenaan gestaan. Alleen de dreadlocks van Patrick van Aanholt waren er sinds kort af. Was dat omdat Merab 'cut your hair' had gezegd?

Merab Jordania was heus de gewelddadigste niet, dat wist ik ook wel, maar ook geen heilige zoals 'relatiejournalist' Marcel van der Kraan ons via *De Telegraaf* wilde doen geloven. In een 'van dik hout zaagt men planken'-artikel mocht Merab vrij om zich heen slaan naar zijn Russische vrienden in Londen, waar ze volgens hem niet zouden willen dat Vitesse ooit landskampioen werd. De foto's waren prachtig: Merab die zijn hond aaide en Merab met topverslaggever Van der Kraan in de tuin. Nog net niet gearmd. Merab hoefde geen kritische vraag over de schimmige vriendjes die hij GelreDome had binnengeloodst, te verwachten, Van der Kraan had niet voor niets als een broedse kip al die wedstrijden naast hem gezeten in de businessbox.

Het nieuws was nog vers toen ik in het glimmende hoofdkantoor van Hill+Knowlton Strategies in Amsterdam tegenover Peter van Paassen stond, een man die ze in Arnhem vanwege zijn lengte 'een lange darm' zouden noemen. Peter was een goede vriend van Joost de Wit, die zich in wanhoop tot het in crisiscommunicatie gespecialiseerde bureau had gewend. Het resultaat van de verse samenwerking waren twee in alle haast tot persvoorlichter gepromoveerde Vitesse-medewerkers (Wiebe – 'Wiebel' – Nelissen, de voormalige assistent van Ester Bal, en clubfotograaf Paul Meima) die zich keurig hielden aan de opdracht alles te bevestigen noch te ontkennen. En een officiële persverklaring waarin de leiding van Vitesse zei dat de leiding van Vitesse goed had gehandeld door Merab Jordania een stadionverbod op te leggen. 'De beslissingen van de directie zijn weloverwogen en in het belang van de club.' Peter van Paassen bevestigde dat hij een vriend van Joost de Wit was, maar kon over de peperdure werkzaamheden van Hill+Knowlton Strategies voor Vitesse niets bevestigen noch ontkennen.

Onder de paraplu van de Johan Cruijff Foundation probeerden medewerkers van het bureau ondertussen om Joost de Wit te slijten als ‘interessante gast’ bij *Pauw & Witteman* en *RTL Late Night*. De ‘aanbieding’ werd later weer ingetrokken doordat Joost panikeerde omdat hij niet over de vragen en de andere tafelgasten ging. Een van de programma’s belde hij af met de mededeling: ‘Als ik niet weet door wie er vanuit de bosjes op mij wordt gevraagd, dan pas ik.’

De voorlichter van de knvb belde me. Hij mocht – ‘helaas’ dat wel – niet de officiële toeschouwersaantallen van Vitesse doorgeven, waarvan ik wist dat ze totaal niet correspondeerden met de aan de pers verstrekte gegevens. Joost de Wit verklaarde het verschil tijdens ‘een pot koffie’ door het aantal no-shows dat bij Vitesse om ‘onverklaarbare redenen’ veel hoger lag dan bij andere clubs.

Tijdens het in kaart brengen van alle leugens, onwaarheden die (ex-)betrokkenen bij de club de laatste tijd over elkaar hadden uitgestort – ex-technisch directeur Ted van Leeuwen had inmiddels tegen de NOS gezegd dat ‘Chelsea alles bepaalt bij Vitesse’, heel iets anders dan het ‘Merab bepaalt’ tijdens zijn dienstverband – kwam de genadeklap van Bert Roetert. De voorzitter van de raad van commissarissen meldde namens Vitesse dat Merab Jordania een opportunist was.

‘Uit respect voor Jordania heeft Vitesse deze aspecten nooit verder willen belichten.’

Als het niet zo treurig was, zou ik moeten lachen om de zoveelste pot die de zoveelste ketel dingen verweet. Wat opborrelde was een noodkreet: Chelsea rot op, en neem Bert Roetert mee! En Alexander Chigirinsky, Roman Abramovich, Joost de Wit, Mo Allach, Peter Gansler, Merab Jordania, Ted van Leeuwen, Kees Bakker, Marcel van der Kraan en al die anderen. Laat ons alsjeblieft schuldenvrij achter op ons glimmende trainingscomplex. En laat het daar dan in godsnaam weer gaan over verdwenen onderbroeken, waarover Ester Bal ooit zei dat het ‘dom gelul’ was.

Gewoon ‘dom gelul’ in plaats van ‘bevestigen noch ontkennen’.

Damage control by Ester Bal (2005)

Het was de dag voor Heracles-Vitesse (3-1). In de kantine van vv Apeldoorn sprak ik met Stijn Vreven. Hij had net getraind op het kunstgrasveld en voorspelde dat het de volgende dag tegen Heracles niks zou worden. ‘Gingen ze ons vandaag zo’n metafoor vertellen. Over die kar. Dat er spelers op zitten en dat er spelers duwen enzovoorts. Nou, bij Vitesse hebben we een hobbelkar. Ik loop ervoor en ik duw erachter en de meeste spelers zitten erop, want tachtig procent van de voetballers zijn eikels.’

Hij wist ook waarom Vitesse een hobbelaar was. ‘Voetballers willen duidelijkheid. Er heerst hier een cultuur van verantwoordelijkheden afschuiven. We staan veel te laag en de trainer zegt dat het geen crisis is. Ik wou dat het een keer crisis was. Ik kan niet wachten. Dan gebeurt er tenminste wat.’

Daarna hadden we het over zijn passie: de indianen. Thuis had hij een eigen tipi. Handgemaakt. Hij zat er wel eens in om tot rust te komen. Hij had ook een tooi, een tomahawk, een dromenvanger en een regenmaker. ‘Dat is gewoon een steel met een dode schildpad eraan. Er zitten ook kruiden bij.’

‘Werkt het?’ vroeg ik.

‘Nou,’ zei Stijn, ‘ik loop er niet vaak mee door de tuin, maar als ik het doe, regent het later wel. Maar ja, het regent hier vaak.’

Een tafeltje verderop zaten Youssouf Hersi en persvoorlichter Ester Bal. Ze zaten er al twee uur. Youssouf had zich laten interviewen door *Voetbal International* en hij had totaal onverwachts allerlei uitspraken gedaan. Ester was erg geschrokken van wat hij allemaal had gezegd en liet het interview aan Edward Sturing lezen. Die zei: ‘Zorg maar dat dit niet geplaatst wordt. Anders heeft Youssouf een probleem.’

‘Dit had ik niet verwacht,’ zei Ester. ‘Het ging net zo goed met je.’

Ze had zelf al wat wijzingen in de tekst aangebracht. Youssouf keek naar de vellen papier. Ester streepte ook nog even de zin ‘Sturing weet zich geen raad met de nieuwe jongens’ door.

‘Vindt hij dat ook erg?’ vroeg Youssouf.

‘Dat vindt Edward heel erg,’ zei Ester.

Youssouf ging nu zelf ook strepen. Na vijf minuten zei Ester: ‘Je hebt nu wel heel veel doorgestreept, hè Youssouf?’

Youssouf had bijna alles doorgestreept. Ze liepen door de tekst. De zinnen ‘Sturing is geen Van Gaal,’ ‘Sturing heeft niet zo veel ervaring’ en ‘Vitesse heeft mij slecht behandeld’ waren het allerergst.

Intussen luisterde ik naar Stijn Vreven. Hij had het helemaal gehad met Vitesse. Hij keek naar Youssouf en Ester en zei: ‘Ook al zoiets belachelijks. Je teksten laten lezen door de club. Als iemand schrijft wat niet klopt, spreek je de volgende keer gewoon niet meer met hem. Ik heb het één keer laten doen. De club had geen wijzingen. Las ik de volgende dag in *De Telegraaf*: “De oliedomme Belg Stijn Vreven.” Daar hadden ze overheen gelezen. Ze kijken naar feitelijke onjuistheden.’

‘Het was een wedstrijdverslag, Stijn,’ zei Ester vanaf het andere tafeltje. ‘Het kwam omdat je een domme gele kaart had gepakt.’

Stijn: ‘Ik ben niet dom.’

Youssef en Ester spraken inmiddels door de telefoon met de redacteur van *Voetbal International* en daarna met diens chef. De chef zei: ‘Ik denk dat Youssef zijn hart heeft laten spreken.’

Youssef: ‘Maar ik bedoelde het anders. Zo lijkt het net alsof ik naar een andere club wil.’

Edward Sturing kwam de kantine binnen. Edward ging achter Stijn staan en zei: ‘Hij schrijft het allemaal op, hè?’

Stijn: ‘Ja? En? We hebben het over de indianen. Is dat ook verboden? Hij schrijft het pas aan het eind van het seizoen, toch?’

Ik knikte. ‘Als iedereen op vakantie is.’

Edward liep naar Youssef en Ester. ‘En?’

Ester: ‘We werken aan een compromis.’

Youssef: ‘Een compromis. Dat is goed, toch?’

Edward: ‘Je zorgt maar dat het goed komt.’

De chef van *Voetbal International*: ‘Jullie hebben er nog een deskundige bijgehaald?’

Ester tegen Youssef: ‘Waarom ben je in hemelsnaam over Gertjan Verbeek van Heerenveen begonnen. Dat is toch een gesloten boek?’

Youssef: ‘Hij begon erover te vragen. Ik niet.’

Waarin Vitesse een 'Theo Janssen-week' organiseert en Joost de Wit naar Radio 1 belt met het nieuws dat de berichtgeving niet klopt.

In een prachtig gesneden blauw colbert zette algemeen directeur Joost de Wit een handtekening onder het contract dat clubicoon Theo Janssen voor vijf jaar als scout aan Vitesse verbindt. Hij keek zo vrolijk mogelijk richting Vitesse's huisfotograaf Paul Meima die de foto, nadat hij de wallen onder de ogen van zijn baas had weggewerkt, op internet plaatste.

In een wanhopige poging de fans het idee te geven dat Vitesse nog steeds een voetbalclub is, had de algemeen directeur de onenigheden die na een eerdere mondelinge overeenkomst met Theo's zaakwaarnemer Rob Jansen ontstonden, in een recordtempo gladgestreken. Het vermarkten van het Arnhemse idool liet hij graag aan zijn Amerikaanse commercieel directeur Peter Gansler over die met het idee voor 'een Theo Janssen-week' was gekomen.

'Een "Theo Janssen-week" ...'

Vroeger speldden we zo'n jongen voor een belangrijke wedstrijd in de middencirkel een medaille van de club op de trui, drukten hem een bos bloemen in de hand en zeiden 'Bedank(t) Theet, en tot morgen'.

De geruchten dat ex-zetbaas Merab Jordania aanstuurde op een breuk tussen de Russische eigenaar Alex Chigirinsky en de club, met het doel om de boel zelf weer over te nemen met een groepje nieuwe investeerders, maakten algemeen directeur Joost de Wit wanhopig. In een poging het publicitaire tij te keren, belde hij vanuit de auto naar Radio 1, waar Stef de Bont van *Voetbal International* de crisissituatie had proberen te duiden. De telefonist van dienst zette 'Joost van Vitesse' op de speaker toen hij begon over 'de koekenbakkers van Radio 1'. Een uitnodiging van een van de verbijsterde redacteuren om zijn kant van het verhaal te komen vertellen, sloeg hij af.

'Ikke niet, ik bedank feestelijk.'

Met de leiding van de officiële, door Vitesse onderhouden, supportersvereniging had hij inmiddels een lekkere 'pot koffie' gedronken. Hij had ze ervan overtuigd dat ze bij Vitesse nog steeds op koers lagen richting een toekomst vol eenhoorns en regenbogen. Wie voorzitter Stef ten Thij van de supportersvereniging een beetje kende, wist dat dit geen bovenaardse prestatie

van de algemeen directeur was. Na het overleg kwamen de ‘officiële supporters’ met een persbericht waarin ze de media verweten over de rug van Vitesse te streven naar een hogere verkoop van ‘blaadjes en boekjes’.

Er waren ook andere geluiden, die met de dag sterker werden. Mensen die opgroeiden met de club, verlangden terug naar vroeger, naar de tijd van Nieuw Monnikenhuize en de eerste jaren in GelreDome. Naar spelers die langer dan een seizoen bij Vitesse bleven en die, net als zichzelf, gehecht waren aan het geel-zwart gestreepte shirt. Toen de club nog een club was en er geen marketeers aan te pas kwamen om de band tussen spelers en publiek aan te wakkeren.

Spelers en trainers waren, op een enkele uitzondering na, passanten geworden. De van Chelsea gehuurde verdediger Patrick van Aanholt zei het na afloop van de wedstrijd tegen SC Heerenveen (2-2) hardop. Hij was wel ‘uitgeleerd’ bij Vitesse en wilde terug naar Chelsea. Topscoorder Wilfried Bony liet een seizoen eerder geen microfoon onbenut om te verkondigen dat hij zo snel mogelijk weg wilde uit Arnhem. Zelfs in Rusland was het leuker. Hij hield van geld verdienen en niet van Vitesse.

Hoezeer ze op de tribunes ook probeerden te houden van de Braziliaan Lucas Piazon, de Ghanees Christian Atsu, Bertrand Traoré uit Burkina Faso en al die andere vreemdelingen, in hun hart wisten ze dat de liefde niet wederzijds was. Vitesse was in het beste geval een bushalte op de weg naar de top.

Wat overbleef was de liefde voor het shirt, de geschiedenis van de club en de stad Arnhem, maar juist die aspecten interesseerden de ons toebedeelde directeuren niet. Voor hen was Vitesse een project, al beweerden ze graag het tegendeel.

Was er dan niets meer over om trots op te zijn?

Toch wel.

Ondanks alle voordeelacties kwam de verkoop van de merchandise niet van de grond. De shirts, posters, kaarten, mokken en kalenders met de namen en afbeeldingen van de passanten werden amper verkocht, waardoor commercieel manager Peter Gansler intern steeds vaker verzuchtte dat Vitesse niet te vermarkten was.

Ik zag er een daad van verzet van de Arnhemmers in, wat moest ik anders?

Wilfried Bony (2013)

Wilfried Bony, topscoorder van de eredivisie en van Vitesse, was een man die vooral met de voeten sprak. Letterlijk. Na afloop van wedstrijden gaf hij ons – de wachtende journalisten – hooguit een paar korte zinnen om over na te denken.

‘Vitesse is nog geen topteam.’

‘Als je kansen krijgt, kun je ze het beste afmaken.’

‘Ik ben blij.’

Maar meestal vertelde hij hoe graag hij weg wilde bij Vitesse, het liefst aan *De Telegraaf* – ‘Bony boos op Vitesse’ – en het liefst al over een wedstrijd of acht. De speler werd in verband gebracht met de vreemdste clubs. Van Chelsea tot Rubin Kazan, er scheen zelfs een Chinese club voor hem in de race te zijn.

Wilfried Bony voetbalde voor het geld – ‘Ik moet aan mijn gezin en aan de toekomst denken’ – en kwam uiteindelijk daar terecht waar ze hem het meeste betaalden.

Ik vond dat duidelijk en eerlijk, dat zouden meer spelers moeten doen. Heel wat beter dan zo’n Dirk Kuijt die overal riep dat hij het liefst voor Feyenoord voetbalde en een paar weken later een contract bij Fenerbahçe tekende. Of Jan Vertonghen die Ajax ‘in het hart heeft gesloten’ en vervolgens bij Tottenham Hotspur speelde.

Bij Bony wisten we waar we aan toe waren.

Wij hielden van hem, hij niet van ons.

Het enige positieve wat hij ooit over Vitesse heeft gezegd, is dat hij de goaltune – ‘Daddy Cool’ van Boney M – die ze na ieder doelpunt van hem draaiden in GelreDome ‘wel mooi’ vond. Tegenover *De Gelderlander* zei hij in een van zijn ultrakorte interviews dat het muzikje ook een ringtone op zijn mobiele telefoon was.

‘Als ik dat hoor, weet ik dat mijn beste vriend belt.’

Vorige week was ik een dagje op Papendal, waar het nieuwe, goudkleurige, trainingscomplex van Vitesse bijna af is. Het eerste elftal wordt er straks in een apart gedeelte volledig afgeschermd van de buitenwereld. De spelers krijgen eigen ruimtes waarvan de deuren alleen opengaan met de juiste vingerafdruk. Het is het antwoord van Vitesse op ‘de grote boze buitenwereld’ zodat ‘onzinverhalen’ als dat Theo Janssen op zijn eerste werkdag alle buikspiermatjes had verstopt, niet meer naar buiten zouden komen.

Tot het zover is, hebben de spelers van Vitesse van de clubleiding allemaal een mooie mountainbike gekregen om van de gammele kleedkamers op De Slenk naar de trainingsvelden te fietsen.

Ik zag Wilfried Bony daar alleen op zo’n fiets door de bossen dolen. In een houdertje aan het stuur de nieuwe iPhone5, die hij als dank voor zijn bijzondere prestaties tot nu toe van clubeigenaar Merab Jordania had gekregen.

Als de clubeigenaar wilde – en waarom zou hij dat niet willen, Bony is aan het einde van het seizoen nog genoeg waard – werd Wilfried Bony gewoon nog een halfjaartje opgesloten in dat nieuwe trainingscomplex. Dan mocht hij daar de hele dag roepen dat hij boos was op Vitesse, er was niemand in de buurt die het opschreef.

Daarna werd hij verhandeld en zou hij Vitesse en Arnhem zo snel mogelijk willen vergeten. Andersom zouden wij hem voor eeuwig in het hart sluiten.

Waarin Joost de Wit op televisie verschijnt om alles uit te leggen. 'Het is net een konijn, zodra het lampje van de camera gaat branden, zit-ie voor zich uit te staren en gaat de bek op slot.'

Algemeen directeur Joost de Wit van Vitesse belde me vanuit zijn auto om me 'vanuit de emotie' mee te delen dat hij het me kwalijk nam dat ik in *nrc.next* had opgeschreven dat hij ex-zetbaas Merab Jordania een stadionverbod had gegeven.

De avond ervoor had hij 'met kromme tenen' naar het programma *Voetbal International* gekeken, waar ze van de bedreigingen – 'I cut off his fingers' – een grap maakten en waar ze elkaar zelfs op lange vingers trakteerden.

'En ik moet mijn kinderen op de rand van hun bedjes uitleggen dat ze papa's hand er echt niet af willen hakken. Wat vind je daarvan? Nou?'

Voor de rest wilde hij graag vermeld zien dat zijn vader een brood- en banketbakker was en geen banketbakker zoals ik gemeld had.

'Dan ga je zo'n man ook nog op de ziel staan.'

En dat ze hem bij de club geen 'Jopie' noemden.

'Tenminste niet dat ik weet.'

Met de woorden: 'En dit wordt zeker ook weer allemaal opgeschreven,' en 'Ik ben zeker weer de kille directeur,' en 'Voorlopig drinken wij geen pot koffie meer,' hing hij op.

Een dag later kwam *De Telegraaf* met een opzette van journalist Marcel van der Kraan en oud-zetbaas Merab Jordania om de club in diskrediet te brengen. Het was wachten op een antwoord van de Vitesse-directie, die in allerijl het in crisiscommunicatie gespecialiseerde bureau Hill+Knowlton Strategies inschakelde.

Na twee dagen 'sparren' sleepten ze Joost in zijn blauwe colbert, dat hij altijd droeg bij speciale gelegenheden, naar de bossen van Papendal, waar hij, wippend op een campingstoel, het NOS *Sportjournaal* en een journalist van *Nieuwsuur* te woord stond. Het idee was dat de algemeen directeur in de natuur beter tot zijn recht kwam.

Wat volgde was een uniek interview waarin niets werd gezegd.

‘Eh-eh-eh.’

‘Dat is voor rekening van de heer Jordania.’

‘Daar kan ik verder niet op ingaan.’

‘Uit mijn contacten met Chelsea blijkt dat ze het daar leuk vinden als wij winnen.’

‘Het gaat om meerdere bedreigingen.’

Over de aard van de andere bedreigingen kon en wilde hij niets zeggen, waarmee hij onbedoeld de suggestie wekte dat het allemaal wel meeviel.

De gedachten gingen terug naar persvoorlichter Ester Bal die me een paar maanden eerder, toen ze nog op goede voet stond met de algemeen directeur, zei dat ze er alles aan deed om hem uit de buurt van de camera's te houden: ‘Het is net een konijn, zodra het lampje van de camera gaat branden, zit-ie voor zich uit te staren en gaat de bek op slot.’

Ze had uren met hem geoefend voor items op Vitesse TV en na verloop van tijd de hoop opgegeven. ‘Dit kan echt niet, Joost,’ had ze na afloop gezegd. ‘Ik denk dat de mensen nog liever onze mascotte Vito zien.’

Zelf vond de algemeen directeur het wel goed. Het irriteerde hem dat zijn persvrouw het beter dacht te weten. Er waren een landelijk televisieprogramma en een duur communicatiebureau voor nodig om hem het zelfvertrouwen definitief te ontnemen.

Dan communiceer ik het allemaal wel, dacht voorzitter Bert Roetert van Vitesse. De zakenman – hij is momenteel onder meer voorzitter van Food Valley NL – werd door de supporters ‘Bert Bitterbal’ genoemd vanwege zijn bekakte uitstraling.

Eind 2013 volgde hij Merab Jordania op als voorzitter van Vitesse. Het eerste wat hij toen deed, was Merab de hemel in prijzen in een persbericht: ‘Wat hij heeft opgebouwd hier, komt voort uit een droom en een passie voor voetbal. We zijn Merab daarvoor veel dank verschuldigd.’

Een leugen, die hij in een brief ‘uit het hart’ op de website van Vitesse probeerde recht te zetten. Hij vroeg de supporters de media en Merab niet serieus te nemen.

‘Wij zijn jongens uit *Ernem*, soms hebben we het koud en dan weer warm en soms zijn we rijk en dan weer arm, maar we laten ons er nooit onder krijgen. En zeker niet door mensen die om duistere redenen onze club in diskrediet brengen. Ze blijven van ons clubje af!’ Aldus de man die ook beweerde dat hij twintig keer de Tour de France had gereden, maar er vergat bij te vertellen dat dit in een volgauto was.

Ester Bal over de media (2009)

De vaste Vitesse-volgers hadden het drukker dan ooit. Maurits Straatman van Omroep Gelderland die Jan Sommerdijk was opgevolgd, kreeg geen tijd om te acclimatiseren. ‘Ik vind niet dat ik in het diepe ben gegoooid,’ zei hij. ‘Ik ben gewoon in zee gesmeten.’

Gerard Borgman en Egbert van der Weerd van *De Gelderlander* voorzagen een rampjaar waarin ze elke dag ‘volle bak moesten draaien’.

Ludo van Denderen van het *Algemeen Dagblad* droeg een bril en ging ambitieus van start. Hij had het jaar ervoor een boek geschreven over Fortuna Sittard – *Gelukkig is er vlaai* – en constateerde al na een paar bezoeken aan Papendal dat dat veel moeilijker was geweest dan het maken van een boek over Vitesse. ‘Onze krant heeft gewoon te weinig pagina’s voor mijn kopij. De verhalen vliegen hier als gebraden kippen naar je toe, je hoeft het alleen maar op te schrijven. Het is frustrerend hoeveel nieuws ik moet laten liggen.’

Op Papendal ontmoette hij zijn oud AD-collega Marcel van der Kraan, die in de zomer was overgestapt naar *De Telegraaf*, een daad die op de burelen in Rotterdam als verraad werd gezien. Bij Vitesse kreeg hij tot grote ergernis van de anderen een voorkeursbehandeling.

Persvoorlichter Ester Bal daarover: ‘Marcel van der Kraan is een relatiejournalist. Hij investeert in zijn contacten. Van hogerhand heb ik doorgekregen dat Merab wil praten met de grootste krant, het grootste voetbaltijdschrift en onze televisiepartner. Dat zijn: *De Telegraaf*, *Voetbal International* en Eredivisie Live. De rest moet vechten om de kruimeltjes. Misschien dat *De Gelderlander* nog een stukje brood krijgt. Gerard mag bij Ted een lijstje met vraagjes inleveren. En je hoeft heus niet jaloers te gaan doen: Merab zegt toch niets. Alle vragen en antwoorden gaan in Londen door de molen. Met Humberto van Eredivisie Live is hij goede maatjes. Humberto voelt precies aan wat hij moet zeggen. Hij kwam binnen en zei: ‘Wow, you look nice! Nice suit!’ en daarna begon hij aan het pak van Merab te voelen...’

NRC Handelsblad (‘Doen die aan sport dan?’) werd binnen de club niet serieus genomen en *de Volkskrant* hoefde op geen enkel privilege te rekenen. Robert Misset was voor die krant naar Arnhem gestuurd, een man met een missie. Hij beschouwde Vitesse als een roversnest dat hij eens fijn ging ontrafelen. Ester Bal ontving de hele dag sms’jes met interviewverzoeken. Ze wees ze bijna allemaal af, voornamelijk omdat er onder de berichten kruisjes stonden.

‘Waarom krijg ik kusjes van die man? Verkeerde aanpak.’

De Vitesse-medewerkers die elke dag werden geconfronteerd met cameraploegen en journalisten wisten niets over hun nieuwe baas, zelfs zijn telefoonnummer was geheim. Hij stak de ene sigaret met de andere aan, hij ‘rook lekker’ en lachte in het voorbijgaan

vriendelijk.

Via de media vernamen ze dat ze wellicht in handen van de maffia waren gevallen, een onderwerp waarover ze in het openbaar niet spraken. Er gebeurden vreemde dingen, dat wel. Onbekende Russen en Georgiërs frequenteerden de kantoorruimtes en gaven de opdracht tot het drukken van visitekaartjes waarop alleen het clublogo en een telefoonnummer hoefden te staan.

Jacqueline, de secretaresse van Paul van der Kraan, nam het zekere voor het onzekere en liet een vertrouwelijke mail rondgaan waarin ze iedereen adviseerde om vertrouwelijke mails ongelezen te deleten.

Persvoorlichter Ester Bal kreeg van alle kanten de vreemdste vragen en interviewverzoeken, die ze naar eigen goeddunken beantwoordde. 'Ik sta er alleen voor. Paul van der Kraan zit in Disneyland, Ted van Leeuwen zit op de gekste plekken te scouten, met Maasbert Schouten kun je niet praten en Merab heeft een geheim nummer.'

De ontdekking dat de ook al onbereikbare Erwin Kasakowski, Merabs 'rechterhand,' een nachtclub in Duitsland bezat, zorgde voor wilde speculaties.

'Als je wat ontdekt, zeg het dan,' zei Ester op een avond door de telefoon. 'Ik word onrustig van al dat gevraagd. Ik heb geen zin in een cv waarop staat dat ik een tijdje voor Al Capone heb gewerkt.'

Waarin Merab Jordania 'dingen' naar zijn televisie gooit en Joost de Wit spontaan doet tegen supporters. 'Ophouden met mopperen, jongens. Laat je geel-zwarte hart maar eens spreken...'

Na een week waarin de onverkwikkelijkheden tussen de directie van Vitesse en voormalig zetbaas Merab Jordania ons via de media om de oren vlogen, sprak vrijwel niemand over de topwedstrijd tegen Ajax waarvoor stadion GelreDome voor het eerst sinds vier jaar was uitverkocht.

Tijdens de laatste training op vrijdag maakte algemeen directeur Joost de Wit een rondje langs het veld voor een ongedwongen praatje met supporters, die hem de avond ervoor hadden zien schutten op televisie.

'Laten we nou gewoon met z'n allen de schouders eronder zetten,' hield hij ze voor. 'Ophouden met mopperen, jongens. Laat je geel-zwarte hart maar eens spreken...'

Over de aangekondigde protestmars van supporters op de wedstrijddag maakte hij zich geen zorgen.

Aan de rand van het veld bevond zich ook een stralende Joep Schreuder van de NOS, die opviel vanwege zijn nieuwe laarsjes waarin hij de pijpen van zijn spijkerbroek had gepropt. Hij was na een tip van *Telegraaf-journalist* Marcel van der Kraan – 'Merab wil zijn uitspraken wat afzakken' – op bezoek geweest bij Merab Jordania. Om het dagje Arnhem tot een compleet succes te maken, wilde hij Vitesse-trainer Peter Bosz confronteren met Merabs bewering dat Vitesse vanwege de nauwe banden met Chelsea geen kampioen mocht worden van 'Londen'.

Toen hij de trainer te pakken had, stonden we er met een kring omheen: altijd leuk als iemand met een rode lap voor een stier gaat staan wapperen.

Op het daarop volgende persuurtje herhaalde Peter Bosz zijn verontwaardiging over 'het lulverhaal' van *De Telegraaf*, waarvan helaas geen enkele journalist aanwezig was. Hij schroefde de volumeknop een paar tandjes omhoog en riep: 'Wie beweert dat ik expres wedstrijden zou verliezen, komt aan mijn integriteit!' Daarna: 'En dat pik ik van niemand!'

Tijdens de voorbereiding op de wedstrijd tegen Ajax had hij de spelersgroep bij elkaar

geroepen en ze verteld hoe ze met de door de grootste ochtendkrant van Nederland geserveerde ‘lulkoek’ om moesten gaan.

Hoe dat moest, werd snel duidelijk.

Verdediger Jan-Arie van der Heijden schraapte zijn keel toen hij de persruimte binnenstapte en liet weten alleen ‘wedstrijd gerelateerde vragen’ te beantwoorden. Keeper Piet Velthuisen had het over zijn afgeknipte spijkerbroek: ‘Ik dacht vanmorgen: ik trek een korte “boks” aan, maar het is helemaal niet zo warm als Piet Paulusma voorspelde, dus ik wil snel naar huis om iets anders aan te trekken.’

’s Middags reden we – Jan van Omroep Gelderland, Gerard van *De Gelderlander* en ik – naar de villa van Jordania in Arnhem-Noord, die in trainingsbroek op de bank naar een Russische talkshow op zijn wandvullende televisie lag te kijken. Zijn assistente Nina droeg een roze peignoir en serveerde koffie, hond Vito (genoemd naar de gelijknamige Vitesse-mascotte) liep kwispelend rond.

Merab vertelde uitgebreid hoeveel hij van Vitesse was gaan houden (‘Als ze verliezen, gooi ik dingen naar de televisie’), dat hij om geen olie op het vuur te gooien, niet naar Vitesse-Ajax ging en dat hij algemeen directeur Joost de Wit van Vitesse zijn excuses wilde aanbieden als die zich echt bedreigd voelde – wat hij zich overigens niet kon voorstellen.

Alles wat hij eerder in *De Telegraaf* had gezegd, hij had het artikel inmiddels laten vertalen, was wat verfomfaaid in de krant gekomen. Wat hij wilde zeggen was dat Vitesse een jaar eerder kampioen had kunnen worden als ze toen tijdens de winterstop vanuit Londen wat meer geld hadden overgemaakt en de club niet één (Kelvin Leerdam), maar drie man versterking had kunnen halen. Verder had hij niet zeven uur, zoals *De Telegraaf* meldde, maar een uur op het politiebureau gezeten, waar hij met de dienders onder het genot van een kopje koffie gezellig over Vitesse had gepraat.

Om de reactie van eigenaar Alexander Chigirinsky in een persbericht van Vitesse had hij moeten lachen. ‘We hebben een meningsverschil over “voetbal”, maar zijn nog steeds vrienden. We bellen een paar keer per week met elkaar. Hij laat zich nooit citeren, die reactie is verzonnen.’

Met de woorden: ‘*Write good article, otherwise I cut off your fingers,*’ namen we afscheid.

Vitesse speelde verdienstelijk (1-1) tegen Ajax.

Algemeen directeur Joost de Wit, die voor de gelegenheid een Vitesse-sjaal droeg, kreeg van protesterende supporters een T-shirt met de tekst *fuck the panic button, bel ons! erop*. De quote van de dag kwam van scheidend perschef Ester Bal, die aan Theo Janssen vroeg of hij

geen 'bel om de nek' kon gaan dragen omdat hij elke keer als ze over hem sprak achter haar rug bleek te staan.

Theo Janssen bij Ajax (2011-2012)

Ik bezocht Ajax-Heerenveen, het was de eerste keer dat ik Theo Janssen in een Ajax-shirt zag spelen, een vreemd gezicht voor iemand die uit Arnhem komt. Theo was wat dikker dan de rest en bewoog wat log tussen die springerige Ajax-spelertjes.

Op de perstribune zat ik naast een neger met een modern kapsel: van opzij geschoren, bovenop iets langer. Hij speelde de hele tijd met zijn mobiele telefoon, soms nam hij een foto van zichzelf.

Achter me zat Ton Ojers, trainer en voetbalanalist bij TV Noord Holland. Ton is een man van in de vijftig met een kapsel uit de jaren tachtig: een geblondeerd permanentje, kort van voren, lang in de nek.

Ton schold de hele wedstrijd op Theo.

'Hij loopt voor geen meee-ter. Hij is te zwaar, te log, te traag... Negentig kilo. Ne-gen-tig ki-lo!! Misschien wel honderd!'

Hij vond medestanders op de perstribune, mensen die Ajax al een paar honderd jaar volgden.

Na afloop volgden we Ajax-perschef Miel Brinkhuis naar de mixed-zone in de gracht rondom het veld. Er hingen touwen, daar moest je achter blijven staan als je met spelers wilde spreken. Christian Eriksen sprak tegen twee cameraploegen over de tactiek, ook voor de Belg Toby Alderweireld was veel belangstelling.

Theo Janssen droeg alle onderdelen van het trendy clubkostuum over elkaar: een blouse, een vest en een colbertje. Volgens Ton Ojers was het geen gezicht: 'Veel te zwaar... De broek half afgezakt, geen beste beurt vriend.'

De neger met het hippe kapsel had een kartonnen doos in zijn ene en een microfoon in zijn andere hand, hij noemde zichzelf Humphrey Hanenkam of zoiets en ging Theo Janssen interviewen.

Het werd een bizar gesprek, Theo onderging het lijdzaam.

'Theo, Theee-ooo, wat heb ik in mijn hand?'

'Een doos.'

'En wat zit er in die doos? Een taart, Theo! En die krijg jij omdat jij mijn favoriete Ajax-

speler van de week bent. Ik vind jou de allerbeste!

‘Nou, bedankt.’

Theo kreeg de doos en moest daarna vijftien keer uitleggen waarom hij in Arnhem en niet in Amsterdam woonde. En nog was het niet goed, want volgens Humphrey was Amsterdam de leukste, hipste stad van de wereld, echt een plaats voor Theo. Als Theo ging verhuizen, kwam hij langs met nog een taart, het leek me geen lokkertje.

Theo gaf me een hand, hij informeerde naar Vitesse. Ze hadden de avond ervoor met 4-0 gewonnen van vvv Venlo, hij had voor de zekerheid zijn seizoenkaart ‘geactiveerd’. Hij deed de doos open en liet me de taart zien.

Het was appeltaart van de hema.

‘Ga je die opeten?’ vroeg ik.

‘Nee, vieze troep,’ zei Theo. ‘Ik neem hem mee naar de kleedkamer en als niemand hem wil hebben, gaat-ie de plee in.’

Ester Bal in Plovdiv (2012)

Aan de vooravond van seizoen 2012-2013 begon Vitesse na tien jaar – de laatste wedstrijd was een nederlaag tegen FC Liverpool op Anfield Road – aan een nieuw Europees avontuur. Eerste stop: Lokomotiv Plovdiv uit Bulgarije.

Fred Rutten werd de achtste trainer bij Vitesse in tien jaar en we waren allemaal benieuwd hoe lang het dit keer zou duren. Bij zijn aanstelling zei Fred: ‘Ik laat mij niet tot uitspraken verleiden.’ Hij voegde eraan toe dat hij Vitesse ‘een mooi project’ vond.

‘Ik heb de voorzitter dingen beloofd en de voorzitter heeft mij dingen beloofd.’

En voor de rest wilde hij ‘het allemaal’ even op zich laten inwerken.

Direct na afloop van zijn eerste training panikeerde hij omdat hij zijn colbertje niet kon vinden in de kleedkamer. Het kledingstuk werd gevonden door een medewerker die in de binnenzak een dikke envelop met biljetten van honderd euro vond.

‘Zwart geld,’ was de snelle conclusie.

Hij stopte de envelop na er even in gekeken te hebben terug in de binnenzak.

Had ik ook gedaan als ik hem was.

Kort daarop reisden spelers en trainers, gevolgd door 53 supporters en vijf journalisten naar Lovech, waar Vitesse in de voorronde van de uefa Europa League moest spelen tegen

Lokomotiv Plovdiv. De loting zorgde in Arnhem voor gemengde reacties.

Eerste gedachte: 'plofkip' stelt niets voor.

Tweede gedachte: geen feestje voor de supporters, de tegenstander stond bekend vanwege de 'levensgevaarlijke, neo-fascistische aanhang'.

Voor de zekerheid gaf de club aan de meereizende supporters tips, waarvan 'Smeer je goed in, het is daar warm', 'Ze hebben er geen euro' en 'Ben niet te uitbundig met geel-zwarte kleding' de belangrijkste waren.

Er gebeurde weer van alles, dingen waarmee wij vertrouwd waren, maar waar Fred Rutten aan moest wennen.

Ismail Aissati bleek een dag nadat hij poseerde voor de officiële elftalfoto toch geen contract te hebben getekend, een speler miste het vliegtuig en op de dag dat de club aankwam in Bulgarije was er even verderop een bomaanslag op een bus Israëliische toeristen (dat laatste vonden wij overigens ook niet helemaal normaal.)

Ik trof het complete gezelschap een halve dag later in het bloedhete stadionnetje van Litex Lovech, waar de selectie op het hoofdveld de laatste training afwerkte. In een kooi zaten de meegereisde fans, die op de tribune drie dode vogels vonden.

De bewaking was aangescherpt, maar volgens Leo van der Vliet, de veiligheidscoördinator van Vitesse, viel het met de dreiging allemaal erg mee. Hij had samen met de Israëliische UEFA-waarnemer het stadion geïnspecteerd. Ze hadden geen bommen gevonden. 'De toiletten waren een punt van zorg. De herentoiletten moesten worden schoongemaakt en als er binnen een paar uur geen papier op het damestoilet is, gaat het feest niet door. En laat de rest maar aan de plaatselijke autoriteiten over. Ze zetten geloof ik het hele leger in.'

Op het hoofdveld pompte Wim Janssen de ballen op. Hij was om onduidelijke redenen gekelderd in de hiërarchie, zijn functie als elftalleider was overgenomen door Mirjam Clifford, tot voor kort vooral bezig was met het zoeken naar huisjes en auto's en het afsluiten van telefooncontracten voor nieuwe spelers. Ze zag het als haar plicht om alles wat ze hoorde en zag door te spelen naar de nieuwe trainer Fred Rutten.

De spelers gaven interviews, ze wisten niets van de tegenstander en het land.

Piet Velthuisen vond Bulgarije 'een ander land' en 'een eerste stap naar grote successen'.

Nicky Hof's vond het vooral 'werm' en verdediger Frank van der Struijk vond Bulgarije 'niet veel soeps'. 'Wat mij betreft valt het af als vakantieland.'

Op de tribune trof ik persvoorlichter Ester Bal. Vitesse-trainer Fred Rutten had op de

persconferentie een grap gemaakt. Toen een Bulgaarse journalist hem vroeg wat hij van Lokomotiv Plovdiv vond en zijn telefoon voor de trainer had gelegd, had Fred het ding in zijn zak gestopt en 'Thank you!' gezegd. Vonden de Bulgaren heel leuk.

Ester wees naar Erwin Kasakowski, die intern 'Korsakowski' werd genoemd. De algemeen directeur zat op de tribune naast een doos in geel-zwart cadeaupapier, maar daar ging het haar niet om. 'We krijgen nieuwe uniformen, waarin je dik lijkt. Erwin heeft het al aan. Wat vind jij ervan? Blauw...'

Het gesprek werd onderbroken door de persvoorlichter van Lokomotiv Plovdiv die kwam informeren of eigenaar Merab Jordania zou verschijnen op het traditionele diner met het bestuur van de tegenstander voorafgaand aan iedere Europacupwedstrijd.

Ester: '*What is the meal?*'

De voorlichter van Plovdiv: '*Chicken. In Bulgaria it's always chicken.*'

Ester: '*I don't know. Mr Jordania always decides five minutes before dinner...*'

De voorlichter van Plovdiv: '*The same here! The same as our president!*'

Toen de man wegliep, zei Ester dat haar baan soms zwaar was, maar dat het ook niet gemakkelijk was om voorlichter te zijn van een club waar de laatste jaren vijf voorzitters waren vermoord.

De Vitesse-supporters hadden het ondertussen ook niet makkelijk. Het was te warm, het eten in de hotels werd omschreven als 'slachtafval' en de supporters van de tegenpartij waren zonder uitzondering hooligans van het ergste soort, dus verbroederen op het gezellige pleintje van Lovech zat er niet in.

Na de training liep Fred Rutten naar de kooi met supporters, hij klapte met de handen boven het hoofd. Een supporter liet hem een van de dode vogels zien die op de tribune waren gevonden.

'Kiek dan, Fredje, de mussen vallen hier van het dak.'

'Dat weet je in dit soort landen,' zei Fred.

Daarna keerde hij terug naar het veld, waar de journalisten op hem stonden te wachten.

Fred zei: 'Het is warm, maar dat weet je in dit soort landen.'

'Je weet dat de tegenstander Plovdiv heet en je weet er eigenlijk niets vanaf.'

'Je weet dat gras een probleem kan zijn in dit soort landen, maar dit is mooi gras.'

'Ik heb de opstelling in mijn hoofd zitten.'

Toen al was duidelijk dat Fred Rutten van Vitesse een heel saaie club wilde maken, maar ook dat dat niet gemakkelijk zou zijn.

Een paar uur later zagen we een officiële delegatie van de club over de markt van Lovech dwalen. Voorop Erwin Kasakowski in zijn nieuwe pak, onder de arm de geel-zwarte doos. Ze waren op weg voor een meeting met het bestuur van Lokomotiv Plovdiv, maar konden het restaurant met de naam Chicken Delight niet vinden.

Erwin Kasakowski tegen een passerende Bulgaar: *'Where is the Chicken?'*

De Bulgaar: *'We love chicken!'*

Oud-politiecommissaris Kees Bakker – in naam voorzitter van de club – verklapte wat er in de doos zat. Ze hadden lang nagedacht over een passend cadeau, maar waren uiteindelijk uitgekomen bij een miniatuurversie van stadion GelreDome en een fruitschaal, iets waar de Bulgaren, grote fruiteters als ze zijn, wel wat aan konden hebben. Maar eerst dus die kip, waar eigenaar Merab Jordania op het laatste moment geen trek in bleek te hebben.

Het is niet altijd makkelijk om Vitesse-supporter te zijn, maar in Plovdiv was het wel heel moeilijk, bleek een dag later op hetzelfde pleintje. De supporters van Vitesse zaten bij elkaar in een café en waren omringd door de hooligans van Lokomotiv Plovdiv, die indruk maakten met hun op de armen getatoeëerde hakenkruizen, dikke lijven en kale koppen. Op advies van de politie ging alles wat Nederlands was een bus in.

We kregen politiebegeleiding.

Alleen de moeder van keeper Piet Velthuisen was niet onder de indruk: 'De eerste die komt, brand ik met mijn peuk.'

In de bus – voor mij persoonlijk ook geen feest, ik had mevrouw Pia Lubach in mijn nek die ik in maar liefst drie boekjes over Vitesse verkeerd geciteerd had – zaten we achter de gordijntjes en genoten van het uitzicht: Plovdiv-supporters die in auto's achter de bus aanreden.

Bij het stadion vielen we in handen van verschillende cordons ME, die supporters naar hun kooi, het bestuur naar de ereloge en de journalisten naar de perstribune dwongen. Naast de dug-out van Fred Rutten zat een bijennest, de clubarts had voor de zekerheid tegengif meegenomen en de spelers geadviseerd niet naar de beesten te slaan, iets wat ze niet allemaal goed hadden begrepen.

Er volgde een bizarre wedstrijd (4-4).

Fred Rutten werd – nadat hij zijn kladblok richting bijennest had gegooid – gestoken en struikelde bij een woedeaanval na het tweede tegendoelpunt over een krat met waterflesjes.

Na afloop maakte eigenaar Merab Jordania – hij droeg tijdens de hele trip een donkere zonnebril – een boze indruk. Hij wilde met niemand praten en verliet gevolgd door zijn beveiligers zo snel mogelijk het Litex Lovech-stadionnetje, waar de Plovdivaanhang een enorm feest vierde, 4-4 tegen Vitesse werd gezien als een topprestatie.

De moeder van keeper Piet Velthuisen zei dat Piet goed gekeept had en daarna instrueerde ze de buschauffeur met de kreet ‘gas op de lolly’. Ze wilde het vliegtuig naar huis niet missen in verband met de zomerfeesten in Nijmegen.

Terug in Nederland maakte Fred Rutten zich ontzettend boos over het feit dat die wespensteek was uitgelekt in de media. Het was buiten het zicht in de dug-out gebeurd en hij vroeg zich af wie over zoiets pijnlijks roddelde tegen journalisten.

Waarin Theo Janssen afscheid neemt van het publiek en Ester Bal hem toespreekt vanaf de middenstip van GelreDome. 'Schijt? Goeie titel.'

Ik trof Theo Janssen bij de roltrappen in GelreDome.

'Is dat boek al af?'

Ik: 'Bijna.'

'Schijt heet het toch? Goede titel. Hoe kom ik eruit?'

'Als held.'

'Dan is het goed.'

'Zie je op tegen vandaag?'

Theo: 'Pfff.'

De door Peter Gansler verzonnen 'Theo Janssen-week' bereikte een climax: in de rust van de laatste reguliere competitiewedstrijd tegen Go Ahead Eagles (2-2) zou Theo afscheid nemen van het publiek.

Er waren een Twitteractie – het zoveel mogelijk retweeten van de tekst #theobedankt –, de lancering van een Theo Janssen- T-shirt, een zoektocht naar zoveel mogelijk Vitesse-supporters die ook 'Theo' heten (ze werden niet gevonden), een persconferentie voor leden van de Vitesse-kidsclub en een avond in het supportershome, waarbij de pers nadrukkelijk niet welkom was, aan vooraf gegaan. Theo bedankte de supporters bij die laatste gelegenheid op geheel eigen wijze: 'Iedereen die me iets gegeven heeft: bedankt. Iedereen die me niets gegeven heeft: jammer, ik was speciaal met de grote auto gekomen.'

In de rust van de wedstrijd tegen Go Ahead zou hij op eigen verzoek worden toegesproken door ex-persvoorlichter Ester Bal, een toespraak waar de clubleiding met zorg naar uit keek. Ze hadden haar tenslotte niet zo lang ervoor ontslagen. Algemeen directeur Joost de Wit had Ester verschillende keren benaderd om onder het genot van een pot koffie het een en ander door te spreken, maar daar had ze van afgezien.

'Ik ken Theo door en door en hij wilde mij, dan krijgt hij ook een toespraak van mij. Ik

heb verder geen feedback nodig.'

Voor de familie en vrienden van Theo was de mooiste loge van GelreDome, de 'presidential suite' die tot voor kort toebehoorde aan Merab Jordania, gereserveerd. Vanaf de perstribune waren Theo's vrouw Natasha, zijn dochter Iris, Jorgos van Grieks restaurant Delphi, Ester Bal en Marieke Bos te herkennen. En vreemd genoeg ook algemeen directeur Joost de Wit, de Russische eigenaar Alex Chigirinsky en Marina Granovskaia, belast met de dagelijkse leiding van moederclub Chelsea.

'Grote paniek vanmorgen,' zei Ester Bal toen ze even 'hallo' kwam zeggen tegen bekenden op de perstribune. 'Alles was geregeld, de loge zat helemaal vol toen Jopie op het laatste moment bericht kreeg over het hoge bezoek uit Londen. Ze hebben die zwarte stengels uit Jopie's kantoor, die flexibele wand, snel tussen Theo's vrienden op de tribune en de directie gezet. Theo trekt er zich niets van aan, maar er is nu wel een streng rookverbod.'

Daarna: 'Zie ik er goed uit?'

Ze droeg een oranje-bruine zijden blouse.

'Ben je zenuwachtig?' vroeg ik.

'Het wordt steeds minder,' zei Ester. 'Ze serveren daar aan de lopende band drankjes, ik gooi zoveel mogelijk naar binnen.'

Tijdens de wedstrijd – Vitesse stond inmiddels met 0-1 achter – ging ik even het stadion uit om te roken.

Ik was niet de enige.

Jorgos, de eigenaar van Grieks restaurant Delphi, was er ook. Hij zoog aan een sigaret.

'De Rus is er,' zei hij. 'Lekker dan, kunnen we binnen niet meer roken.'

In de rust kwam Theo Janssen hand in hand met zijn dochter Iris het veld opgelopen. Hij kreeg een staande ovatie.

Ester sprak hem toe, ook haar naam werd gescandeerd.

Voor een speler die structureel iets te dik was, heb je het best redelijk gedaan. Jammer alleen van dat jaar in Amsterdam. Prachtige fysiek. Wat housterig en toch soepel. Onnavolgbaar was het ritme van de fenomenale linker. Energieke eenvoud, nooit te veel, maar ook nooit minder. En niet laf op inhoud.

Er was succes. Genoeg succes zei je zelf. Te weinig, zeiden de kenners. Die zeiden dat je bij Real Madrid had kunnen spelen, als je ervoor geleefd had.

Over je levensstijl is veel gezegd en geschreven. Van het stigma dat je de peuk op de lip hebt en de biertjes onder handbereik kom je nooit meer af, al ga je morgen het klooster in. Maar je hebt meer eerbied en verantwoordelijkheidsgevoel dan de meeste mensen vermoeden. In een wereld waar iedereen elkaar napraat, moet je zuinig zijn op elk origineel geluid. Theo is zo'n geluid.

Luchtigheid en relativerende humor zijn ver te zoeken in het voetbal. In jou zijn ze een vanzelfsprekendheid. Dan ligt het al op je schoot. Prikkelend en provocerend. Uitjouw mond geen tegeltjeswijsheden en clichés.

Onafhankelijk als je bent, organiseer jij je eigen kritiek. Ooit stond je de media te woord in je blote, volgetatoeëerde bast. De belichaming van de provocateur die om zichzelf kan lachen. Het was plezierig, we keken graag naar je, hebben je bewonderd, en stilaan is het nu toch welletjes geweest. Of zoals je zelf zegt: je bent er klaar mee.

De knieën zijn kapot gespeeld, het voetbaleinde was onvermijdelijk.

Nou Theo, wij zijn niet klaar met jou. Want Vitesse heeft een Theo nodig.

Je was een van de grootste Vitesse-voetballers aller tijden, ook van de tijden die nog komen moeten en het is aan jou om ervoor te zorgen dat onze club een club blijft.

Er is weinig mooier dan een voetballer jankend de laatste bal te zien trappen.

Jij jankte niet. Theo Janssen bezondigt zich niet aan vals sentiment.

Pijn had je wel. In je knie. Niet in je voetbalhart. Jij vond het goed zo. Toen je in je laatste wedstrijd op 6 oktober vorig jaar het veld afstompede: je wierp jezelf in de dug-out als een jas op een barkruk.

De herinnering aan de voetballer Theo Janssen zal in geen enkel geel-swèrt hêrt ooit opdrogen.

Theo, duidelijk aangedaan door het applaus en de woorden van Ester, bedankte eerst het publiek en daarna zijn vrouw.

‘Schat ik hou van jou.’ Waarna zijn stem brak.

Zo kenden we hem nog niet.

Tien minuten later trof ik hem in de catacomben, nog steeds hand in hand met dochter Iris.

‘Wat vond je ervan?’ vroeg hij.

‘Mooi,’ zei ik. ‘Ester deed het ook goed.’

‘Ja, heel goed,’ zei Theo.

‘Je kreeg ook applaus van de Go Ahead-supporters.’

‘Ja, mooi hè?’

‘Ga je nu nog iets doen?’

‘Echt niet, ja een hapje eten straks, maar daarna niets meer. Ik ben er klaar mee.’

’s Avonds belde Ester Bal.

‘Nou, we zijn nog een hapje gaan eten. Ik zit helemaal vol. Tijdens de wedstrijd zaten “AC” en Marina naar Liverpool-Chelsea te kijken. Ik probeerde tussen die stengels door ook wat te zien. Toen ze me zagen kijken, zegt “Jopie” opeens dat ik een diehard Liverpool-fan ben.

“*Really?*” vroeg “AC”.

“*Hellyeah,*” zei ik.

Ze waren allemaal erg tevreden over mijn toespraak, tenminste dat zeiden ze tegen mij. Jopie kwam na afloop ook nog een afscheidscadeautje namens de club voor mij brengen. Een bijdrage aan mijn afscheidsfeestje. Hij had zelf gek genoeg ook zin om te komen. “Mag dat?” vroeg hij. Vreemd toch? Jij hebt de uitnodiging toch gehad, hè?’

‘Die met de tekst wel komen, godverdomme?’ vroeg ik.

‘Ja, die,’ zei Ester. ‘Jopie informeerde trouwens nog naar je boek. Hij wilde dat ik tegen je zei dat zijn vader brood- en banketbakker was. “Het ligt in die wereld heel gevoelig,” zei hij. “Hij staat erop dat er in dat boek brood- en banketbakkerszoon staat”.’

‘Maakt hij zich daar druk om?’

‘Ja,’ zei Ester, ‘ik vind het ook vreemd, maar daar maakt hij zich het meeste druk om. Je boekje stond aangekondigd in een nieuwsbericht op Omroep Gelderland. Hij telde acht feitelijke onjuistheden.’

‘Wat dan?’

‘Nou er staat onder andere dat hij een zenuwpees is. Dat klopte volgens hem niet.’

Clubmensen (augustus 2005)

Ik ging altijd met Gijs en Tom naar Vitesse, maar die dag zaten ze zonder mij op de Zuidtribune. Het literaire voetbaltijdschrift *Hard Gras* had me gevraagd om een jaar lang het wel en wee van Vitesse te volgen en daarvan verslag te doen. Ik had geen idee hoe voetbaljournalisten zich gedroegen. In het stadion maakte ik kennis met persvoorlichter Ester Bal, maar zij wist ook niet wat voetbaljournalisten precies deden.

‘Je kunt ze niet over een kam scheren, maar ze sturen hier niet de crème de la crème naartoe. De een zit hele wedstrijden mooie zinnnetjes te verzinnen, een ander doet niets. Het valt me wel op dat de meesten niet zo lekker in hun vel zitten, maar dat kan natuurlijk ook aan de club liggen.’

Manager Voetbal Jan Streuer liet me het stadion zien. Hij opende de deur van een businessbox. Daar dronk het bestuur van Vitesse koffie met het bestuur van SC Heerenveen. Jan stelde me voor aan Vitesse-voorzitter Kees Bakker. Kees wilde vooral het positieve Vitesse-gevoel onder de aandacht brengen. Zo was er een nieuwe zwaaisjaal met de tekst vitesse is van mij. Een van de commissarissen haalde er een uit de zak van zijn colbert en liet hem zien. Er waren al ontzettend veel supporters met zo’n ding, maar dat kwam ook omdat je hem cadeau kreeg bij de aanschaf van een seizoenkaart.

‘Clubgevoel, binding met de club. Dat is belangrijk,’ zei Kees. ‘Vandaag nemen we in de rust van de wedstrijd met veel toeters en bellen afscheid van onze clubman Theo Bos. Hij is trainer geworden bij FC Den Bosch. Dat wordt iets bijzonders. We hebben een geheime verrassing voor hem. Ik zal u een hint geven: het draagt een bril en zingt “You’ll Never Walk Alone.”’

‘Lee Towers,’ zei ik.

‘Ssst,’ zei Kees Bakker.

Daarna zei hij: ‘Mensen als Theo Bos, Edward Sturing en ook Theo Janssen moet je koesteren. Dat zijn je clubmensen, dat is je identiteit.’

Theo Janssen zilveren Vitessenaar (december 2008)

‘Ik wil toch nog even inzoomen op iets positiefs,’ zei algemeen directeur Paul van der Kraan. ‘We hebben Theo Janssen benoemd tot “zilveren Vitessenaar”. Ik heb het hem zelf verteld. Ik had de indruk dat hij er verguld mee was. Hij heeft me ook beloofd dat hij bij ons komt afbouwen. Als hij 31 is, komt hij terug. Ik heb hem gecompimenteerd met zijn ontwikkeling bij FC Twente. Ik denk dat zijn vertrek voor beide partijen een goede move is geweest.’

‘Zei Theo ook nog wat?’ vroeg ik.

‘Ach, je kent Theo,’ zei Paul van der Kraan. ‘Hij heeft mij ook gecompimenteerd met onze ontwikkeling.’

Afscheid Nicky Hofs (2009)

Voorafgaand aan de eerste competitiewedstrijd tegen ADO Den Haag stond Nicky Hofs in de

spelerstunel. Hand in hand met Quincy. Ze strekte haar arm. Om haar pols zat een groot horloge.

‘Kiek dan!’ zei ze. ‘Een nieuw klokkie. Heb ik gekregen van papa en mama. Ze gaan trouwen en we gaan op een eiland wonen!’

Samen liepen ze naar de middenstip, waar Jan Snellenburg (commissaris en een van de vrienden van Vitesse, die rijk werd door het uitvinden van de plastic wegwerpfles) Nicky toesprak. Over die toespraak kunnen we kort zijn: Jan Snellenburg is geen groot spreker.

Hij pakte een doosje uit de zak van zijn colbert en zei: ‘Nick, het is me een grote eer om jou vanwege al je verdiensten te ridderen tot “zilveren Vitessenaar”. In die doos zit een speld, die moet je maar even opprikken.’

Samen met Quincy liep Nicky Hofs een ereronde door een bijna leeg GelreDome.

Er werd geklapt.

In de spelerstunel kreeg hij van de Vitesse-spelers een handje.

Elftalleider Willem Janssen bekeek het zilveren speldje op zijn T-shirt. ‘Een van de hoogste onderscheidingen van de club,’ zei hij. ‘Ik denk niet dat het echt zilver is.’

Persvoorlichter Ester Bal gaf hem drie kussen.

‘Toch wel mooi dat ze me allemaal aflebben,’ zei Nicky.

Even verderop stond Ted van Leeuwen, die vanwege geldgebrek tot ieders verrassing was gepromoveerd van scout tot technisch directeur.

‘De centjes waren op, we moesten de broekriem aanhalen,’ zei voorzitter Maasbert Schouten later. ‘Waarom zouden we een nieuwe technisch directeur van buiten halen als er op Papendal nog een kundig iemand in het ballenhok koffie zit te drinken?’

Ik vroeg Ted hoe de nieuwe functie hem beviel.

‘Ver-schrik-ke-lijk!’ zei Ted. ‘Ik pomp liever de ballen op.’

Ik was even stil, daarna informeerde ik voor hoeveel geld hij keeper Piet Velthuisen, die Vitesse geen uitdaging meer vond, dacht te kunnen verkopen.

‘Tja, wat kost een Mondriaan?’ antwoordde hij. ‘Wat de gek ervoor geeft, prijsbepaling is heel moeilijk in het hedendaagse voetbal.’

Na afloop van de wedstrijd bezocht ik supportershome Nieuw Monnikenhuize, een houten keet op het parkeerterrein bij GelreDome. Vanaf een houten verhoging sprak Nicky Hofs met een rood hoofd tot de supporters. Hij was een van de negen spelers die de club wegens

geldgebrek had moeten laten gaan. ‘Ik heb hier twaalf jaar gezeten,’ zei hij, ‘dat gaat je natuurlijk niet in de kouwe kleren zitten. Ik ga naar een eiland in de zon, ze voetballen minder goed dan Vitesse. Het is daar hartstikke werm, eigenlijk een bietje te werm voor ons.’

Hij was nog niet vertrokken, maar hij miste Vitesse nu al.

‘Als ze ooit een emmertje geld over hebben, kom ik graag terug. Want Vites zit in mijn hart.’

Waarin Vitesse alles verliest en Ester Bal weemoedig wordt van haar voorlopig laatste uitwedstrijd. ‘Gek is dat, ik mis het gezeik nu al.’

De laatste officiële competitiewedstrijd speelde Vitesse bij FC Utrecht. Dat er werd verloren (2-1) en hoe er werd verloren, deed er niet meer toe. De club die voor de winterstop nog bovenaan stond in de eredivisie, werd roemloos zesde en was veroordeeld tot het spelen van nacompetitiewedstrijden om Europees voetbal, waarvan van tevoren al wel vast stond dat Vitesse die ook niet ging winnen.

Trainer Peter Bosz verloor de controle, die hij een seizoen lang had geacteerd.

Op het persuurtje voorafgaand aan de laatste competitiewedstrijd ontstond een hilarisch conflict met Gerard Borgman van *De Gelderlander* die had opgeschreven dat Peter Bosz zijn spelers na de nederlaag bij SC Cambuur (4-3) een straftraining had gegeven. Peter Bosz sloeg terug in *Voetbal International*: ‘Wat een lulverhaal. Een regionale krant schrijft iets op en iedereen neemt het klakkeloos over. De paasdagen stonden voor de deur en dus was er een alternatief programma. In plaats van krachttraining zijn we gaan lopen. En een te hoog vetpercentage? Kom op. We testen die jongens het hele seizoen door. Iedere vier weken volgt zo’n meting. Ik heb alleen maar onzinverhalen gelezen deze week.’

Gerard Borgman vroeg aan Peter Bosz: ‘Volgens mij is het een straftraining als je om half acht ’s ochtends op Papendal moet zijn.’

Peter Bosz: ‘Lulkoek.’

‘Er zijn spelers die dat bevestigen.’

‘Mij niets van bekend. In een selectie zitten er altijd die ontevreden zijn. Als je dat niet weet, heb je geen verstand van voetbal. Schandalig, dat je dat allemaal opschrijft.’

‘Als jij niet snapt dat ik dat opschrijf, heb jij geen verstand van journalistiek.’

Daarna draaide de trainer zich naar de meer ‘welwillende journalisten’. Ronald Arends van *De Telegraaf* – met wie ik wel eens meereed van Amsterdam naar Arnhem en die mij een keer vroeg: ‘Denk je dat Peter Bosz nu ook boos is op mij omdat er een interview met Merab Jordania in *De Telegraaf* staat?’ – had een voetbal gerelateerde vraag.

‘Speelt Lucas Piazon?’

In de auto richting Stadion Nieuw Galgenwaard in Utrecht zei Ester Bal dat ze treurig werd van het idee dat dit voorlopig haar laatste uitwedstrijd van Vitesse was. ‘Gek is dat, ik mis het gezeik nu al.’

‘Het gaat nergens over,’ zei ik. ‘Nu heeft Merab Jordania opeens een Twitteraccount...’

‘Dat is Ted van Leeuwen, Mars’, zei Ester. ‘Hij twittert namens Merab.’

‘Dat is nieuws,’ zei ik.

Ester zuchtte: ‘Hier word ik zo moe van, van dat persmuskietengedrag.’

In het stadion kreeg Ester van haar collega van FC Utrecht een bos bloemen. Op de perstribune zaten we naast Wiebe Nelissen, haar opvolger die inmiddels door iedereen Wiebel werd genoemd. Hij had zijn wittebroodsweken goed doorstaan. Op alle vragen die ze hem stelden, moest hij het antwoord schuldig blijven: ze van de directie vertelden hem niks.

Jan Sommerdijk van Omroep Gelderland vroeg iedere week een interview aan met Joost de Wit, Mo Allach en Peter Gansler. Het antwoord was altijd hetzelfde: Nee.

Gerard Borgman van *De Gelderlander* vond het ‘een ideale situatie’.

‘Ik doe aan hooren wederhoor, maar als niemand de telefoon opneemt, wordt het makkelijk. Ik heb Wiebe gezegd dat ik het nieuws bij geen reactie als waarheid beschouw. Ik geloof dat hij die boodschap ook heeft ingesproken op het antwoordapparaat van Joost de Wit.’

Achter ons stond Ruud Brood, de trainer die eerder dit seizoen werd ontslagen bij Roda JC. Er gingen geruchten dat hij Peter Bosz bij een eventueel vertrek zou opvolgen.

‘Klopt dat Ester?’ vroeg ik.

Ester wees naar Wiebe, die het niet wist.

‘Ze hebben mij niets verteld.’

Ik vond het wel een leuk idee dat Joost de Wit, zoon van een brood- en banketbakker, Ruud Brood zou aanstellen, maar ik was de enige.

Ester: ‘Ik ben niet in de stemming voor die humor nu, ik heb pijn in de pens. Het eten is niet goed gevallen, denk ik.’

Voor het nacompetitietweeluik om Europees voetbal tegen FC Groningen trok Vitesse zich een week terug in een hotel in Garderen. Het was volgens Wiebe ‘een min of meer geheim trainingskamp’. Duidelijk was in ieder geval wel dat journalisten niet welkom waren.

Na afloop van de eerste wedstrijd in Groningen (1-0 verloren) weigerden de spelers met de pers te praten.

Peter Bosz: ‘Nee, er komen geen spelers. Ze zitten in de kleedkamer en hebben er de zak vol van.’

‘Waarvan?’ vroeg iemand.

‘Van de journalistiek.’

De spelers zelf wisten van niets, behalve dan dat ze van de trainer niet naar de journalisten toe hoefden en gewoon in de kleedkamer mochten blijven.

‘Lekker dan,’ zei Pim Roelofs van *De Gelderlander* tegen zijn collega Gerard Borgman. ‘De spelers komen niet, nu hebben we geen nieuws.’

Gerard: ‘Dat is het nieuws.’

De roemloze aftocht van Chelsea-huurling Lucas Piazon, die met z’n vader driekwart jaar zat ‘opgesloten’ in hotel Papendal en gefrustreerd raakte omdat hij door Peter Bosz op de bank was gezet en na de eerste nacompetitiewedstrijd was weggestuurd, werd niet meer besproken.

Nadat ook de tweede wedstrijd tegen FC Groningen was verloren (1-4), blikte Peter Bosz in de catacomben van GelreDome met de nos terug op een verloren seizoen. De trainer die een seizoen lang alleen over voetbal gerateerde zaken had willen praten, schoof in zijn laatste interview op televisie juist de niet voetbal gerelateerde zaken naar voren als oorzaak voor het falen: ‘Er is hier wel het één en ander gebeurd, zeg.’